

YENİ ÇAĞ

- İ. Nörlund, B. Sinclair, D. Stanişev, V. Venetsanopoulos
Avrupa komünistlerinin ortak davası
- A. Mohammed: Irak'ta devrimci güçlerin sorunları
- J. Lava: Viyetnam'ın tarihinde yeni bir çağ
- A. Kohen: İşçi sınıfının bağlaşıkları
- H. Safari, A. Didusenko: Büyük değişiklikler dönemi
- T. Varela: Genel'in ve özel'in diyalektiği
- R. Steigerwald: Çağdaş aşırı solculuğun kökenleri
- xx: Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti

Özel sayfalar

- xx: TKP Merkez Komitesinin halkımıza çağırısı
- xx: TKP Merkez Komitesinin çağırısı
- xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın TKP'nin kuruluşunun 56. yıldönümünde «TKP'nin Sesi» radyosuna demeci
- xx: TKP MK Politik Büro üyesi A. Saydan yoldaşın TKP'nin kuruluşunun 56. yıldönümünde «TKP'nin Sesi» radyosuna demeci
- A. Saydan: Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı savaşımın gösterdikleri

9 (147)
Eylül
1976

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Avrupa komünistlerinin ortak davası

Ib Nörlund

*Danimarka Komünist Partisi Yürütme Komitesi üyesi
ve MK Sekreteri*

Betty Sinclair

İrlanda Komünist Partisi Ulusal Yürütme Komitesi üyesi

Dimitir Stanişev

Bulgaristan Komünist Partisi MK üyesi

Vasilis Venetsanopoulos

Yunanistan Komünist Partisi MK üyesi

29 Avrupa komünist ve işçi partisinin Berlin Konferansı, uluslararası komünist hareketinin gelişmesinde önemli bir adımdır. Bu her şeyden önce sayısı 30 milyona yaklaşan Avrupa komünistlerinin en büyük ve saygın toplantısıydı. Bundan başka, tüm insanlığın ekonomik, politik ve kültürel yaşamında Avrupa'nın tarihsel yerini dikkate alarak, bu kıta komünistlerinin yaptıkları toplantıyı isabetle değerlendirebilir, kabul ettiği belgenin çok büyük bir ilgiyle karşılanmasının nedenlerini kolayca anlayabiliriz.

Berlin Konferansının yaygınlığına ve sonuçlarının büyük bir ilgiyle karşılanmasına, bizzat komünizm düşmanlarının (istek ve niyetleri dışında) yardımda bulunmuş olmalarına bir yere kadar tarihin cilvesi gözülle bakabiliriz. Komünizm düşmanları konferansın hiç bir suretle yapılamıyacağı konusunda son dakikaya kadar kehanetlerde bulunuyorlardı. Ama konferans her şeye karşın yapıldı ve çeşitli nedenlerle uzun süre bu gibi danışma toplantılarından uzak kalan partiler de içinde olmak üzere, en çok sayıda partinin katılımı sağlanabildi.

Konferansta, ortak savaşma omuz omuza katılan dostların görüşmele-

rine özgü arkadaşlık havası egemendi. Tartışmalar içtenlikli, görüş ve tutumlara karşılıklı saygıya dayalı düşünceleri serbestçe dile getiren konuşmalarla geçti. Bizler, «Barış ve Sosyalizm problemleri» dergisi Yazı Kurulu üyeleri sıfatıyla partilerimizin Berlin Konferansına katılan heyetlerinde yer almış mutlu kişiler olarak, bunu kişisel izlenimlerimize dayanarak güvenle söyleyebiliyoruz.

Berlin Konferansının belgesinde, görüşmelere katılanların belirli sorunlar çerçevesinde kaldıkları söyleniyor. Ama bu sorunlar çerçevesine zamanımızın en olgunlaşmış, en güncel problemleri girmektedir. Abartmasız olarak diyebiliriz ki, insanlığın yazgısı bu problemlerin doğru biçimde çözümüne bağlıdır. Her şeyden önce belgenin «Avrupa'da barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme için» biçiminde formüle edilen başlığı, komünistlerin Avrupa Genel Konferansının çağdaş durumun ne gibi önemli yanlarını dikkate aldığı ve kolektif çözümleme konusu yaptığı hakkında, kardeş partilerin ne gibi ertelenmez sorunlar için ortak değerlemeler yapmayı ve ortak savaşım doğrultuları belirlemeyi gerekli gördükleri hakkında açık bir fikir vermektedir.

Berlin'de oybirliğiyle kabul edilen ve Marks, Engels ve Lenin'in yüce fikirlerine dayanan belgenin içeriği, bugün artık yalnız komünistlerce değil, tüm dünya kamuoyu tarafından da geniş ölçüde biliniyor. Belgenin metni basında yayımlandı, ayrıca dergimizin bundan önceki sayısında da yer aldı. Bu nedenle belgenin hükümlerine ayrıntılı olarak değinmemize gerek kalmıyor. Ne var ki, uluslararası yumuşama sürecini derinleştirme, sürekli barış, sosyal ilerleme, gericilik ve faşizmin kökünü kazıma savaşımında yalnızca komünistlerin ortak platformu olmakla kalmayıp, Avrupa'nın selâmeti ve barışçı geleceğinde yararı olan bütün insanlara ve örgütlere ateşli bir eylembirliği çağrısı olarak yöneltilen bu belgenin tam zamanında ortaya çıktığını bir kez daha belirtmeden geçemeyiz.

Bilindiği gibi, Avrupa komünist ve işçi partileri, barış savaşımında kayda değer bir rol oynadılar. Daha Avrupa komünistlerinin Karlovi Vary Konferansında (1967) cepheleşme durumunda gerginliğin azalması, yumuşama dönemine geçilmesi çağrısı geniş ölçüde yankılanmış ve şimdi gerçekleştirilmiş bulunan somut eylem programı hazırlanmıştı. Bugün Berlin'de aynı yönde yeni bir adım atılmış, silâhsızlanma ve Avrupa'da güvenliği artırma tedbirlerinin gerçekleştirilmesi yoluyla yumuşama sürecini derinleştirme savaşımına ilişkin yeni bir program hazırlanmış bulunuyor.

Bu girişim için zamanın iyice olgunlaşmış bulunduğu söz götürmez. Helsinki'de yapılan tarihsel toplantıdan bir yıl sonra bir araya gelen komünistler, yalnız kıtada oluşan büyük olumlu değişimleri, yalnız yumuşama sürecinde sağlanan ilerlemeyi değil, aynı zamanda henüz iyice garantilenmiş olmayan genel barışı tehdit eden büyük tehlikeleri tespit

edebildiler. Bizce bu tehlikelerin başlıcası, hiç şüphesiz, NATO'nun dürttüğü silâhlanma yarışıdır. Bu yarış, emekçilerin sosyal isteklerinin giderilmesi için alabildiğine gerekli olan bütçe ödeneklerini dev bir sülük gibi emmekle kalmıyor, aynı zamanda silâhlı çatışma tehlikesi gizleyen uluslararası güvençsizlik ve gerginliği de körüklüyor.

Barış problemleri üzerinde incelemelerle uğraşan Stokholm Uluslararası Enstitüsünün Berlin Konferansından bir süre önce yayımladığı verilere göre, İkinci Dünya Savaşının sona ermesinden günümüze kadar askersel amaçlarla toplam 6 trilyon doların üstünde ödenek harcanmış bulunuyor. Enstitünün yıllık raporunda şöyle deniliyor: «Bu astronomik rakam, yaklaşık olarak, 1975 yılında bütün dünyada meydana getirilen ulusal hasıla toplamına eşit olup, gelişme halindeki bütün ülkelerin topyekün ulusal hasıla tutarının beş mislinden fazladır.» (!) Emperyalist politikanın doğurduğu bu çılgınca ödenek ve kaynak israfı üzerinde derinlemesine düşünürse, Berlin Konferansı belgesinde formüle edilen silahsızlanma isteklerini gerçekleştirmenin, bütün dünya için ne kadar olumlu sonuçlar vereceği kendiliğinden anlaşılır. Bu yolda, elbette ki, her şeyden önce kundaklanması tüm insanlığa karşı en büyük suç sayılabilecek olan nükleer savaş tehlikesi ortadan kaldırılmalıdır.

Berlin Konferansı, barışı koruma düşüncelerini komünist partilerinin ne kadar içtenlikle benimsediklerini, savaş alevlerinin Avrupa'yı ve dünyanın diğer kesimlerini nice kentleri ve köyleriyle harabeye döndürmesine bir daha yol vermeme konusunda kendilerine düşen sorumluluğu ne kadar derinlemesine kavradıklarını gözle görülürcesine tekrar ortaya koydu. Şüphe yok ki, geniş emekçi yığınları, harp tehlikesine karşı, yumuşamanın derinleştirilmesi için, halklar arasında karşılıklı yarara dayalı işbirliğinin ve daha iyi anlaşmanın geliştirilmesi için yürütülen savaşımında komünistlerin harcadıkları çabaları isabetle değerlendireceklerdir.

Konferans dünyanın bütün devletleri ve halkları için yaşamsal bir önemi olan silâhsızlanma ve güvenlik problemlerinin çözüm yolları konusunda sadece önerilerle yetinmedi. Berlin'de kabul edilen belge faşizmin kökünün kazınmasını, demokrasi ve ulusal bağımsızlığın savunulmasını amaçlayan tedbirler programını da içeriyor. Bu sorunlar yalnız kıtamız insanlarını değil, dünyanın diğer kesimlerindeki insanları da candan ilgilendiriyor. Avrupa komünistlerinin, İspanya halkı tarafından faşizm kalıntılarından arınma yolunda yürütülen savaşımın belirgin aktif dayanışmaları, yeni Portekiz savaşçılarıyla, ülkesinin egemenlik ve toprak bütünlüğünü savunan Kıbrıs halkıyla, Yunanistan demokratlarıyla, Kuzey İrlanda demokratik güçleriyle dayanışmaları, kısacası özgürlük ve bağımsızlık uğrunda savaşanların hepsine gösterdikleri sempati ve destek, Berlin Konferansına egemen olan enternasyonalizmin somut belirtileriydi. Bu ve

(!) «International Herald Tribune», June 18, 1976, p. 5.

benzeri örneklere bakarak, halklar, komünist ve işçi partilerinin kişiliğinde demokrasi ve insan hakları uğrunda ne kadar ardıcıl savaşçılara, faşizme, gericiliğe ve ezgiciliğe karşı ne kadar özverili savaşçılara sahip olduklarını bir kez daha anlayacaklardır.

Berlin Konferansına katılanların bileşimi, çağdaş uluslararası komünist hareketinin çeşitlilik ve evrensel karakterini yansıtıyor. Bu çeşitlilik herhalde Avrupa'da kuvvetle hissediliyor. «Stadt Berlin» Otelinin toplantı salonunda kendi ülkelerinin halkları tarafından çoktandır iktidara getirilmiş, sosyalizm ve komünizm kuruluşunu çoktandır başarıyla yönetmekte olan komünist ve işçi partilerinin temsilcileri yer almışlardı. Burada gelişmiş kapitalist ülkelerin artık ulusal çapta politik güç haline gelmiş olan partileri ve aynı zamanda işçi sınıfının yığınsal politik örgütleri haline gelmek üzere aktif olarak savaşmakta olan partiler hazır bulunuyordu. Söz konusu çeşitlilik, komünist hareketinin sahip olduğu gücün ve yaşamsallığın kanıtı olmakla beraber, halen yaşamakta olduğu bazı güçlüklerin de kaynağıdır.

Komünist hareketinde, devrimci politika ve taktiğin tek tek sorunlarına ilişkin görüşlerde belirli ayrılıklar bulunduğunu inkâr etmek doğru olmaz. Aslında, objektif koşulların ve sübjektif deneyin büyük çeşitliliği içinde bazı düşünce ayrılıklarının belirmesinden daha doğal bir şey de olamaz. Bu gibi düşünce ayrılıkları, bilindiği üzere daha konferansa hazırlık döneminde kendini gösterdi ve redaksiyon komisyonunda sürekli görüşmeler ve tek tek partiler arasında yoldaşça danışmalar gerektirdi.

Burjuva propagandası bu durumu her suretle abartmaya çalışıyordu. Bu cümleden olarak, komünistler arasında güya «uzlaşmaz çelişkiler»e tutunarak yaygara koparıyor ve Berlin Konferansının yapılması konusunda bocalamalar olduğunu ileri sürüyordu. Ama asıl sorun hazırlık oturumlarının sayısında mıydı? Bu oturumların sayısı her şeyden önce konferans hazırlığında uygulanan usulün demokratizmini göstermiyor muydu? Gerçekte, Berlin Konferansının karşılıklı güven, hak eşitliği ve başına buyruk kardeş partiler arasında belirgin bir dayanışma, birlik ve yardımlaşma iradesi atmosferi içinde yapılmış olması, komünist hareketinin gelişimi bakımından kesin bir önem taşıyordu.

Enternasyonalizm konusu bu danışma toplantısında yapılan konuşmaların ayrılmaz bir bölümüydü. Konferansa katılan partiler, oybirliğiyle kabul ettikleri belgede, «her partinin eşitliğini, egemenliğini ve bağımsızlığını korumakla, içişlerine karışmamakla, ileri toplumsal dönüşümler ve sosyalizm için çeşitli savaşım yollarını serbestçe seçme ilkesine saygı göstermekle Marks, Engels ve Lenin'in yüce ideleri temelinde enternasyonalist, yoldaşça ve gönüllü işbirliğini ve dayanışmayı geliştirecekleri»ni⁽²⁾ açık-

(2) «Yeni Çağ» dergisi, sayı 8, 1976.

ladılar. Bundan başka, kendi memleketlerinde sosyalizm uğrunda savaşımla her partinin kendi işçi sınıfı ve halkı karşısındaki sorumluluğunun bütün ülkeler emekçilerinin, bütün ilerici hareketler ve halkların karşılıklı dayanışmasıyla bağlı olduğu belirtildi. Doğrudan doğruya diyebiliriz ki, temsilcileri olduğumuz partiler için bu geniş uluslararası dayanışma anlayışı Marksizm-Leninizmin temel ilkelerinden biri olan proletarya enternasyonalizmi kavramıyla ayrılmaz biçimde bağlıdır.

Berlin Konferansının sonuçları üzerindeki çözümleme, tek tek bazı sorunlar üzerindeki düşünüş ayrımlarına karşın, Avrupa komünistlerinin, zamanımızın ana ve temel problemleri üzerinde hemfikir oldukları konusunda kuşku bırakmıyor. Belgede dile getirdikleri ortak değer hükümleri ve görüşler bunu inandırıcı biçimde ortaya koyuyor.

Komünistlerin, her zaman olduğu gibi, öncelikle kapitalizm ve emperyalist sistem konusundaki ilkesel ve sınıfsal uzlaşmazlığında zerrece ikircimliği yoktur. Kapitalist toplumun ekonomik ve sosyal yapısının emekçilerin ve halk yığınlarının gereksinimleriyle, aynı zamanda sosyal ilerlemenin, demokratik ve politik gelişmenin istemleriyle gitgide daha çok çelişkiye düştüğü sorunu üzerinde komünistler hemfikirdirler. Onlar, emperyalizmin yaşamakta olduğu güçlüklerin, bu sistemin geniş kapsamlı genel bunalımının derinleşmesi sonucu olduğunu açıkça görüyorlar. Ve aynı zamanda, güçler dengesindeki değişimler dolayısıyla durumunun bir hayli zayıflamış olmasına karşın, emperyalizmin iç niteliğinin değişmediğini de görüyorlar.

Kardeş partilerin, ulusal koşulları dikkate alarak uygulayacakları siyaset hattını belirlemede dayandıkları temel budur. Söz konusu siyaset hattı, kapitalist toplumun yerini sosyalist toplumun alması tarihsel gerekliliği görüşünü kabule dayanıyor. Partiler, işçi sınıfını bütün emekçi yığınlarının çıkarlarını, genel ulusal ilerlemenin çıkarlarını dile getiren başlıca toplumsal gelişme gücü sayıyorlar. Bununla ilgili olarak, konferansa katılanlar, temsil ettikleri partilerin, özünde işçi sınıfının kapitalist sisteme bağımlı kalması anlamına gelen her politika ve görüşü silkip attıklarını tekrar belirttiler. Bu partiler, aynı zamanda, barış, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımında bütün demokratik güçlerle ve özellikle sosyalist ve sosyal-demokrat partilerle hak eşitliğine dayalı işbirliğine katkıda bulunmaya hazır olduklarını açıkladılar.

Avrupa komünist ve işçi partileri, çağımızın üç temel devrimci gücü (sosyalist devletler, kapitalist ülkelerdeki işçi hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi) arasındaki bağlaşmanın tarihsel önemi yargısında da odaya bulunuyorlar. Bununla birlikte, Avrupa'da barış, işbirliği ve sosyal ilerleme için yürüttükleri savaşıma, bütün dünyada politik, ekonomik ve sosyal problemleri çözüme kavuşturma yolunda bir katkı gözüyle bakıyorlar.

(²) «Yeni Çağ» dergisi, sayı 8, 1976.

Bütün kardeş partiler, yeni bir dünya savaşını önlemede, uluslararası güvenliği artırmada ve yumuşama sürecini geliştirmede sosyalist ülkelerin değerli bir rol oynadığını kabul ettiler. Batı Avrupa komünistleri, sosyalist devletlerin biteviye gelişme ve ekonomik büyüme halinde olduklarını ve bunu yeni toplumun kendi iç niteliğini ve aynı zamanda sosyalist ülkelerin barış içinde yanyana yaşama prensiplerini yerleştirmeyi gözetken ve uluslararası ilişkiler üzerinde gitgide daha büyük bir etki yapan dış politikasının belirlediğini belirtiyorlar.

Reel sosyalizme gösterilen bu değerbilirlik, konferansa katılan partilerin uluslararası yumuşama savaşımını sosyal ilerlemeye elverişli uluslararası koşulları sağlama savaşımını olarak benimsemeleri dolayısıyla daha da büyüyor. Bu partiler, aynı zamanda, barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin gitgide daha çok kendisini kabul ettirmesinin devletlerin tam bağımsızlığı ve başlıbaşına gelişmesi için elverişli koşullar yarattığı, kapitalist ülkelerde demokratik ve sosyalist dönüşümler yönünde, aynı zamanda sosyalist ülkelerde sosyal, ekonomik ve politik gelişme programlarının daha dolgun biçimde hayata geçirilmesi yönünde daha elverişli koşullar meydana getirdiği düşüncesindedirler.

Yumuşama sorununa bu biçimde yaklaşımın ilkesel ve pratik önemini ayrıntılı olarak kanıtlamanın gereği olmadığını sanıyoruz. Zira, örneğin, aşırı sol elemanların sosyal ilerleme savaşımını ile bir çeşit «teslimiyet» ve varolan sosyal statükoyu koruma uzlaşması saydıkları barış içinde yanyana yaşamanın kökleşmesi arasındaki ilişkiyi bugüne bugün anlamadıkları ve görmek istemedikleri bir sır değildir. Avrupa komünistlerinin bu sorunlar üzerindeki ilkesel görüş ve tutumları, kuşkusuz, bu gibi yanlış düşüncelerin karşısında olacaktır.

Son olarak, konferansa katılanların, ilerleme ve barış hareketinin gelişmesine azılı anti-komünizmin getirdiği zararlar konusundaki görüş birliğini de belirtmemiz gerekir. Kardeş partilerin belgesinde, bu konuda komünistler hakkında düpedüz yanlış fikirlere saplanan, onların politikasının hedeflerini anlamayan veya eylemlerini eleştiren kimselerin kastedilmediğine açıkça işaret ediliyor. Burada söz konusu olan, sadece komünistlere karşı değil, aynı zamanda bütün demokratlara ve demokratik özgürlüklere karşı savaşımında emperyalist ve gerici güçlerin kabaca kullandıkları silâh niteliğindeki anti-komünizmdir. Belgede şöyle deniliyor: «Bu güçler, komünistlerin politikasını ve ülkelerini halkın gözünden düşürmek, işçi hareketinin birliğini, demokratik güçlerin ve halk yığınlarının işbirliğini baltalamak amacıyla komünist partilerine, Sovyetler Birliğinden başlayarak bütün sosyalist ülkelere, sosyalizm ve ilerleyiş güçlerine karşı kampanyalar açıyorlar.»⁽³⁾

İşte, Berlin Konferansının «anti-komünizm yalıtılmalı ve yenilmeli»dir

(3) «Yeni Çağ» dergisi, sayı 8, 1976 s.

biçiminde tanımladığı çağrı, bütün ülkelerde geniş yankılar uyandıracacağı kuşku götürmeyen çağrı, emperyalist gericiliğin bu kötücül niyetlerine karşı yöneltilmiştir. Bizce, konferansa katılanlar, anti-komünizmi ve anti-sovyetizmi bir bütünün parçaları olarak ele almakla, her şeyden önce bu yaklaşımla, son zamanlarda söz konusu iki olguyu «ayırma»ya ve uluslararası komünist hareketinde anti-sovyetizm konusunda hoşgörü ve katlanma tohumları ekmeye yeltenip duran burjuva çevrelerine ağır bir yumruk indirmiş oldular.

Kaldı ki, Berlin Konferansının komünizm düşmanlarını uğrattığı düş kırıklığı sadece bu değildi. Konferansın ana sonuçlarına şöyle genel bir bakış bile, yukarıda belirttiğimiz gibi, gericiliğin Avrupa komünistleri arasında giderilmez çelişkiler doğmasını, partilerin birbirine düşmelerini ve aralarında anlaşmazlıklar çıkmasını beklemekte bir hayli yanıldığını göstermeye yeterlidir. Komünist hareketinde merkezkaç eğilimleri her ne pahasına olursa olsun dürtülemeye çalışan emperyalist kışkırtıcılar söz götürmez bir başarısızlığa uğradılar.

Konferansa hazırlık döneminde gericiliğin kışkırtı kampanyasının her şeyden önce Sovyetler Birliği'ni ve SBKP'yi boy hedefi yaptığını söylersek, herhangi bir sır açıklamış olmayız. Burjuva yığınsal enformasyon araçları (giderek burada yığınsal dezenformasyon araçları demek daha doğru olur!), komünist partilerinin söz konusu konferansı ile ilgili olarak SBKP'nin güya çeşitli «plânlara» kurduğu ve «niyetler» beslediği yolunda akla hayale gelmedik uydurmalar ortaya atarak hiç bir kötülükten geri durmadılar. Burjuva propagandası, komünist hareketinde yeniden bir «örgüt merkezi» yaratma, Moskova'nın dikte ettiği «direktifler»le bu hareketin elini kolunu bağlama vb. söz konusu olduğunu savlıyordu. Bütün bunlar, SBKP'nin politikasını karalamak, onun hak ettiği uluslararası saygınlığı sarsmak için yazılıyor ve konuşuluyordu. Fakat biz, bu saygınlığın söz konusu partinin komuta eğilimine değil, bambaşka bir temele, yani SBKP'nin uluslararası işçi sınıfına büyük hizmetlerine, diğer komünist ve işçi partilerine halklarının çıkarları uğrındaki savaşımalarında yaptığı büyük çaptaki kardeşçe yardımlarına, gösterdiği enternasyonal dayanışma ve desteğe dayandığına inanıyoruz ve pratik de bunu doğruluyor.

Doğal olarak, konferansın gerçek tablosu gözler önüne serilir serilmez, şu veya bu ölçüde önyargılara kapılmış olanların gözlerinde gericiliğin iftiraları sabun köpüğü gibi uçup gitti. SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaşın açık ve parlak konuşması buna kesinlikle yardım etti. Bu konuşmada, burjuva propagandasının SBKP'ye yüklemeye kalkıştığı o niyetlerin zerresi bile yoktu. Konferansa katılanların büyük bir ilgiyle karışladıkları bu konuşma, baştanbaşa gerçek proletarya enternasyonalizmiyle dolgundu ve Avrupa'da ve bütün dünyada komünist hareketinin karşı karşıya bulunduğu barış, güvenlik ve sosyal ilerleme problemleri üzerinde derinine Marksist-Leninist bir çözümlemeyi içeriyordu.

Komünst ve işçi partileri Berlin'de yaptıkları kolektif çalışmanın sonuçlarından ne kadar memnun olsalar yeridir. Konferansın sonuçları, onları, şimdiki durumun özelliklerine ilişkin daha açık bir anlayışla donatıyor, hepsini ortak idealler ve ortak dava uğrundaki savaşımda sınıksız birleştiriyor. Bütün kardeş partiler yönetim organlarının, konferansa gönderdikleri temsilci heyetlerin eylemini onaylayan kararlar almaları ve birlikte vardıkları sonuçları gerçekleştirme tedbirlerini belirlemiş olmaları dikkate değer bir olaydır.

Şimdi, kapitalist Batı'da, çalışmalarda kimin daha çok ve kimin daha az katkıda bulunduğu, kimin görüşlerinin üstün geldiği, tartışmalar sonucunda kimin kazanıp kimin kaybettiği konusu vurgulanarak, Berlin Konferansının sonuçlarına gölge düşürülmek isteniyor. Bu uğraşlar bize boşuna çaba olarak görünüyor. Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Berlin Konferansı komünist hareketinin ortak kazanımı, tümüyle de halkların barış, güvenlik ve sosyal ilerleme savaşımı davasının büyük başarısıdır.

Doğal olarak, komünist hareketinin düşmanlarının, barış, demokrasi ve sosyal ilerleme düşmanlarının eli-kolu bağlı durmıyacaklarını, komünistlerin birliğini bundan böyle de sarsmaya, ortak amaç yönündeki ilerleyişlerini engellemeye çalışacaklarını hesaba katmamız gerekiyor. Burjuva dünyasında, Berlin Konferansının enternasyonalizmin son gürlüğü olduğu ve bu buluşmada, bir gazetenin deyişiyle, «geçmişin de, geleceğin de» olmadığı fikrini telkin etmeye can atanlar vardır. Ama, bizler, konferansa katılan heyetler üyeleri olarak, bunu da, gerici güçlerin bir başka yanlış hesabı, daha doğrusu büyük hatası olduğu kanısındayız. Arkasında 100 yılı aşkın şanlı bir geçmişi olan uluslararası komünist hareketinin, hiç kimsenin savaştan devrimci geleneklerden vazgeçmesi yararına her hangi bir eğilim gösterdiği söylenemez.

Irak'ta devrimci güçlerin sorunları

Aziz Mohammed

Irak Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri

Son yıllarda Irak'ta geniş ekonomik ve sosyal ilişkiler alanını ilgilendiren derin nitel değişimler oluyor.

Ulusal ekonominin dayanağı olan kollarda ve özellikle çıkarım sanayiinde devlet kesimi egemendir. Toplam üretim hacminin %70'ini bu kesim veriyor. Memleketin petrol kaynaklarını millileştirme süreci tamamlandı. Devlet bütün banka işlemlerini, dış ve iç toptan ticaretin büyük bir bölümünü ve aynı zamanda yapım sanayiini tamamiyle kontrolü altında bulunduruyor.

Uygulanan ilerici toprak reformu sonucu olarak, büyük toprak sahiplerinin ellerindeki arazinin %60'ı alındı. Toprak dağıtımdan ve serbest kalan arazinin kiraya verilmesinden sonra, yoksul ve orta köylüler tarafından işlenen arazi yüzölçümü 3,5 milyon hektarı buldu. Toprak reformu kanunu gereğince bir de kooperatif sektörü meydana getirildi (halen bu sektörde kamu hizmet kooperatifleri ağır basıyor). Bugün toplam 4,25 milyon hektar arazisi olan işletmeler, ya da bütün işlenir toprakların %70 kadarı çeşitli biçimlerde kooperatifler kapsamına giriyor. Ayrıca 300 bin hektar arazisi olan devlet tarım çiftlikleri ve kolektif işletmeleri meydana getirilmiş bulunuyor.

Bu ve benzeri değişimler, bir sosyal-ekonomik gelişme aşaması olarak kapitalizmin gelişmesini sınırlandırdı ve sonuç olarak büyük burjuvazi politik iktidardan uzaklaştırıldı. Memlekette ilerici yurtsever bir rejim kuruldu, ulusal-yurtsever ilericu partiler ve güçleri birleştiren bir devrimci birlik ve bağlaşma sağlandı. Dış politikada, emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı savaşım yoluna, bütün dünyada barışı güçlendirme, bütün halkların kurtuluş hareketlerini destekleme, sosyalist topluluk ülkeleriyle politik ve ekonomik ilişkileri sağlamlaştırma yoluna girildi. Irak ile SSCB arasında dostluk ve işbirliği antlaşmasının imzalanmasıyla (1972), bu ilk sosyalist ülkelerle ilişkilerimiz nitel bakımdan yeni bir düzeye çıktı.

Memlekette oluşan süreçlerin tümü Irak komünistlerinin dikkat merkezinde yer alıyor. Komünistler yeni durumu çözümlmek için tamamen hazır ve yetenekli olduklarını ortaya koydular, memlekette gerçekleştirilmekte olan değişimlerden sonuçlar çıkarmayı ve Marksizm-Leninizme dayanarak açılan perspektiflere isabetle değer biçmeyi becerebilecek durumda olduklarını gösterdiler. Bunun Irak Komünist Partisi'nin 4-6 Mayıs 1976 günlerinde Bağdat'ta yapılan ve «Devrimci süreci güçlendirip derinleştirme ve

Irak'ı sosyalizme doğru yöneltme» belgisi altında geçen Üçüncü Ulusal Kongre'si olanca gücüyle kanıtladı. Irak komünistlerinin bu forumu, partimizin tarihinde, memleketin tüm devrim hareketi tarihinde olağanüstü önemli bir olayı simgeledi. Bu forum, kırk yıl önce kurulmuş ve hemen hemen bütün varlığı boyunca illegal koşullar altında çalışmış olan İKP'nin ilk legal (açık) kongresi oldu. Bu yıllar boyunca Irak komünistleri en yüksek parti forumu olarak yalnız iki defa (1945 ve 1970) kongre yapabildiler ve her iki kongre de gizlilik koşulları altında çalıştı. Şimdiki Üçüncü Ulusal Kongre, parti ve memleket için ilkesel bakımdan yeni bir dönem içinde yapıldı. Bu dönemin karakter çizgileri, İKP ile iktidardaki Arap Sosyalist Uyanış (Baas) Partisi arasında yurtsever işbirliğinin derinleşmesi, Komünist Partisi temsilcilerinin (iki bakanla) hükümete katılmaları, İlerici Ulusal-Yurtsever Cephe'nin (İUYC) kurulmuş olması ve parti basınının açık çalışmaya geçmesidir.

Toplumsal yaşamdaki ilerici değişimler kongrenin bütün hazırlığına damgasını vurdu. Kongrenin açılmasından sekiz ay önce, İKP MK, yeni İKP Programı tasarısı ile legal koşullarda çalışmaya göre yapılan tüzük değişiklikleri tasarsını bütün üye ve aday üyeleri tarafından görüşülmeye sundu. Parti örgütleri bu iki belgeyi geniş ölçüde tartışıp görüştüler. Bu çalışmalara komünist partisinin dostları da katıldılar. Bu yolda, taban örgütlerinin toplantılarından başka, binlerce seçimli delegenin katılmasıyla birçok parti bölge ve yöre konferansı yapıldı.

Kongre belgelerinin hazırlanması ve geniş ölçüde görüşülmesi metodu, partinin yüksek düzeyde bir iç demokrasiye sahip olduğunu gösterdi. Gerçekten kolektif karakterli olan bu çalışmalar, parti yönetim organları ile taban örgütleri arasındaki ilişkilerin güçlenmesine, partide birliğin sağlanmasına yardım etti. Bu tür hazırlık kongrenin başarısını da büyük ölçüde peşinen belirledi. Kongre bütün sözkonusu belgeleri oybirliğiyle kabul etti. Güvenle söyleyebiliriz ki, MK'nin raporuna dayanılarak çizilen siyaset hattı, bunun görüşülmesi, yeni program, tüzük değişikliği kararları ve diğer sorunlar üzerindeki kararlar parti politikasının elbirliğiyle hazırlanıp saptanmasının sonucu oldu.

İKP'nin Üçüncü Kongresi, Irak'ta Baasçıların iktidara geldikleri 1968 Temmuzundan beri partimizin izlediği siyaset hattının sonuçlarını genelledi ve daha öte geliştirdi.

İKP daha 1940'lardan itibaren yurtsever birliğin kurulması sorunu üzerinde büyük bir dikkatle durdu ve ulusal-demokratik devrimin bütün safhalarında bu birliği yaratma yolunda çaba gösterdi. Bizler, bu çabalar içinde, ulusal-demokratik devrimin itici güçleri ve buna karşı olan güçler üzerindeki analize, kendi devrimci hareketlerimizin ve diğer devrimci hareketlerin deneyine dayanıyorduk. Irak komünistleri 1968'den sonra da, kurtuluş savaşımında girilen yeni aşamanın gereksinmelerine uygun ve

içeriği de ulusal-demokratik devrimin sorunlarını çözmekten, Baasçılarla işbirliği yapılarak sosyalizme doğru geçilmesi için gerekli önkoşulları yaratmaktan ibaret olan bir sınıfsal ve politik bağlaşma fikrini kılavuz ederek hareket ettiler. Bu siyaset hattı ikinci Ulusal Kongre'de (1970) onaylandıktan sonra, IKP ve Merkez Komitesi, bunu köklü sosyal-ekonomik dönüşümlerle daha sıkı biçimde bağliyerek pratikte derinleştirme ve zenginleştirmeye devam ettiler.

Biz, Marksist-Leninist çözümlenleyle, gerilemelerin her zaman yurtseverlerin sıralarında bölünmelerden ileri geldiği, kurtuluş hareketimizin etkülerinin da daima ulusal güçlerle (şu veya bu biçimde) bir blok kurulmasına bağlı olageldiği sonucunu çıkarmış bulunuyoruz. Parti bugün de bu sonuçtan hareket ederek, şimdiki aşamaya uygun sınıfsal birlik ve bağlaşmanın işçi sınıfının, köylülerin, şehir küçük burjuvazisinin ve orta burjuvazi ilerici elemanlarını kapsaması gerektiğini belirliyor. Komünistler, işçi sınıfı ile köylüler ve diğer emekçi tabakaları arasında birliği bu bağlaşmanın temeli sayıyorlar.

Baas Partisi'ni, IKP'yi, Araplar ve Kürtler arasındaki ilerici yurtsever çevre ve elemanları birleştiren politik bağlaşmaya gelince, bunu, İlerici Ulusal-yurtsever Cephe simgelemiş bulunuyor. 17 Temmuz 1973'te İUYC'nin meydana getirilmesi, Irak'ta devrimci sürecin derinleşmesinin belirgin sonucu, ulusal hareketimizin önemli bir başarısı, memleketin iki ana partisinin (Baas ve IKP) ortak çalışmalarının ürünü oldu. Cephenin kurulması Arap halkları ve bütün dünya ilerici çevrelerinde büyük bir takdirle karşılandı.

Irak'ta geçmişte kurulan ve ana vasfı resmi iktidara karşı düşmanlıktan oluşan ilerici bağlaşmalardan ayrımlı olarak, bugünkü bağlaşmada, ulusal iktidarın başı olan Baas Partisi ile Komünist Partisi ve aynı zamanda Baasçıların yanısıra hükümete katılan diğer ilerici parti ve güçler işbirliği yapıyorlar. Bütün bu partiler ve güçler Cephe Programı'nda, yani şimdiki devrimci-demokratik devrimin koşulları dikkate alınarak saptanmış olan Ulusal Eylem Yasası'nda birleşiyorlar. Bu program kapitalist gelişme yolunu reddediyor ve sosyalist gelişme yolunun tutulduğunu açıklıyor.

Günümüzde bu ilerici programın ne derece etkinlikle yerine getirildiği sorunu özel bir önem kazanıyor. IKP Üçüncü Kongresi bu soruna açık olarak cevap vermiş bulunuyor. Kongre İUYC'nin rolünü ve eylemini yüksek bir takdirle değerlendirdi. Irak komünistleri, aynı zamanda, Ulusal Eylem Yasası'na tamamen uygun olarak, cephenin aktifliğini gerek kendi içinde, gerekse cepheyi oluşturan partiler düzeyinde yükseltme koşullarını belirlediler. Yurtsever güçlere düşen ödev, Yasa'nın öngördüğü hükümlerin yerine getirilmesini zorunlu kılma, memleketin politik yaşamında İUYC'nin rolünü artırma, cepheyi devlet aygıtı üzerinde halk kontrolü uygulamaya yeteneğine sahip geniş bir aktif yığınsal hareket haline getirme ve eko-

nomik kuruluş programlarının hazırlanmasına yığınların katılmasını sağlama ödevidir. Önemli olan, bütün diğer toplumsal örgütlerin, cephede simgeleşen bu bağlaşma biçimini temel edinmeleridir.

Kongre, demokratik, politik, sosyal ve sendikal özgürlüklerin, inanç ve düşünce özgürlüğünün sağlanmasına yönelik İUYC Programı'nın yerine getirilmesi çağrısında bulundu. Toplumsal yaşamın demokratikleşmesi ve memleketin politik örgütlenmesinde geçiş dönemini gerçekleştirme ereğiyle, olağanüstü durum uygulamasına son verilmesi, daimi bir anayasa hazırlanması, anayasal yasama ve yürütme organı ve kurumları meydana getirilmesi gerekiyor. Bu cümleden olarak, bütün idari halkalarıyla yerel yönetim kurumları (seçimli halk şuraları) meydana getirilmesi, demokrasiyi güçlendirmek ve ilerici dönüşümler uğrunda savaşım halk yığınlarının daha geniş katılmasını sağlamak üzere gereken diğer tedbirlerin alınması da çok önemlidir. Bütün bu tedbirler sonucunda yurtsever iktidar güçlenecek, ilerici yönde daha öte gelişmesi güven altına alınacak, gerçek ulusal güçler gericiğin saldırılarına ve emperyalizmin komplolarına karşı devrimi ve devrimci kazanımları daha büyük bir etkinlikle savunabileceklerdir.

Memleketimizde devrimci hareketin gelişmesi ve dünyada edinilen deney, devrimci partiler ile ilerici sosyal sınıf ve tabakalar arasında ulusal-demokratik devrimin sorunlarını çözmekle ödevli bir bağlaşma gerekliliğini ortaya koyuyor ve aynı zamanda Irak'ın sosyalist geleceği yararına böyle bağlaşmanın daha öte varlığı ve gelişmesi olanağını pekiştiriyor.

Başlıca iki halkın (Araplar ve Kürtler) yüzyıllar yılı omuz omuza yaşayageldikleri, daha küçük nice etkin gruplar temsilcilerinin de bulunduğu bizimki gibi bir ülkede ulusal sorun olanca güncelliğiyle gündemdedir. Komünistler, somut koşullar, Arap ve Kürt halklarının ve Irak işçi sınıfının yürüttükleri savaşımın çıkarlarını çıkış noktası yaparak, Kürtlerin ulusal hareketini ve Irak Kürdistanı'na özellikle tanınması haklı isteğini daima desteklemişlerdir. Partimiz, İUYC çerçevesi içinde kabulü sağlanan ve 1974'te hükümetçe de onaylanan özerklik kanununu benimsiyor.

IKP Üçüncü Kongresi, komünistlerin, Kürt halkına özerklik hakkı da içinde olmak üzere haklarının tanınması sorununa ilişkin ilkesel hareket hattını bir kez daha doğruladı. Biz Irak'ta Kürt probleminin çözümünün her şeyden önce memlekette demokrasinin güçlendirilmesiyle bağlı olduğu kanısındayız. Irak komünistlerinin forumu, bir yandan, Kürt ulusal hareketinde çıkarılan özerklik kanununa, rejimin ilerici siyaset hattına ve Komünist Partisi'ne karşı çıkan sağcı gerici yöneticileri suçlamada İKP'nin takındığı kesin tutumu da doğruladı. Kürt hareketi içindeki bu sağcı güçler hükümete karşı silâhlı bir isyana kalkıştılar ve bu başkaldırıda emperyalistlerden, siyonistlerden ve bölgemizdeki gerici çevrelerden destek gördüler.

Ne var ki, sağıcıların yenilgiye uğrıyacakları önceden belliydi. Bunun nedenleri de ortadadır. Kongre'de belirtildiği gibi, Kürt halkının problemi tüm Irak halkının problemlerinden ve devrimci-demokratik dönüşümlerden ayrılarak, dünya anti-emperyalist cephenin başlıca kollarından izole edilerek çözüme kavuşturulamaz. Bu problemi, emperyalistlerle, siyonistlerle, ve gerici çevrelerle uzlaşma yoluyla çözmek olanaksızdır.

şimdi, İKP yönetimi, Kürt probleminin çözümünde başarıyı garantilemeye çalışarak, özerkliğin pekişmesi ve gelişmesi için sürekli çabalar harcıyor. Bu hedefe ulaştıracak olan yol, Kürt halkının kendisinin ulusal haklarını gerçekteştirmesi, ulusal duygularının, kültür ve dilini geliştirme hakkının saygıyla karşılanmasını, Irak Kürdistanı halkının oluşma yapısının korunmasını sağlaması yoludur. Bunun gibi, Kürt halkının ilerici mirasının korunması, Arap-Kürt kardeşliğine zarar veren fikir ve eylemlere karşı savaşım yürütülmesi, bütün etnik grupların haklarının güven altına alınması da çok önemlidir.

İKP Üçüncü Kongresi'nin üzerinde durduğu başlıca sorunlardan biri de Irak devriminin perspektifleri problemi oldu. Bununla ilgili olarak çıkarılan sonuçlar partinin yeni programında tespit edildi.

Marksizm-Leninizm, sosyalizme geçiş problemi gibi bir ana sorunun yaratımla ele alınmasına, sosyalizm kuruluğu genel yasallıkları ile bunun belirli bir ülkedeki özellikleri arasındaki derin diyalektik ilişkilerin kavranmasına olanak veriyor. Diyalektik metodun, sosyalizm yönündeki toplumsal gelişme aşamalarında da kılavuz edinilmesi gerekiyor.

Partimiz, Marksist-Leninist yargılara dayanarak ve Irak'ın gerçekte durumu ve yaşamından hareket ederek, memlekette ulusal-demokratik devrimin kapitalist olmiyan yönde yeni ve ilerici bir gelişme aşamasına girmiş olduğu stratejik sonucunu çıkardı. Bizler şimdi ancak devrimi sosyalizm yönünde derinleştirip geliştirme sonucunda ulaşılabilecek olan ulusal-demokratik sorunların çözümünü tamamlama gerekliliğiyle karşı karşıya bulunuyoruz. İKP yeni programında tanımlanmış olan bu hüküm, politik bağımsızlığı güçlendirmeye ve ekonomik bağımsızlığa ulaşmaya yönelik başarı ve dönüşümlerin çözümlenmesine dayanıyor. Programda şu nokta belirtiliyor: «Ulusal-demokratik devrim ödevlerinin yerine getirilmesi ve sosyalizme geçiş için gerekli koşulların yaratılması anlamına gelen kapitalist olmiyan gelişme, bir sosyal-ekonomik aşama olarak kapitalizmin gelişme yolunu kesen anti-kapitalist tedbirlerde simgeleşmiş bulunuyor.» (1) Öte yandan, bu tedbirler, kapitalist üretim ilişkilerine son vermior bunların memlekette ve hele köy kesiminde genişlemesine de engel olmuyor.

Kapitalist olmiyan gelişme yolu sosyalizme geçiş dönemiyle eř anlamlı değildir. Sosyalizme geçiş döneminin kendi kanunları vardır. Bundan baş-

(1) «Tarik ař-şaab», 16 Mayıs 1976.

ka, şimdiki aşamada, memleketi (diğer ülkeler deneyinin gösterdiği gibi) kapitalist gelişme yoluna döndürmeye ve emperyalizme bağımlı durumda bırakmaya yeltenen gerici güçler tehlikesi büsbütün giderilmiş değildir. Gericiler devrimin gelişmesine engel olma çabalarından geri durmuyorlar. Gerek şehirde, gerekse köyde büyümeye devam eden özel sermayenin toplumda ve devlet aygıtındaki ekonomik, ideolojik ve politik etkisi sürüp gidiyor. Bu özel sermaye alabildiğine geniş küçük mal üretimi alanında, dünya sermayesiyle geniş ilişkilerinden ve dünya sermayesinin gösterdiği destekten güç alıyor. Memleketin dünya kapitalist pazarına hâlâ sürüp giden bağımlılığından sağcı çevreler de kendi çıkarlarına yararlanıyorlar.

Özel sermaye devlet kesiminin sırtından alabildiğine zenginleşmeye çalışıyor, bu kesimin olanca öz suyunu sömürüp tüketmek, onu ilerici içeriğinden yoksun etmek, böylelikle devlet kesimini tümüyle ortadan kaldırma ortamı hazırlamak ve memleketi kapitalist gelişme yoluna döndürmek için elinden geleni yapıyor. Devlet kesimi çerçevesinde burjuvazinin yeni zümresinin gelişmesi (üstenciler, araçılar ve bürokratlar) böyle bir dönüşe açık bir potansiyel tehlike yaratıyor.

Öte yandan, bugünkü Irak'ta memleketin kapitalist yola dönmesine olanak vermiyecek somut koşullar yaratılıyor. Bu koşullardan ancak devrim daha öte geliştirilerek, durmadan ilerlemesi sağlanarak başarıyla yararlanılabilir. Buna yalnız iç koşullar elverişli olmakla kalmıyor, gerekli olan uluslararası koşullar da ortadadır. Biz dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında, insanlık toplumunun gelişmesinde sosyalist sistemin artık sonuç belirleyici güç haline gelmekte olduğu ve diğer halklar için çekici bir örneğe dönüştüğü bir dönemde yaşıyoruz. Bugün bilimsel sosyalizm fikirleri yalnız işçi sınıfı ve emekçi yığınları üzerinde değil, yeni sosyal ve politik güçler üzerinde, devrimci demokrasi üzerinde de gitgide büyüyen bir etki yapıyor. Bu demokrasi artık sadece anti-emperyalist ve anti-feodal savaşımıyla yetinmiyor, çoğunca kapitalist gelişmeye de karşı çıkıyor. Devrimci demokratlar, bilimsel sosyalizmin fikir ve yargılarını kavradıkça, ulusal-demokratik devrimin utkusunu sağlama, insanın insanı sömürmesinden azat bir toplumun kurulmasına ulaşma savaşımında bu fikir ve yargıların ve büyük bir önemi ve etkinliği olduğunu daha iyi anlıyorlar.

Geniş halk tabakaları arasında sosyalizm fikirlerinin bir hayli yayılması, Irak'ın kapitalist olmayan yolda ilerlemesine yardım eden objektif bir etkidir. Bu konuda memleketimizin sosyalist topluluk devletleriyle kurduğu geniş ilişkilerin de büyük bir önemi vardır. Bu ilişkiler Irak'ın dünya kapitalist pazarına bağımlılık zincirlerini koparıp atmasına, sosyalizm kuruluşu önkoşullarını yaratmasına yardım etmektedir.

Devrimimizin atılımlı gelişmesinde, genellikle, ana nitelik çizgileri SBKP XXIV. Kongresinin kabul ettiği Barış Programı'nın hayata geçirilmesindeki

büyük başarılarından, Viyetnam, Kampuçiya, Laos, Portekiz ve Yunanistan halklarının tarihsel utkularından oluşan bugünkü uluslararası durumun olumlu bir rolü vardır. Angola, Mozambik ve Gine-Bisau'daki büyük anti-kolonyal vuruşmanın sonucu, yalnız Afrika ölçüsünde değil, bütün dünya ulusal kurtuluş hareketi bakımından da büyük bir önem taşıyordu. Bu utkular, hep, politik, ekonomik ve ideolojik alanda kapitalizmin genel bunalımının yeniden şiddetlenmesi fonu üzerinde elde edildi. IKP Üçüncü Kongresi dünya gelişmesi sürecinde sosyalist sistemin ve bu sistemin öncüsü olan Sovyetler Birliği'nin kesin rolünü de önemle belirtti.

Irak komünistleri, Sovyet yurttaşlarının yaşamında ve dünya komünist hareketinde olağanüstü bir olayı simgeliyen SBKP XXV. Kongresinin uluslararası önemini yüksek bir takdirle belirttiler. Sovyet halkının, onun Leninci Partisinin komünizm kuruluşundaki başarılarından ötürü hararetle selâmladılar; IKP yönetiminden SBKP ve diğer kardeş partilerle dostluk ve dayanışma ilişkilerini bundan böyle de geliştirip güçlendirmesini istediler.

Irak komünistleri bu forumda, politik ve ekonomik kurtuluşları için savaşım vermekte olan halklarla, dünyanın her yerinde emperyalizm, ırkçılık ve faşizm kurbanlarıyla ateşli dayanışmalarını dile getirdiler. Partimiz enerjik bir ısrarla, Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Korvalan'ın hapisten salıverilmesini istiyor.

Yakın-Doğuda ve Arap ülkelerindeki durum üzerindeki çözümleme IKP Üçüncü Kongresinin çalışmasında önemli bir yer aldı. Irak Arap dünyasının ve ulusal kurtuluş hareketinin bir bölümü olarak, bu kesimdeki süreçlerin etkisini dolaysız biçimde hissediyor. Bugün, Yakın-Doğu, ilerleme uğrunda savaşım veren güçlerle emperyalizm, siyonizm ve gericilik arasında alabildiğine çetin bir savaşım alanına dönüşmüş bulunuyor. Bu savaşım, Arap devletlerinin önemli stratejik durumu bakımından, Yakın-Doğunun özellikle İran Körfezi bölgesindeki büyük doğal servetler üstüne yürütülüyor. Siyonizm ve emperyalizm, Filistin halkının yasal haklarını ve bu arada kendi öz yurduna dönme hakkını, kendi egemen ulusal devletini kurma hakkını tanımak istemiyorlar.

Siyonist emperyalist saldırı ve İsrail tarafından Arap topraklarının işgal edilmesi, Yakın-Doğuyu uluslararası çapta tehlikeli bir gerginlik ocağı haline getirdi. ABD emperyalizmi, Çin-Hindi'nde uğradığı yenilgiden sonra, dikkatini bölgemiz üzerinde gitgide daha çok yoğunlaştırıyor ve bu durum Yakın-Doğu bunalımını daha fazla şiddetlendiriyor. Arap devletleri sıralarındaki bölünme, Arap-Sovyet yakınlaşmasını zayıflatmaya yönelik eylemler ve Lübnan'daki olaylar hep bundan ileri geliyor. Tek sözle, Amerikan emperyalistleri, Yakın-Doğuyu yeniden etkileri altına almak ve buranın doğal servetlerini talan etmek için ellerinden geleni yapıyorlar.

IKP Üçüncü Kongresi, Arap ulusal kurtuluş hareketinde sağcı güçlerin gösterdikleri gerilemeyi suçladı. Bu gerilemenin en göze çarpar belirtisi

Sina Anlaşması⁽²⁾ ve Mısır ile Sovyetler Birliği arasındaki dostluk ve işbirliği antlaşmasının Mısır Cumhurbaşkanı Enver Sedat tarafından bozulması oldu. Her iki işlem de, Mısır sağcı yönetiminin iç ve dış politikadaki «yeni» siyaset hattının sonucudur.

Lübnan'daki kanlı olaylarla ilgili olarak duyulan derin endişe kongre kürsüsünde açıkça belirtildi. Irak komünistleri, Lübnan ulusal yurtsever güçlerinin savaşımı ve kahraman Filistin direnişi karşısında duydukları hayranlığı dile getirdiler, aynı zamanda bazı Arap çevrelerinin Lübnan konusundaki tutumunun halk yığınlarına, bu ülkenin yurtseverleri yararına olmadığına da esefle işeret ettiler.

Kurtuluş hareketimizde devrimci yönde daha öte gelişme sağlanabilmesi, açılan gediklerin kapatılması ve şimdiki güçlüklerin giderilmesi için, Arap dünyası anti-emperyalist çevreleri ve rejimlerinin birlik olmaları gerekiyor. Bugün ilerici devletlerin görüş ve tutumlarında uyumun, bu devletler içinde ve bütün Arap dünyası ölçüsünde anti-emperyalist güçler cepheleri meydana getirmenin, bu devletlerin sosyalist toplulukla bağlaşmasını, özellikle Arap-Sovyet dostluk ilişkilerini, yani bütün ilerici Arapların emperyalizme, siyonizme ve gericilik üzerinde utkunun anahtarı gözüyle baktıkları ilişkileri güçlendirmenin büyük bir önemi vardır. Irak komünistlerinin kongresinin verdiği sonuç budur.

Partimizce, İsrail saldırılarının ortadan kaldırılması, işgal altındaki toprakların kurtarılması, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün önderliğindeki Filistin Arap halkının utkuya ulaşması için gerekli temel koşulların yaratılması, Arap dünyasında kurtuluş devriminin daha öte gelişmesine ve ilerici içeriğinin derinleşmesine yardım edilmesi bu yolla olanaklıdır.

Bizim için, sözünü ettiğimiz bu sorunları çözmeye olanağı, daha çok uluslararası komünist ve işçi hareketinin başarılarıyla bağlıdır. Bugün Lenin'in şanlı partisinin ve sosyalist topluluk ülkelerindeki iktidar partilerinin öncülük ettikleri bu hareketin önemli ve çok yönlü başarı ve kazanımları vardır. IKP Üçüncü Kongresi, komünist ve işçi partilerinin 1969'da Moskova'da yaptıkları Uluslararası Danışma Toplantısının verdiği kolektif sonuçları, hayatın sınavından geçen bu sonuçların doğruluğunu memnuniyetle belirtti. Kongre, 1969 forumunun ortaya koyduğu çoğu ödevleri yerine getirdiği ve o zamandan beri dünyada önemli değişimler olduğu için, komünist partileri arasında yeni bir uluslararası danışma toplantısı yapılması önerisini destekleyen IKP Merkez Komitesinin eylemini onayladı. Komünist hareketinde fikir değiş tokuşu gerektiğini, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi temeli üzerinde birliği güçlendirme gerekliliği söz götürmez.

(2) Sina Yarımadası'ndan İsrail silâhlı güçlerinin bir bölümünün çekilmesini öngören Mısır-İsrail anlaşması. Bu anlaşma 1975 Eylülünde yapıldı ve ilerici Arap ve dünya kamuoyu tarafından suçlandı. Not red.

Ulusal-yurtsever amaçları savunmayı şiar edinen, daima işçi sınıfına ve diğer emekçi halk tabakalarına dayanan TKP, Marksizm-Leninizm prensiplerine ve proletarya enternasyonalizmine her zaman sadakat gösterdi ve gösteriyor. IKP'nin yıllar yılı tarihinde, partinin ulusal sorunlarının uluslararası komünist hareketinin sorunlarından ayrı ve kopuk olarak ele alındığı bir tek gün yoktur. Bu temel prensipler, IKP'nin iç politikasını ve uluslararası siyaset hattını belirlemesinde bizim için daima esin kaynağı oldu ve oluyor. Irak komünistleri, dünya komünist hareketiyle ilişkilerini bundan böyle de etraflı olarak geliştirmek, bu hareketin güçlenmesi için, hareketin sıralarında bölünme yaratmaya yönelik her denemeye karşı savaşım yürütmek niyetindedirler. Onlar, proletarya enternasyonalizmini savunmanın, her kardeş partiye belirlediği ulusal sorunları çözme ve hedeflere ulaşma olanağı sağlayan zorunlu bir koşul olduğu kanısındadırlar.

Kongre şu noktayı da önemle belirtti: Marksist-Leninist partilerin kendi politikalarını belirlemede bağımsız olmalarına saygı gösterilmesi doğaldır. Ama bunun, ulusal çıkar ve ödevleri enternasyonal çıkar ve ödevlerle çatıştırarak, uluslararası komünist hareketinde her birliğin bağımsızlığı prensiplerini bunların hepsini birleştiren evrensel-tarihsel genel ödevle karşı karşıya koyarak birbirine karıştırılması doğru olmaz. Irak komünistleri, Maoizmi, Marksizm-Leninizmle ilişkisini kesmesinden ötürü, SSCB'ye ve diğer sosyalist topluluk ülkelerine karşı, uluslararası işçi sınıfına ve ulusal kurtuluş hareketine karşı düşmanca tutumundan ötürü şiddetle suçladılar.

IKP yeni programını ve Üçüncü Kongre kararlarını yerine getirmek, memleketimizin devrimci güçlerine ileri bir adım atma olanağı verecektir. Düşünce ve irade birliğiyle perçinli olan Irak komünistleri, bu sorunları ortak savaşım, Baas Partisi ve diğer bütün ilerici çevrelerle birlikte çözme kararındadırlar. Bizlere, devrimci yurtseverlik ve komünist dürüstlüğü ruhuyla çalışarak, belirlenen siyaset hattınca aktif ve yaratıcı biçimde ilerleme gibi yüksek bir sorumluluk düşüyor. Biz, Irak komünistlerine sınıf kardeşleri ve bağlaşıkları tarafından çeşitli durumlarda ve çeşitli vesilelerle gösterilen büyük güvene yaraşık olmak için çabayı ve gücü esirgemeyeceğiz. Partimiz, bu desteğe büyük bir değer vererek, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi prensiplerini bundan böyle de kesinlikle savunacaktır.

Viyetnam'ın tarihinde yeni çağ

Jose Lava

Filipin Komünist Partisi MK üyesi

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi Yazı Kurulu üyesi

24 Hazirandan 3 Temmuz kadar, on gün boyunca, bütün Viyetnamlılar gözlerini Hanoy'un Badin meydanındaki yapıya çevirmişlerdi. Orada, Viyetnam emekçilerinin Nisan sonunda seçtikleri tek Ulusal Meclis'in ilk dönem toplantısı yapılıyordu. Bu meclisin bileşimi şöyleydi: 80 işçi, 100 köylü, 6 zanaatçı, 98 aydın ve toplum adamı, 54 askersel görevli, 13 din adamı, 141 parti ve devlet görevlisi. Bunlar Viyetnam halkının ulusal birlik ve dayanışmasını, omurgası işçi sınıfı ile emekçiler arasında Viyetnam Emekçiler Partisi'nin yönetimindeki bağlaşmadan oluşan birlik ve dayanışmayı simgeliyorlar.

Ulusal Meclisin dönem toplantısının sonuçları kısaca şöyle özetlenebilir: Bu toplantı, tüm Viyetnam devletinin yüksek yönetim organlarını oluşturdu; memleketin yeni adını Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti olarak saptadı; devlet arması, milli marş ve bayrağını onayladı; yeni anayasa tasarısını hazırlayacak komisyonu seçti ve aynı zamanda VEP MK Birinci Sekreteri Le Duan yoldaşın raporuna dayanarak, birleşik, tek Viyetnam'ın önümüzdeki dönemde ele alacağı sorunları belirledi. Viyetnam'ı devlet olarak demokratik ve sosyalist temel üzerinde birleştirme işi tamamlanmış oldu. Böylelikle Viyetnam halkının, uğrunda yıllar yılı emperyalist saldırganlara ve yerli uşaklarına karşı uzun ve çetin bir savaş verdiği kutsal emeli gerçekleştirilmiş oldu. Bayram havası içinde geçen bu günlerde, Viyetnamlılar, Viyetnam halkının yüce oğlu, seçkin devrimci-enternasyonalist, uluslararası komünist ve işçi hareketinin tanınmış eylem adamı, Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti'nin ilk cumhurbaşkanı Ho Şi Min'in şu sözlerini sık sık hatırladılar: «Viyetnam bütün bir ülkedir; Kuzey ve Güney Viyetnam bir tek ailedir ve hiç bir gerici güç onları birbirinden ayıramaz. Viyetnam birleştirilecektir.» (!)

Eski Saygon'un bundan böyle adını taşıyacağı Ho Şi Min'in vasiyeti olan bu âdil ve yüce dava tamamen başarılmış, vasiyet yerine getirilmiş bulunuyor. Dönem toplantısı tüm Viyetnam halkının iradesini yansıtarak, onun bir tek ailede birleşme çabasını politik bakımdan temellendirdi, Marksist-Leninist öğretinin gösterdiği yolda ilerleme isteğini onayladı. Ve birleşik Viyetnam'ın üstünde sosyalist cumhuriyetin bayrağı dalgalanmaya başladı. Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti (VSC) Ulusal Meclisinin dönem

(!) Ho Şi Min, Seçilmiş yazı ve demeçler. Moskova, Devlet Politik Yayını, 1959, s. 706.

toplantısında okuduğu raporda Le Duan yoldaş şunları söyledi: «Viyetnam devrimi yeni bir safhaya, bütün memlekette sosyalist devrim safhasına giriyor. Bu, halkımızın sevgili anayurdumuzda memleket tarihinin en güzel toplumunu kurmak için savaşım yürüttüğü safhadır.»

Viyetnam'ın yeniden birleştirilmesi uluslararası önemi olan büyük bir olaydır. Onyıllar boyunca Viyetnam sözcüğü ülke halkının özgürlük, bağımsızlık ve birlik uğrunda özveri, yiğitlik ve kahramanlıkla yürüttüğü savaşımı, bütün dünya ilerici, barışsever güçlerinin ve namuslu insanların bu savaşımı dayanışmasını simgeliyordu. Bugün Viyetnam halkının dostları, ülkenin kesinlikle birleştirilmesini, hem Viyetnam halkının tarihsel davasının üstün gelmesini, hem de barış, demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyalizm için savaşım veren güçlerin ortak utkusunu simgeleyen bir olay sayarak kutuyorlar. Birleşik Viyetnam Güney Doğu Asya'da barış ve sosyalizmin mevzilerini güçlendiriyor.

Viyetnam'ın kesinlikle birleştirilmesi, bir yandan da, komünistleri ve dünya devrimci hareketin diğer kolları temsilcilerini, doğal olarak, Viyetnam devrimi şanlı tarihine daha büyük bir dikkatle eğilmeye, bu devrimle ilgili olayları ve zamanımızın genel eğilimlerini tekrar tekrar çözümlenmeye yönlendiriyor. Bu konuda doğrulukla herşeyden önce onyıllar boyunca savaşımın ana yükünü çeken, savaşımı örgütleyen, utkuya doğru yol açanlar, yani VEP'in yönetmenliğindeki işçiler, köylüler, tüm Viyetnam halkı söz sahibidirler. Fakat, bence, emperyalist müdahaleden ve Viyetnam'da devrimin tüm ülke ölçüsünde üstün gelmesinden bu partinin, ya da ülkenin çerçevesini aşan sonuçlar çıkarılabilir.

Viyetnam halkının şimdiki parlak utkusu, VEP'nin, Lenin öğretisini kılavuz edinerek, yeni uluslararası durumda ve işçi sınıfının hegemonyası altında gerçekleştirilen ulusal ve halkçı-demokratik devrim olarak belirlendiği 1945 Ağustos devriminden başlıyor. Bu nedenle, Viyetnam komünistleri bu devrimi sosyalist devrime dönüştürme yolundan yürüdüler. Ho Şi Min bu siyaset hattının özünü şöyle belirtti: «Yurdun kurtarılması ve ulusal kurtuluşun sağlanması için proletarya devriminden başka yol yoktur.»⁽²⁾

Viyetnam komünistleri, bu ilkesel hükümleri kılavuz edinerek ve Sovyet Ordusunun Alman faşizmi ve Japon militarizmi üzerindeki utkusu sonucunda meydana gelen elverişli koşullardan yararlanarak, en önemli çizgileri gerçek demokrasinin sosyalizm yolundan son derece önemli bir adım olarak gerçekleşmesinden, başlıca demokratik dönüşümler sürecinin kesintisiz devamından ve bu temel üzerinde demokratik devrimin sosyalist devrime dönüşmesi sürelerinin azaltılmasından oluşan bir strateji uyguluyordu. Bu politika halkın büyük çoğunluğunun özgürlük, bağımsızlık ve

(2) Ho Şi Min, Seçilmiş yazı ve demçler, s. 4.

sosyal ilerleme isteğine uygun düşüyordu. İşçi sınıfı ile köylüler arasında sağlam bir bağlaşma yaratılmasına bu politika olanak verdi. Devrimin ve devrimci savaşın daha sonraki bütün aşamalarında, VEP, oianca eylemini ulusal bağımsızlık savaşımı ile demokrasi ve sosyalizm savaşımı arasında birlik bayrağı altında geliştirdi ve en sonra utkuya ulaştı.

Böylelikle, bence, Viyetnam devrimi, çağdaş koşullarda, barış ve ulusal bağımsızlık savaşımı ile sosyalizm savaşımı arasındaki kopmaz bağıntıya ilişkin Leninci öğretinin yaşamsal gücünü ve güncelliğini en inandırıcı biçimde doğruladı. Bu öğreti Viyetnam devriminde elbette ki somut tarihsel durumun ve ulusal özelliklerin belirlediği spesifik bir biçimde simgeleştirdi. Bu devrimin, henüz burjuva-demokratik karakterli sorunların çözülmediği ve feodalizm kalıntılarının korunduğu bir sömürge ülkede gerçekleştirilmekte olması sözkonusu biçime damgasını vurdu. Fakat, Viyetnam komünistleri, Leninci öğreتيye bağlı kalarak, yalnız genel demokratik sorunları çözüme kavuşturmakla yetinmediler, emekçileri sosyalizm uğruna savaşıma götürmenin etkin yollarını da buldular. Ve savaşım Kuzey Viyetnam'da utkuyla sonuçlandı. Lenin'in devrim teorisinin özü de zaten budur. Bu teori, çağımızda, devrimci güçleri, gerek gelişmiş kapitalist devletlerde, gerekse gelişme halindeki ülkelerde, sosyalizme geçiş yolları arama bilimsel metodolojisiyle donatıyor.

Biz Filipin komünistleri için ve sanırım aynı zamanda anti-emperyalist ve ulusal-demokratik dönüşümlere ilişkin sorunların çözümüne henüz girilmekte olan diğer Asya ve Afrika ülkeleri komünistleri için, Viyetnam devrimi deneyi, sosyalist dönüşümlere doğrudan doğruya öncelik eden bir basamak olarak ulusal-demokratik devrimin önemini belirtmiş olmasından ötürü de ilginçtir. Doğaldır ki, anti-emperyalist ve ulusal-demokratik dönüşümleri gerçekleştirme savaşımının derinliği, tempoları ve biçimleri tek tek ülkelerde ulusal özelliklere bağlı olarak başka başka olabilir. Son çözümde, bunu, sözkonusu dönüşümler aşamasında şu veya bu komünist partisinin dayandığı sosyal temel, partinin sosyalizm savaşımında yeni bağlaşıklar kazanma yeteneği belirlemektedir. Ama önemli olan, dünyada, işçi sınıfının aktiflik ve etkisinin artmakta, demokrasi ve sosyalizm güçlerinin gelişip sağlamlaşmakta olduğu zamanımız koşullarında, VEP deneyinin elle tutulurcasına gösterdiği gibi, genel demokratik dönüşümler ile ilk ağızda gerçekleştirilen sosyalist dönüşümlerin bir tek devrimci süreçte organik biçimde örülmeleri olanağının ortaya çıkmış olmasıdır.

Fransız sömürgecilerine karşı alabildiğine çetin direniş savaşı koşullarında bile, VEP'nin yönetmenliği altında, köklü demokratik dönüşümler, öncelikle köyde büyük değişimlere yol açan, işçilerle köylülerin birlik ve bağlaşmasını güçlendiren, direniş savaşımının utkuya ulaşmasına yardım eden toprak reformu yapılabilirdi. Tamamen kurtarılan Kuzey Viyetnam'da, dünya sosyalist sistemiyle sınıksız bağlı bir ülke olarak, toprak reformu

başarıyla uygulandı, köyde feodal sömürüye son verildi, sonra da en önemlileri köy ekonomisinin' kooperatifleşmesi, ticaret ve sanayide özel kesimin devlet mülkiyeti ve sosyalist sanayileşme başlangıcı raylarına bindirilmesi olmak üzere gerçek sosyalist dönüşümler yapıldı.

Kuzey Viyetnam'da sosyalizme açık genel demokratik dönüşümleri gerçekleştirmenin son derece önemli kaldıracı, Güney-Doğu Asya'da ilk işçiköylü devleti olan ve 2 Eylül 1945'te kurulan Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti'ydi. Bu cumhuriyette halkın politik egemenliği silahlı proleterlerle köylülerden oluşan ve halkın kazanımlarını savunan devrimci orduya dayanıyordu. Devrim sürecinin derinleşme ve memlekette sosyalizmin temellerinin oluşmasıyla VDC proletarya diktatörlüğü devleti haline geldi.

Viyetnam devriminden çıkarabileceğimiz çok önemli bir ders de, küçük burjuva tabakalarının ağır bastığı ülkeler de dahil, devrim sürecinin bütün aşamalarında proletaryanın hegemonyasını sağlama olanağı bulunduğu hakkındaki *Leninci fikrin doğruluğunu* bu devrimin bir kez daha ortaya koymuş olmasıdır. VEP'nin uyguladığı strateji, bu sorunu çözerken, *proletaryanın hegemonyasını sağlayan koşulların Leninci analizine dayanıyordu*. Bu koşulların birincisi emekçilerin yığın savaşımının gelişmesidir. Viyetnam proletaryası bu savaşım içinde emekçiler arasında etkisini genişletebilmiş ve emekçilerin büyük çoğunluğunu, öncelikle köylüleri kazanabilmiştir, çünkü en azimli ulusal bağımsızlık, özgürlük ve sosyal ilerleme savaşçısı olduğunu gösterebilmiştir. İkinci koşul da, işçi sınıfının kendi *partisinin varlığında* ve eyleminde yansıyan örgütsel ve ideolojik bağımsızlığını korumasıdır.

Politik savaşımında, sonra da savaş ateşleri içinde gerilimin artmasıyla, bir yandan işçi sınıfının ve bu sınıfın partisinin halk üzerindeki etkisinin de artması dikkate değer bir noktadır. Bu halk, emekçilerin yaşamsal çıkarlarını ve özlemlerini başkasının değil, *ancak VEP'nin en ardıcıl biçimde* dile getirdiğine, bütün toplumun güvenilir politik ve askersel yönetmeni ve *örgütçüsü olarak çalıştığına kendi deneyiyle inanıyordu*. Buna uygun olarak, bütünyle Viyetnam devriminin sosyal temeli de büyüyüp genişliyor, emperyalist güçler ve yerli kuklalarıysa gitgide daha çok yalnızlığa itiliyor ve bu yalnızlık çürümüş Saygon yeni-sömürgeci rejiminin bunalımını derinleştiriyordu.

Bütün bunlar temel Marksist-Leninist gerçeklerden biri olarak şunu doğruluyor: Devrimci dönüşümler ne kadar temelli ve daha köklü olursa, bunlara katılan insan yığını da o kadar büyük olur.

Tarih devrimin ihracının olanaksız bir şey olduğunu öğretiyor. Devrimler, V. İ. Lenin'in dediği gibi, «ne sipariş, ne de anlaşmayla yapılabılır». ⁽³⁾ Devrimler her şeyden önce şu veya bu ülkede durumun ve koşul-

(3) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 36, s. 457.

ların gelişmesi sonucu, bu ülke halkının işi ve eylemidir. Bununla birlikte, zamanımız koşullarında, her sosyalist devrim dünya devrimci sürecinin bir parçasıdır; perspektifleri de bir yere kadar dünya güçler oranıyla, diğer devrimci ve demokratik hareketlerden yardım ve destek görme olanaklarıyla koşulludur.

Viyetnam deneyi, emperyalizmi ve gericiği yekmede devrimci güçlerin enternasyonal dayanışmasının durmadan artan büyük bir önemi olduğunu gösterdi. Sosyalist topluluk devletleri ve bunların iktidar partileri, Çin-Hindi'nde saldırı ve savaşa son verilmesine, kardeş Viyetnam halkına yardım ve destek gösterilmesine daima uluslararası alanda en önemli ödevlerinden biri gözüyle baktılar. Bu yöndeki çabaları, haklı olarak, diğer komünist ve işçi partileri tarafından, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi devrimci birlikleri tarafından gerçekten kardeşçe ve enternasyonalist politikanın parlak bir örneği olarak değerlendirildi. Viyetnam emekçileri, Viyetnam komünistleri, VDC, VEP ve GVC yöneticileri sosyalist ülkelere en içten takdir ve şükran duygularını defalarca belirttiler. Viyetnam'ın kesinlikle birleştirilmesi tüm dünya sosyalist sisteminin önemli bir uluslararası başarısı oldu.

Viyetnam halkının tarihsel davasının üstün gelmesi, dünya devrimci sürecinin uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi gibi diğer birliklerinin de utkusudur; bütün anti-emperyalist, demokratik, barışsever güçlerin utkusudur.

Viyetnamla dayanışma hareketine daima Amerikan emperyalizminin saldırganlığına karşı eylembirliği yapan komünist ve işçi partileri öncülük ettiler. ABD Komünist Partisi, kahraman Viyetnam halkının haklı davasının ardıcıl ve cesur bir savunucusu olarak eylem gösterdi. Viyetnam'da ulusal bağımsızlık ve sosyalizm güçlerinin utkusu, halkların emperyalizme karşı yürüttükleri savaşımın başarılarının komünistlerin birlik ve dayanışmalı hareket etmeleri ölçüsünde büyük ve önemli olduğunu kanıtladı.

Savaşın Birleşik Amerika'nın kendisine de etkiler yaptığını belirtmeden geçemeyiz. Savaş bu ülkede yığınsal bir politik hareket doğurdu. Memleket tarihinin tanıdığı hareketlerin çoğundan üstün olan bu harekete katılanlar, askersel serüvene son verilmesini istiyor, bir yandan ABD yönetici çevrelerinin iç ve dış politikasını birçok yönden yeriyorlardı. Milyonlarca Amerikalı, bu çevrelerin iradesiyle, ABD'nin, resmi propoganda tarafından on yıllar boyunca Amerikan dış politikası yüksek amacı olarak gösterilen «özgürlük, demokrasi ve ilerilik savunusu»yle hiç bir ilişkisi olmayan bir role itildiğini anladılar. Amerikan toplumunda eleştirisel seslerin yükselmesi ve geniş tabakaların görüşlerinin ve politik tutumlarının radikal bir nitelik alması, Viyetnam halkının kurtuluş savaşımının utkuya ulaşmasının önemli sonuçlarından biri oldu.

Viyetnam halkı bu utkuya otuz yıl boyunca savaşım ile ulaştı. Bu yılların

çoğu kendisine emperyalistlerin dayattığı savaşlarla geçti. Kanımızca, Viyetnam devriminin en önemli derslerinden biri, ulusal bağımsızlığı ve serbestçe seçtiği gelişme yolunu özveriyle, sonsuz bir azimle, kahramanca savunmaya girişen ve bunlar için hertürlü fedakârlığa hazır olan halkın, dünya sosyalist sisteminin ve bütün ilerici güçlerin desteğine dayanan halkın asla yenik düşmeyeceğini yeni bir güçle ortaya koymuş olmasıdır.

Emperyalist saldırıya karşı direnişi örgütlemeye ve halkı bu savaşta birleştirmeye, utkusal politikayı ve askersel stratejiyi belirlemeye Viyetnam Emekçileri Partisi çok büyük bir rol oynadı. VEP cephede ve cephegerisinde, iç ve dış politika alanında bilge ideolojik-politik yönetimiyle komünist ve işçi partilerinin derin saygısını kazandı. Birçok halklar, ve partiler, özellikle ulusal kurtuluş kesiminde savaşmış ve savaşmakta olanlar için, VEP'nin biriktirdiği zengin deney, yani emekçilerin kazanımlarını emperyalizmin kısıcılıklarına karşı savunma deneyi büyük bir ilgi konusudur.

Marksist-Leninistler hiç bir savaşım biçimini mutlaklaştırmaz, saplanıp kalmazlar. Onlar şu veya savaşım biçimini seçmeyi somut durumun belirlediği kanısındadırlar. Bundan ötürü, barışçıl olan ve olmayan, politik ve askersel vb. bütün biçimleri uygulama hünerine sahip olmamız gerekiyor. Viyetnam Emekçiler Partisi'nin deneyi, yani silâhlı savaşımı politik savaşım ile ve belirli aşamalarda diplomatik savaşım ile da bağdaştırma deneyi bunu gösteriyor.

Memleketin yeniden birleşmesinden sonra, VEP'nin önünde, bütün ülkede sosyalist toplumu kurmaya ilişkin önemli ve karmaşık sorunlar duruyor. (1) Bu sorunların çözümüne ortam olacak koşulların kendine özgülüğü, her şeyden önce ülkenin Kuzey ve Güney kesimlerinin devrimci dönüşümler bakımından ayrı aşamalarda bulunmakta olmalarından ileri geliyor. Kuzey'de sömürücü sınıflar yok edilmiş, sosyalist üretim ilişkileri kurulmuş, büyük sosyalist üretime basamak olacak bir çıkış ortamı yaratılmış bulunuyor. Güney'de hâlâ özel ekonomi ve küçük üretim yaygın olup, toplumsal sistem henüz halkçı demokratik karakterlidir.

VEP tek sosyalist Viyetnam'ı kurma çalışmalarının eşliğinde, sosyalizm kuruluşu genel yasallıklarına dayanıyor, bunları memleketin ulusal ve somut tarihsel özelliklerine, her iki ana kesimin reel durumuna yaratımla uyguluyor. Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin sosyalist gelişme programı, Le Duan yoldaş tarafından, birleşik Viyetnam Ulusal Meclis'inin birinci dönem toplantısında okunan raporda ayrıntılarıyla ortaya konuldu. VEP, sosyalist toplum düzeninin üstünlüklerinden, işgücünü ve ülkenin kaynaklarını plânlı ve rasyonel biçimde kullanma olanaklarından hareket ederek, şimdiki devrim aşamasının stratejik sorununu şöyle belirtiyor: «Tüm memleket süratle, enerjik olarak ve sapmaksızın sosyalizm yoluna yöneltilmeli-

(1) Bak: Derginin bu sayısının «İstatistik. Bilgiler» bölümünde yer alan «Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti» başlıklı materyal.

dir. Kuzey, sosyalizm kuruluşuna ve sosyalist üretim ilişkilerinin kökleşip etkinleşmesine güçlü bir atılım kazandırmalı, bunun yanı sıra Güney de sosyalist dönüşümler ve sosyalizm kuruluşu için savaşım yürütmelidir.»

VEP, bu stratejik sorunun, ancak, yeni üretim güçleri ve yeni üretim ilişkileri birarada yaratılarak ve Le Duan yoldaşın belirttiği üzere, yaşamda üçlü bir devrim, yani üretim ilişkilerinde devrim, bilimsel-teknik devrim, ideoloji ve kültür devrimi gerçekleştirilerek çözüme kavuşturulabileceği kanısındadır. VEP sosyalizmin maddi-teknik temelini genel hatlarıyla 15–20 yılda tamamlanmasını öngörmektedir.

Viyetnam komünistlerinin belirledikleri hedefler gerçeğe uygundur. Birleşik sosyalist Viyetnam zengin doğal kaynaklara sahip büyük bir devlettir. VEP devletsel ve ekonomik eylemde büyük bir deney edinmiş olup, yığınların kesin destek ve güvenini kazanmış bulunuyor. Ve üstelik, VSC, sosyalist topluluk devletleriyle, her şeyden önce Sovyetler Birliği'yle gitgide sağlamlaşan ilişkiler gibi güçlü bir çağdaş dünya gelişmesi etkenine dayanıyor. Sosyalist devletlerle dayanışmanın büyük gücü, Viyetnam halkı için, halk ekonomisini hızla kalkındırma ve sosyalizm yolunda daha öte ilerleme savaşımında sağlam bir destek olacaktır.

Yirminci yüzyılın tarihinde, yüzyıllar yılı gerikalmışlığın kısa tarihsel süreler içinde giderilmesine ve bunun kapitalist sömürden ileri gelen acılar ve yoksunluklar çekilmeden başarılmasına yalnız ve yalnız sosyalizmin olanak verdiğini gösteren örnekler az değildir. Sovyetler Birliği'nde, sosyalizme doğru, Orta Asya Cumhuriyetleri ve Kazakistan bu gelişme yolundan geçtiler. Moğolistan Halk Cumhuriyeti de bu sorunu çözdü. Küba'da da sosyalist dönüşümler başarıyla gerçekleştirildi. Viyetnamlı yoldaşlar kardeş sosyalist devletlerin deneyini dikkatle inceliyorlar. Bunu, VEP heyetinin yakın geçmişte yapılan Marksist-Leninist iktidar partileri kongrelerine katılması, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nin XXX. dönem toplantısında bir VSC heyetinin hazır bulunması da gösteriyor.

Biz komünistler için, özellikle bizde olduğu gibi kendi ülkelerinde anti-emperyalist ve ulusal-demokratik devrim sorunlarının çözümü uğrunda savaşım yürüten komünistler için, Viyetnam Emekçiler Partisi'nin deneyi, Viyetnam devrimini deneyi çok büyük bir ilgi konusudur. Devrimci partiler ve hareketler, gereken sonuçları çıkarmak ve kendi savaşım koşullarına uygun dersler almak üzere bu deneyi inceliyorlar ve daha da inceleyeceklerdir. Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti, sosyalist ülkelerle aynı sıralarda yürüyerek ve dünya kurtuluş hareketinin bütün birlikleriyle dayanışarak, bütün Güney-Asya devletleriyle iyi ilişkileri geliştirme, Laos ve Kampuçiya halklarıyla yakın ilişkilerini derinleştirme yolundan yürüyerek, olanca çabasını sosyalizm kuruluşu olumlu sorunlarını çözmeye yönelterek uluslararası alanda etkisini ve saygınlığını artırmaktadır.

İşçi sınıfı ve bağlaşıkları Sınıfsal bağlaşımlar ve dönüşümler stratejisi

Alberto Kohen

Arjantin gazetecisi

Tartışmada* ele alınan sorunları işçi sınıfının devrimci savaşımı bakımından önemli buluyoruz. Bunların hepsi, bilimsel bir anlam ve yorum istiyor. Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin utkuya ulaşmasının ve reel sosyalizmin dünya gelişmesi üzerindeki etkisinin büyük ölçüde artması sonucu olarak çağımızda meydana gelen yeni olgu ve koşullar dikkate alınarak sınıf savaşımında oluşan değişimlerin incelenmesini gerektiriyor.

İşçi-köylü bağlaşması problemi, stratejik karakteri dolayısıyla, köyde kurulmakta olan ekonomik ilişkiler gözönünde tutulmadan, çözümlenmeden, soyut olarak ele alınamaz. Tartışmaya katılanlar, yalnız kırsal nüfusun niceliğine dayanılarak yapılan çözümlenmenin, bağlaşımlarda ekonomik temeli incelemeye ve üretimde her toplumsal gücün aldığı yerin karakteristiğine kıyasla önem bakımından arka plana geçmekte olduğuna artık değinmiş bulunuyorlar. (1)

V. İ. Lenin köylülerin ekonomik durumunu çözümlenmeye dayanarak, Marksist toprak-tarım teorisini ve işçi sınıfının bağlaşıkları sorunlarına ilişkin Marksist hükümleri geliştirdi. Bu temel üzerinde, bizce, önemini bugüne kadar da koruyan şu sonucu çıkardı: «Dağınık küçük üreticiler, köylüler, ekonomik ve politik bakımdan ya burjuvazi ... ya da proletarya tarafından birleştiriliyor ...» (2)

Toprak sorununu çözümlenmede ekonomi açısından yaklaşım gerekliliğini belirtirken, bunu mutlaklaştırmanın, «belirli olay ve olaycıların, rakam ve rakamcıkların politik-ekonomik ilişkilerle ortak bağlantısını» (3) koparmanın, köydeki keskin sınıfsal çelişkileri örtbas etmeye veya bile bile hafife almaya yol açtığını da gözönünde bulunduramaz çok önemlidir. Biz, tartışmaya katılanlardan birinin, köylülerin objektif durumu üzerinde ekonomik çözümlenmenin daima köyde ve memlekette sınıf güçleri oranlarının karakteristiğiyle tamamlanması gerektiği hakkındaki düşüncesini

* Marksistlerin tartışması. «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi, sayı 7, 9, 10, 11, 12, 1975; sayı 1, 2, 5, 1976.

(1) İşçi sınıfı ve bağlaşıkları. SSCB Bilimler Akademisine bağlı Uluslararası İşçi Hareketi Enstitüsü'nün tezleri, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi, sayı 7, 1975, s. 58. İ. Sinha. «İşçi sınıfı ve bağlaşıkları», sayı 11, 1975, s. 29.

(2) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 43, s. 239-240.

(3) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 27, s. 135.

paylaşıyoruz. (4) Somut gerçekliğin somut olarak çözümlenmesi de en az bunun kadar gereklidir, zira koşullar yalnız aynı aynı ülkelerde değil, aynı ülkenin çeşitli bölgelerinde de başka başkadır.

Biz, bu pesin notlar açısından, işçi-köylü bağlaşmasının bazı problemlerini, yani kanımızca tartışmada yeterince yansıtılmamış olan, emperyalizme bağımlılık ve lâtifundizmin varlığı koşullarında kapitalist gelişmenin analizinden ileri gelen problemlerini ele alacağız. Bu problemleri şöyle sıralıyabiliriz: «Toprak, onu işliyenindir», belgisi güncelliğini korumakta mıdır? Toprak için yürütülen savaşımı tekelci sermayeye karşı savaşımından ayırmak doğru mudur? Gelişme halindeki ülkeler burjuvazisi hâlâ yapısal dönüşümleri yapabilecek, lâtifundizmi ortadan kaldıracabilecek ve daha sonra anti-emperyalist sorunları çözmeye girişebilecek durumda sayılabilir mi?

Arjantin artık bir tarım-hayvancılık ülkesi değildir. Memleket artık bir tarım-sanayi ülkesi haline gelmiş bulunuyor. Toplam ulusal hâsıla içinde tarımın ve hayvancılığın oransal payı da, bu sektördeki işgücü oransal payı gibi, azalmaya devam ediyor (toplum ulusal hâsılda köy ekonomisinin payı 1950'de % 18,6'dan 1970'te % 15,2'ye; toplam işgücü içinde köy ekonomisinde meşgul işgücü payı da aynı sırayla % 19,9'dan % 17,2'ye düştü). (5) Köy nüfusunun ve köy ekonomisi işçilerinin oransal ve kesin azalışı, sermaye yatırımı, üretim ve emek verimliliği düşük göstergeleri dik-kate alınır (6), yalnız emperyalizme bağımlılık koşullarında yavaşlayan bir gelişmenin değil, bundan başka lâtifundist rejimin korunması sonucu olarak süregelen topraksal bunalımda kendini gösteren yapısal bunalımın keskinleşmesinin sözkonusu olduğu açıkça anlaşılır.

Bir kutupta, her biri 10 bin hektardan fazla toprağa sahip, tümü çiftçi ocaklarının % 0,6'sını oluşturan ve işlenir toprakların % 33,9'unu ellerinde bulunduran 3.044 latifundiya (büyük çiftlik) yer alıyor. (7) Öteki kutupta,

(4) S. Sudiman, «İktidarın yapısı ve bağlaşma problemi.» «Barış ve Sosyalizm Problemleri», sayı 1, 1976, s. 33.

(5) Argentina economica y social. Oficina de Estudios para la Colaboración Económica Internacional. Buenos Aires, 1974, pp. 98-99.

(6) 1952 ve 1960 yılları resmi sayım verilerine göre, çiftçi, ocağı sayısı 564.891'den 552.796'ya indi. 1947'den 1970'e kadar, çalışan köylü nüfus 1 milyon 617 binden 1 milyon 331 bine; köydeki ücretli işçilerin sayısı da 1 milyon 152 binden 707 bine düştü. 1930 yılından beri Arjantin'in nüfusu iki misli, daha da fazla arttı, insan başına buğday üretimiyse 598 kg dan 261 kg a indi. 1968 yılına kıyasla köy ekonomisindeki sermaye yatırımları 1969'da % 8,87, 1970'te % 15 arttı, ama köy ekonomisi ürünleri değeri 1970'te yalnız % 3,8 oranında yükseldi, 1971 yılındaysa % 7,3 oranında düştü.

(7) Eğer büyük çiftlikler kategorisine giren, tüm işletmelerin yalnız % 32,5-ini oluşturan (toplam sayının % 6,2'si) 1.000 hektara kadar topraklı işletmeler de alınır, bunlara 156 milyon hektar arazi, yani son sayımda saptanan işlenir topraklar toplamının % 74,3'ü düşmektedir.

her biri 50 hektara kadar toprağa sahip, bütün çiftçi ocaklarının % 53,2'sini oluşturan ve işlenir toprakların ancak % 21'ini ellerinde tutan 278 bin çiftçi ocağı yer alıyor. Hayvancılıkta bunun benzeri bir birikme ve yoğunlaşma süreci oluşuyor: Bütün fermaların % 74,7'si toplam hayvan sayısının % 15,3'üne, % 2,1 ferma ise bütün hayvanların % 38,5'ine sahip bulunuyor. Kaldı ki, bu veriler gerçek durumu eksiksiz yansıtmıyor, zira aynı çiftçi ve işletmecinin birkaç işletme veya firmaya sahip bulunduğu haller oluyor. (8) 1975 yılında resmi organlar, topraksız köylülerin sayısının 142 bin, az topraklıların 136,5 bin olduğunu tespit ettiler.

Üretimin yaygın karakteri değişmeden sürüp gidiyor, hayvancılık (en çok doğal otlaklar yüzölçümünün genişlemesi suretiyle) tarımı itelemeye devam ediyor (1970–1971'de doğal otlaklar 142 milyon hektar kadarken, işlenir arazi toplamı 32,7 milyon hektarı geçmiyor, bir başka deyişle 40 yıl önceki orantı sürüp gidiyordu).

Arjantin'de hiç bir toprak reformu yapılmadı. Tersine, deyim uygunsuzsa, kendine özgü bir «önleyici karşı-reform» oldu. 1956'dan sonra icarın (toprak kiralama) «çözülme»si ve 1967'de askersel diktatora tarafından kiracı ve yarıcılarını işledikleri topraklardan yığınla köğulmaları sonucu olarak, toprağın belirli ellerde birikimi, yoğunlaşması hızlandı. 1960 yıllarında büyük çiftlikçilerin elinde bulunan arazi miktarı 25 milyon hektar arttı; bu miktar daha sonraki beş yıl boyunca da spekülasyonun alıp yürümesiyle epey büyüdü. Bunun sonucu olarak, bazı kimseler (küçük bir azınlık) mal sahibi veya kapitalist toprak kiracıları oldular. Öte yandan, büyük çoğunluk boyunca yoksullaşılıyor, aztopraklı çiftçilerin sayısı artıyor, topraksız köylü yığını büyüyordu.

Toprağın işlenmesinde birkaç on yıl süreli icarla çiftçilik yapan ve geçmişte tahıl kesiminin başlıca üreticisi olan kiracının yerini, toprağı bir yıl ve hattâ bir tarım mevsimi için tutan kiracılar ve aynı zamanda çoğu topraklarından çıkarılmış olan ve makineleriyle büyük toprak sahiplerinin ve zengin köylülerin topraklarını (bu topraklar kayıtlarda «sahipleri tarafından işlenen arazi» olarak yazılı) işliyen köylüler, yani «sözleşmeli» işçiler alıyorlar. Önemli bir tabaka, zengin köylüler ve büyük toprak burjuvazisi tabakası paralel olarak gelişiyor. Bu burjuvazi için V. Codovilla şöyle diyor: «Bunlar, her şeyden önce, ürünlerini yüksek fiyatla satmaya, makineler, köy ekonomisi araçları ve kullandıkları işgücü için elden geldiğince az para ödemeye çalışırlardır.» (9)

Yabancı tekelci sermayenin memlekete sokulması Arjantin köy ekono-

(8) Örneğin, 1974 yılında her birinin ortalama 4 işletmesi olan ve pelin üreten 8.000 kadar toprak sahibi vardı. Arazi vergisi ve devletçe kayıtlı taşınmaz köy ekonomisi malları vergisi toplamının % 52'si bunlara düşüyordu.

(9) V. Codovilla, Una trayectoria consecuente. Trabajos escogidos. t. IV. B. A., 1964, p. 30.

misini her yönden sarsıyor. Emperyalist kuruluşlar, örneğin mülkleri Brezilya'dan, Paraguay ve Uruguay üzerinden Arjantin'in La Pampa iline kadar uzanan «Deltek» («King-Ranch», «Swift» vb.) gibi, Şili sınırında 2 milyon hektar arazisi olan «CONEY» gibi büyük lâtifundistler haline geliyor. Yabancı tekeli sermaye, örneğin 6,5 milyon hektar arazisi olan Braun-Menendez grubu gibi geleneksel oligarşi zümreleriyle sımsıkı bağ-
lıdır.

Büyük emperyalist tekeller zümresi, traktör, tarım makineleri, gübre, tohum vb. üretimini ellerinde toplamış bulunuyor ve bu suretle dar bir çevre oluşturan büyük toprak sahiplerine ve büyük toprak burjuvazisine ait işletmeler ile küçük ve orta üreticiler arasındaki teknolojik uçurumu derinleştiriyor.

İşte çağdaş Arjantin köyünde ağır basan ekonomik ve toplumsal ilişkiler tablosu ana çizgileriyle budur.

Çoğu Latin Amerika ülkelerinde de bunun benzeri bir durum vardır. Lâtifundistlerin yaklaşık % 8 kadarı, kıtanın tarım arazisinin % 85'ini ellerinde bulunduruyor. Kitada «toprak mülkiyeti sisteminde, bazı istisnalar bir yana, bağımsızlık savaşımının ilk yıllarında olanın tıpkısı bir eşitsizlik egemendir.»⁽¹⁰⁾ Kitamızın çeşitli ülkelerinde kapitalizmin düzensiz ve çelişik gelişmesine karşın, bunların ekonomisi, genellikle, daha çok emperyalist tekeller tarafından uygulanan çağdaş işletmecilik biçimleriyle çevrelenen büyük bir köylü yığınıyla, tarımsal ekonomi olarak kalıyor. Bu durum da Lâtin Amerika ülkelerinin ABD tekeli sermayesine bağımlılığını daha fazla artırıyor.

Kapitalist gelişme yolu, lâtifundist yapılışın temeline dokunmadan, ekonomik gerikalmışlığa ve ekonominin deformasyonuna, aztopraklı çiftçi sayısının çoğalmasına ve bunların lâtifundistlere bağımlılığının artmasına, milyonlarca köy emekçisinin aşırı derecede sömürülmesine, işsizliğe, köylülerin yıkıma uğramasına ve milyonlarca topraksız köylünün belirmesine yol açtı; yoksulluk getirdi, cehaleti koyulaştırdı, çocuk ölümlerini artırdı.

Yoksul ve aztopraklı köylüler yığınının, her türlü sosyal haktan yoksun köy gençleri yığınının varlığı koşullarında lâtifundist yapılaşa dayanak olan, ekonomik ve parasal bağımlılığı artıran temel ekonomik eğilimlerin analizi, «toprak, onu işliyenindir» belgisini gerçekleştirmek için, aynı zamanda toprağı işlemek isteyenlerden yana savaşımın tekeli sermayeye karşı yürütülen savaşım ile çelişmediği, bununla elele yürüdüğü sonucunu çıkar-mamıza olanak veriyor. İşçi sınıfının ve bağlaşıklarının karşı karşıya bu-

(10) Latin Amerika emperyalizmine karşı, ulusal bağımsızlık, demokrasi, halk refahı ve mutluluğu, barış ve sosyalizm savaşımında. 10-13 Haziran 1975 günlerinde Havana'da yapılan Lâtin Amerika ve Karayip Bölgesi Ülkeleri Komünist Partileri Danışma Toplantısı'nın bildirisi. «Pravda» Yayınevi, M., 1975, s. 6.

lundukları anti-lâtifundist ve anti-emperyalist ödevler birbirinden ayrılmaz.

Köyde kapitalist gelişme derecesini mutlaklaştırmak, lâtifundizme karşı savaşımın önemini inkâr etmek veya hafife almak, büyük çiftliklere kapitalist işletmeler karakteri yaratmaya kalkışmak, devrimin demokratik aşamasında işçi sınıfını bağlaşıklardan yoksun etme anlamına gelir. Bu koşullarda savaşımı olanca şiddetiyle «büsbütün» burjuvaziye karşı yönelmek, toprak ağalarına karşı savaşımı zayıflatmak demektir. Öte yandan, kapitalizmin gelişmesinde ulaşılan düzeyi önemsemezlik veya küçümseme de işçi sınıfının rolünü aşağısamak olur. Köyde «Prusya yolu»na kapitalist gelişmenin (bütün ağır sonuçlarıyla, her şeyden önce de köylü yığınlarını yıkıma uğratması ve sınıfsal ayrışmayı derinleştirilmesiyle) doğurduğu problemler hafife alınırsa, iş artık proletaryaya en yakın olan sosyal tabakaları gözden kaçırmaya kadar varabilir.

Sonunda şunu belirtelim: Eğer başlayan değişimleri çözümlenmede, yabancı tekellerin çıkarları ile toprak ağalığı oligarşisi ve büyük aracı sermayenin çıkarlarının günden güne daha çok örülmeğe olduğunu farketmeyecek olursak, sonuçta devrimin anti-emperyalist ve anti-lâtifundist ödevlerini mekanik olarak birbirinden ayırmaya düşebiliriz. Memleketimizde baş düşmanımız, emperyalizm ve içerdeki ajanları, yani ilişkileri gitgide güçlenen toprak ağalığı oligarşisi ve büyük sermaye olarak kalmaktadır.

Köyde oluşma halindeki sosyal-ekonomik süreçlerin analizi, devrimin karakterini açıklığa kavuşturmaya, işçi sınıfının baş düşmanını ve bağlaşıklarını belirlemeye olanak veriyor. Sömürülen köylü yığını, proletaryanın yönetiminde olan ve sayısı 50 milyonu aşan bu yığın (Lâtin Amerika'da çalışan nüfusun % 60'ından fazlası), köklü dönüşümleri gerçekleştirme yoluyla sosyalizme yol açabilecek olan demokratik, topraksal ve anti-emperyalist devrimin devinim güçlerinden biridir.

Lâtin Amerika ve Karayip Bölgesi Ülkeleri Komünist Partilerinin Danışma Toplantısı (1975), kurtuluş savaşımının sonuç belirleyici etkeni olarak işçi sınıfının yönetmenlik rolüne işaret ederken, «emekçi köylülerin bu sınıfın doğal bağlaşıkları olduğu»nu da belirtti. (11)

Tekellerin ve finans sermayenin köy ekonomisi üretiminde her alana sokulması, zamanını yaşamış yarı-feodal mülkiyet biçimleri korunarak kapitalist üretim biçimlerinin gelişmesi, proletaryanın geniş köylü yığınlarıyla, yani hem lâtifundistler, hem de emperyalist tekeller tarafından çifte sömürülmenin acısını çeken yığınla ilişkilerini güçlendirme ve bağlaşıklığını sağlamlaştırma yönünde yeni koşullar yaratıyor.

(11) Lâtin Amerika emperyalizmine karşı, ulusal bağımsızlık, demokrasi, halk refahı ve mutluluğu, barış ve sosyalizm savaşımında, s. 39.

İşçi sınıfının çıkarlarının devrimin demokratik aşamasındaki esas bağılaşığının çıkarları ile ortaklığı büyük toprak mülkiyetine son verme savaşımında kurulup pekişiyor. Köylülerin giderek artan ayrışması ve bunalımın derinleşmesi sınıf savaşımının şiddetlenmesine yol açıyor. Küçük ve orta köylüleri proletaryadan yana kazanma sorunu, gelecek sosyalist ödevlere doğru geçişin kesintisiz devamı bakımından çok büyük bir önem kazanıyor.

Komünistler, lâtifundistlerin çıkarlarına dokunan burjuva-reformist karakterli ilerici tedbirleri destekliyerek, köylülerin emperyalizmle, toprak ağalığı oligarşisiyle çelişkilerinin sertleşmesine yardımcı olmaya çalışıyorlar. Komünistler, aynı zamanda, köylülerin savaşımında ancak proletaryanın yönetiminin ve bu savaşımına anti-emperyalist devrimci içerik kazandırmanın, emekçi köylülere, en önemli isteklerinin, toprak isteğinin ardıcıl olarak gerçekleştirilmesini sağlayacağı düşüncesiyle hareket ediyorlar.

Komünist Partisi'nin toprak sorunu konusunda kendine özgü bir programı vardır. Parti, somut programsal sorunlar üzerinde diğer ilerici güçlerle fikir uyumuna varma olanağı aramaktan, buldukça değerlendirmekten de vazgeçmiyor. Soruluyor: AKP'nin toprak programı toprak üzerinde tüm özel mülkiyeti ortadan kaldırmayı öngörüyor mu? Hayır. Gelişmiş bir toprak burjuvazisinin, önemlice orta tabakalar yığınlarının bulunduğu ve toprağa bağlılık geleneğinin epey güçlü olduğu Arjantin koşullarında, toprağı millileştirme yolu hatalı olabilir.

Sözkonusu program, büyük çiftliklerin karşılıksız olarak alınması ve arazilerinin topraksız ve aztopraklı köylülere bedava dağıtılması için yürütülen savaşımın yaygınlaşmasına yardım ediyor. Program, daha yüksek verimliliğe ulaşılacak üzere, daha küçük parçalara bölünmesi amaca uygun görülen eski büyük çiftliklerin topraklarında devlet çiftlikleri veya kooperatif işletmeleri kurulmasını öneriyor. AKP gönüllü kooperatifleşme ve toplu tarımsal çalışmanın bütün biçimleriyle geliştirilmesinden yanadır.

Olayların somut olarak nasıl gelişeceği, büyük ölçüde zengin köylülerin, toprak burjuvazisinin takınacakları tutuma bağlıdır. Toprak burjuvazisi, toprağı rasyonel olarak işledikçe, yeni demokratik devletin kanunlarına uygun hareket ettikçe ve emekçilere yeterince geçim koşulları sağladıkça, devrimin demokratik aşamasında her hangi bir zarar görmeyecektir.

1975 Kasımında yapılan AKP VIII. Ulusal Konferansı, «asil darbe gerçek baş düşmana karşı yöneltilerek, birleşme ve koordinasyon bakımından ayrımlı yanışım» (12) gerekliliğini çıkış noktası yapmak suretiyle, köyde parti

(12) Unidad para afianzar la democracia avanza hacia la partia liberada! Informe rendido por G. Alvarez ante la VIII. Conferencia Nacional del PCA. Suplemento de «Nuestra Palabra», 3 diciembre de 1975, p. 12.

çalışmasının ve bağlaşmalar savaşımının esaslarını belirledi. İşçi sınıfının köydeki dayanağı, tarım işçileri ve aynı zamanda küçük ve orta köylülerdir. Bunlar tarımsal nüfusun ana bölümüdür. Bu dediklerimiz, elbette ki, köylülerin diğer tabakalarının, bu arada her zaman ikircimli davranan zengin köylülerin de, geniş bağlaşmalara, gerek özel, gerekse genel istekler uğrunda savaşımına katılmaları olasılığına kapalı değildir.

Çelişkinin öteki kutbunda toprak ağalığı oligarşisi bulunuyor. Bu oligarşi, memlekette durumu her bakımdan «sarsma» ve faşist diktatora kurma plânlarında emperyalizmle birlikte hareket eden politik gericiliğin dayanaklarından biridir. 1975 yılı sonunda, hayvan yetiştiricilerin yaptıkları grevler ve 1976 Şubatındaki «lokavt», oligarşinin, diğer tabakaları ve öncelikle zengin ve orta halli köylüleri de kendi politikasından yana kazanma denemelerinin sadece bir bölümüdür. (Hemen belirtelim ki, yoksul ve orta halli köylülerin çoğu bu çıkışlara katılmadılar.) Bizim bağlaşmamızın güçlenmesi, köylü orta tabakaların kazanılmasına veya tarafsız hale getirilmesine, toprak ağalarının etkisinden kurtarılmasına olanak verecektir. (13)

Sanayi proletaryası etrafında guruplaşmakta olan sınıf güçlerinin örgütlenmesi bağlaşmaya ayrıca atılım kazandıracaktır. Kendi bağımsız sendikalarında örgütlü tarım işçileri yalnız sınıfsal çıkarları için savaşım yürütmekle kalmıyor, nice ilgi ve uğraşı ortaklaştıkları emekçi köylülere örnek de oluyorlar. Kapitalist gelişme, köy ekonomisi üretiminin birçok kollarında hâlâ kayda değer bir oransal payı olan sürekli göç halindeki köylü ırğatların durumunu kötüleştirirken, bir yandan da çoğu yabancı tekelci sermayeye ait olan ve kapitalist kuruluş sayılan büyük ve modern çiftliklerde daimi işçilerin birikmesine yardım ediyor.

Yoksul köylülerin karakteristik bir çizgisi, federasyonlarda, üretici birliklerinde, kooperatiflerde, gençlik klüplerinde vb. iyice örgütlü olmaları,

(13) 24 Mart 1976 askersel darbesinden sonra yeni askersel hükümet tarafından ilân edilen ekonomik program, büyük köy zenginleri ve tekeller için elverişli koşullar yaratıyor. Bu program, et ve hububat dış ticaretine devlet katılımını azaltmaya, «köy ekonomisi kuruluşlarını modernleştirme» ve devlet topraklarına özel kumpanyaları «yerleştirme» yoluyla «köy ekonomisi sınırları»nı genişletme dedikleri tedbirlerle üretimi artırmaya yöneliktir. «Özel girişim» ve «desarrolizm» fikirlerinden esinlenen bu politika, memlekete yabancı sermaye çekmeye yardım edecek tedbirler öngörüyor; «Deltec» ve diğer karma kumpanyaların Arjantin Pampa'sında büyük servetlere konma amaçlı plânlarını gerçekleştirmelerine çanak tutuyor. Bu tutum, ulusal bağımsızlığı zedeleyici bir tehlike yaratıyor ve askersel cuntanın, bağımsız kararlar alma, memleketin gelişme ve savunmasını garantileyen ekonomi kolları üzerinde kontrol sağlama hakkı konusunda ilân ettiği hedeflerle çelişiyor. Köylülerin eylemlerinin demokratik ve yurtsever sivil ve askersel tabakaların savaşımıyla birleştirilmesi, yeni durum üzerinde aktif bir etki yapılmasına yardım edecektir.

dır. Bu yoksul köylüler kategorisi, yarı-proleterlerden, aztopraklı ve topraksız köylülerden, küçük kiracılardan, sözleşmeyle çalışan ortakçı ve yarıcılardan, kendi emekleri ve ailelerinin çalışmasıyla geçimlerini ve üretim gereksinmelerini sağlayamayan bütün köy emekçilerinden oluşuyor. Mal sahibi ve kiracı olan, üretim çevriminin şu veya bu safhasında ve özellikle elverişli durumlarda geçici ve rasgele ücretli emekten yararlanarak kazanç sağlayan orta köylüler de iyi örgütlüdür. Eylemdeki köylü örgütlerinde bu tabakaların oransal payını ve temsil derecesini artırmak için savaşım, toprak ağalarının ve köy büyük burjuvazisinin bunları peşlerine takmalarını önlemenin birincil koşuludur.

İşçi sınıfı ile köylülerin birlik ve bağlaşımı savaşımının ateşinde ve örsünde döğülüyor. Geniş köylü tabakaları çok büyük önemi olan bir ekonomik ve sosyal savaşımı geliştiriyorlar. Köylü yığınlarının savaşımında, yeni birlik ve koordinasyon biçimleri ve aynı zamanda çağdaş savaşım metotları gibi nitelik çizgileri vardır. Bu biçim ve metotlar arasında, traktörler ve diğer tarım makineleriyle sürekli gösteri yürüyüşleri, yolları kesmeler, şehirlerde büyük alanları tutmalar, mitingler ve grevler yer alıyor. İşçiler ve diğer şehir ilerici tabakaları tarafından desteklenen bu aksiyonlar, sanayi proletaryasının grevlerini ve savaşımını etkiliyor. En önemli isteklerin gerçekleştirilmesi için yürütülen savaşımında, köylüler toplumsal özgürlükler ve yurttaşlık hakları uğrunda politik savaşım düzeyine ulaşıyorlar.

Bunalım, hızla artan enflasyon, köy ekonomisi üretimi için gerekli araçların değerine kıyasla tarım ürünleri fiyatlarında oransal düşüş ve tefeci kredileri faiz yüzdelerinin yükselişi koşullarında, küçük ve orta üreticiler yararına zarar ödentisi ve ayrımlı fiyat tespiti için savaşımın, ana problemi çözüme kavuşturma, yani toprak sorununu çözme savaşımıyla birleştirilmesi çok önemlidir.

Köylülerin savaşım ve eylembirliğinin gelişmesinde komünistlerin rolü arttı. Köydeki yığınsal çalışmalardan elde edilen önemli sonuçlara ve köyde parti safalarının hızla ve geniş ölçüde büyümesi olanağını kanıtlayan zengin deneye karşın, köylü problemi hâlâ ulusal-demokratik cephe ve yığınsal komünist partisini kurma savaşımının en zayıf yeri olarak kalmaktadır. Ve F. Engels'in «bu partinin (işçi sınıfının partisi sözkonusu – A. K.) politik iktidarı ele geçirebilmek için ilkönce kentten köye gitmesi, köyde bir güç haline gelmesi gerektiği»ne (1) ilişkin fikri bugün de güncelliğini korumaktadır. İdeolojik savaşımın keskinleşmesi, çeşitli güçlerin köylü yığınlarının yönetimini ele geçirme çabaları harcamalarına yol açmaktadır.

Lâtin Amerika kapitalist yoldan dinamik sosyal ve ekonomik evrim konu-

(1) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 22, s. 504.

sunda bir tek örnek tanımlıyor. Bu durum burjuvazinin devrimin demokratik aşamasında bile devrimci dönüşümler sürecini yönetecek güçte olmadığını kanıtlıyor. Öte yandan, Küba devriminin gösterdiği üzere, Marksist-Leninist öncünün yönetmenliği altında işçi sınıfı ile köylülerin bağlaşması Latin Amerika'da ilk defa olarak köklü anti-latifundist ve anti-emperyalist toprak reformunun başarıyla gerçekleştirilmesini sağlamış bulunuyor.

Peru ve Panama'da gerçekleştirilmiş olan devrimci-demokratik dönüşümler olumlu deneyi, büyük çiftliklerin, zamanını yaşamış mülkiyet ve çiftçilik biçimlerini ortadan kaldırmanın, aynı zamanda da yabancı tekelleri sermayeye darbe indirmenin olanaklı olduğunu gösteriyor. Bu nedenle, demokratik toprak reformu için savaşım tüm devrimci ve ilerici hareketin ödevi, işçilerle köylüler arasındaki bağlaşmanın ana unsurlarından biridir.

Toprak reformu sorununa sınıfsal yaklaşım, bağlaşmalar probleminin çözümünün, proletaryanın her somut aşamada ve her somut memleketteki stratejik hedefine bağlı kılıyor. Egemenlik savaşımının ve sınıfsız toplumu kurma savaşımının her aşamasında devrimci sürece öncülük etme rolü proletaryaya aittir. Yaklaşım soyut olduğu zaman, devrimin ana problemi, yani egemenlik problemi en sağlam temelden yoksunlaşır. Sınıfsal açıdan başka, köylü hareketinin gerçek olanaklarını meydana çıkarmaya, devrimci sürecin her aşamasında sosyal-politik hareketlerdeki yerini ve rolünü belirlemeye yardım ediyor. İşçi sınıfının köydeki bağlaşklarının doğru biçimde belirlenmesi, bu bağlaşkların proletaryanın yönetmenliği altındaki savaşım sürecine çekilmesi için yapılacak politik ve ideolojik çalışma, bu yönetmenlik rolü hangi somut biçimleri alırsa alsın, onların devrimci olanaklarından azami ölçüde yararlanılmasını sağlamaktadır.

Sınıfsal yaklaşım, gerek demokratik, anti-latifundist ve anti-emperyalist dönüşümler aşamasında, gerekse sosyalist aşamaya geçişte, yeni tipten egemenlik savaşımının akışı boyunca, bağlaşmanın doğru yönde ardıcıl gelişme temelini atıyor.

Büyük değişiklikler dönemi

H. Safari (İran)

A. Didusenko (SSCB)

Uçağımız gece geç vakit Atina'ya indi. Yağmur yağıyor ve ıslak asfalt uzayıp giden elektrik lâmbaları dizisini, renk renk reklâm ışıklarını, otomobillerin kısık farlarını yansıtıyordu. Her firmadan çeşitli otomobiller (hemen hemen hepsi de taksi) geniş şose boyunca sonu gelmez bir sel halinde şehirden bize doğru geliyorlardı. Biz kendimiz de şehre doğru ilerliyen böyle bir otomobil seli içinde bulunuyorduk. Yol kavşaklarında bu oto zincirleri bölünüyor, motorlar uğulduyor, farlar boyuna göz kırpmıyor, arabalar asfalt genişliğince yayılarak sağlı sollu şoselere dağılıyorlardı. Ve bize, sanki Atina'nın yarısı bu taksilerde direksiyon başına geçmiş, öteki yarısı da aynı arabalarda yolcu olarak hareket halindeymişler gibi geliyordu.

Bizi karşılamaya gelen «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi Yunanca baskısının redaktörü Panagos Kotoulas:

«Hayır», diye itiraz etti, «taksiyle gezmek Atina'lılar için pahalıca bir zevktir. Ama bugün otobüs şöförlerinin grevi var . . .»

Sorduk: Grevciler ne istiyorlar?

İş haftasının 54 saatten 45 saate indirilmesini, gündeliklerine % 35 zam yapılmasını, tatil günlerindeki zorunlu duraklamaların ödenmesini istiyorlarmış. Ayrıca, bize, bu istekler doğrudan doğruya ekonomik olsa bile, grevin büyük bir politik önemi olduğunu açıkladılar. Gericî sendikalar birliği yöneticileri ve hükümet, grevi başarısızlığa uğratmak istemişler. Atina'lıları (şehir hayatı otobüs olmazsa daha zor ve karmaşık olacağı için) grev yapan otobüs şöförlerine karşı kışkırtmaya ve harekete getirmeye çalışmışlar. Başkentliler, şöförlerin aşırı isteklerinin şehir taşıt sorunlarının çözülmesine olanak bırakmadığını telkin etmek istemişler. Komünistler de, bir yandan, otobüs şöförlerinin isteklerini sürdürdükleri isteklerin haklı olduğunu ispatlamak için çabayı esirgememişler, başkent halkını onlarla dayanışmaya çağırılmışlar, bugün Yunanistan'ın bütün problemlerinin (yalnız taşıt sorunlarının değil) başarıyla çözülmesinin biricik garantisini emekçi halkın dayanışmasında, daha iyi bir yaşam ve demokratik ve sosyal dönüşümler uğrunda savaşımda birlik olmasında gördüklerini tekrar belirtmişler.

Yunanistan'la, memleket işçilerinin savaşıyla, Yunanistan komünistlerinin güçlüklerle dolu ve özveri isteyen çalışmalarıyla tanışmamız böyle başladı.

Yunanistan'a YKP Merkez Komitesinin çağrılısı olarak hareket ettik. Cuntanın düşürülmesinden sonra illegallikten çıkan, açık çalışma olanağına kavuşan Yunanistan Komünist Partisi'nin, bu duruma, yıllar yılı gizlilik koşullarında çalışarak, hapislerden, toplama kamplarından, politik göçlerden geçerek geldiğini biliyorduk. Komünistlerin nice güçlükleri yenererek, yığınları yeni bir yaşam uğrunda savaşıma seferber ettiklerini ve bu savaşıyı yönettiklerini biliyorduk. Ama daha ilk görüşmemizde, bu genel tasarımlarımız bazı ayrıntılar da kazanmaya, canlanmaya, somut davaların ve canlı kişilerin tipleriyle simgeleşmeye başladı. Ve biz işte bunlardan söz etmek istiyoruz.

Hedeflerde açıklık

YKP MK'nde, yoldaşlar, yeniden legal çalışmaya geçtikten sonraki iki yıldan az süre içinde, partinin tüm iç yapısını canlandırdığını, daha doğrusu yeniden kurulduğunu söylediler. Bu cümleden olarak, şehirlerde, köylerde, büyük kuruluşlarda, dairelerde ve okullarda parti örgütleri ve komiteleri örgüsü meydana getirildi. Komünistlerin şimdi kendi yayınevi ve kitabevi var; merkez ve taşra gazeteleri var. Parti şehirlerde ve semtlerde kendi komiteleri için binalar ve lokaller kiraliyabiliyor. Komünist gençlik hareketi güçleniyor. Yalnız geçen yıl içinde Yunanistan Komünist Gençliği (YKG) örgütünde üye sayısı beş misli arttı. Parti, sendikalarda, demokratik yığın örgütlerinde, yersel egemenlik organlarında nüfuzunu artırıyor. Daha 1974 yılında, cuntanın düşmesinden sonraki ilk parlamento seçimlerinde parti beş milletvekili çıkarabildi. 1975 ilkbaharında yapılan belediye seçimlerinde, komünistler Atina'nın 6 belediyesinin 4'ünde, aynı zamanda diğer birçok şehir ve köy belediyesinde çoğunluğu kazandılar.

Ağır ve kıyıcı kovuşturmalara uğramış olan YKP, açık çalışma koşullarına geçer geçmez, böyle kısa bir süre içinde nasıl belini doğrultabildi, yığınlar arasında etkisini artırmaya, memleketin toplumsal hayatındaki mevzilerini güçlendirmeye nasıl muvaffak olabildi?

YKP Pire Şehir Komitesi Sekreteri Dionisis Georgatos bu soruyu şöyle yanıtladı:

«Yurttaşlarımız, komünistlerin en güç zamanlarda da devrimci ideallerine sadık kaldıklarını, işçi sınıfının ve tüm emekçi halkın davası için yığıtçe savaştıklarını ve savaşıma devam ettiklerini biliyorlardı. Örgütümüzün fikir ve prensiplerinin arklığını koyuyabilenler, onun yeni koşullarda sayılam bir organizm haline gelen iskeletini oluşturdular.»

Bu konuşma, Atina yakınında endüstriyel bir liman şehri olan Pire'de yapıldı. Şehir komitesinin toplantısına katılan komünistler, bize, bu şehrin devrimci geleneklerini, liman işçilerinin, gemi inşaatçıların, kimya ve

demir-çelik işçilerinin yürüttükleri savaşımlı, denizcilerin sağlam örgütünü, Şili yurtseverleriyle dayanışma aksiyonlarını, Amerikan askersel üssüne karşı savaşımlı anlattılar. Pencerenin ötesinde, akşamın alaca karanlığında belli belirsiz parlıyan liman sularında hafifçe sallanan gemiler vardı.

«Görüyor musunuz,» dedi Dionisîs Georgatos pencereye doğru yürüyerek, «limanımızda artık bir tek Amerikan gemisi kalmadı. Onların buradan gittikleri gün, hayatımın en mutlu günlerinen biriydi!»

Komünistin hayatında en mutlu gün! Hayatını adadığı hedefe varma yönünde bir adım daha attığı, savaşım yollarının sonuç vermeye başladığı gün . . .

Konuşmamıza katılan öteki yoldaşlara sorduk:

«Ya sizin hayatınızın en mutlu günü hangisidir?»

Denizci Dimitrios Mitropoulos şöyle yanıtladı:

«Cuntanın düşmesinden sonra, gazetemizin, ‚Rizospastis’in ilk defa legal olarak çıkmaya başladığı gün! Bu bütün hapislerden ve sürgünlerden dönenlerimiz için bir sinyaldir: ‚Gazetemiz çıktığına göre, parti yaşıyor, savaşıyor, öyleyse bir an önce yoldaşlarla ilişki kurmalıyız‘ demektir.»

«Benim için,» diye söze katıldı genç işçi Dimos Sanios, «hayatımın en mutlu günü belki de YKG Birinci Kongresi’nin toplandığı gün oldu. Bu hepimiz için çok büyük bir olaydı. Biz kongrenin sona ermesi münasebetiyle gençleri bir mitinge çağırdık. Çağırımıza nasıl koştuklarını, önce beşer-onar, sonra yüzlerce, binlerce gencin nasıl stadyuma yöneldiğini gördük. Taşıt aracı sağlamamız, düzenli hareket etmemiz, kışkırtmalara yol vermemek için dikkatli olmamız gerekiyordu. Mitingimize 50 bin kişi geldi! Hatırı sayılır bir güç olduğumuzu herkes gördü . . .»

İşçi Anastasio Angelos şöyle konuştu:

«Partimizin 57. kuruluş yıldönümünü de kutladık. Düşünün, hemen hemen 30 yıl süren, komünist sözcüğünü bile herkesin söylemeye cesaret edemediği bir terör döneminden sonra, YKP’nin doğum gününü kutlamak üzere bayraklar ve savaşım sloganları yazılı pankartlarla sokaklara çıkabildik. Bu unutulur şey değil!»

Denizci Dimitrios Koliarakis şunları ekledi:

«Örgütümüz ilk legal konferansını da yaptı. Bana eski YKP üyeleri adına bir konuşma yapmak düştü. Kürsüde, bir anda, bütün hayatım, o direniş yılları, iç savaş yılları, illegal çalışma koşulları, 16 yıl süren hapislik ve yitirdiğim iki ölüm cezası şöyle bir geçti gözlerimin önünden. Ölüp giden yoldaşlarımızı düşündüm . . .»

İtiraf edelim ki, biz biraz daha başka, âdeta daha kişisel cevaplar bek-

liyorduk. Pire'de sendika önderlerinden biri olan kimya işçisi Dimitrios Mordzikis, bir sürpriz karşısında kalmışlığımızı sezerek, hemen açıkladı:

«Bütün bunlar bizim kişisel yaşantımız işte. Gazetemizin ilk sayısı da, sokakta ilk orak-çekeçli plâkat da, YKG'nin ilk kongresi de, eski üyelerin savaşım bayrağını gözyaşları içinde gençlere teslim ettikleri ve gençlerin de gözyaşartıcı bir heyecanla bayrağı devraldıkları ilk parti konferansımız da, olumlu sonuçlar aldığımız ilk grev de, ABD savaş gemilerinin çekip gitmesi de böyle . . . Bunlar tarihsel olaylardır, ama aynı zamanda her birimizin özyaşamından da bazı gerçeklerdir . . .»

Konuşma arkadaşlarımız, cunta düşer düşmez, Yunanistan'ın bütün önde gelen politik partileri temsilcilerinin nasıl bir ağızdan demeçler vererek memlekette gerçek demokrasinin kurulması gereğini ileri sürdüklerini, ulusal bağımsızlık politikası güdülmesini, Yunanistan'ın NATO askersel örgütünden çıkmasını, Kıbrıs probleminin âdil bir çözüme kavuşturulmasını, memleketteki Amerikan savaş üslerinin kaldırılmasını ve askersel anlaşmalar sisteminin gözden geçirilmesini, cunta suçlularının cezalandırılmasını istediklerini birer birer hatırladılar. Bu türden demeçleriyle şimdi iktidarda olan Karamanlis'in «Yeni Demokrasi» Partisi ve çeşitli sol gruplar da epey politik kredi kazanmışlar. Ama gitgide yaygınlaşan bu demeçlere ve verilen vaatlere karşın, memlekette burjuvazinin hiç de sözünü tutmak niyetinde olmadığını gösteren bazı olaylar meydana gelmiş. Örneğin, anti-demokratik bir anayasa hazırlanmış ve parlâmentodan geçirilmiş. Yunanistan topraklarında ABD silâhlı güçleri manevralarına yol verilmiş. Anti-komünizm körüklenmiş, cunta yanlısı ve neo-faşist örgütler eylemlerini artırmaya başlamışlar . . .

Bu koşullar altında, YKP, savaşımın hedeflerini açıkça formüle etmiş, emekçiler çıkarlarına uygun bütün istekleri belgelerinde saptamış.

YKP MK Birinci Sekreteri Harilaos Florakis, kendisiyle konuşmamızda bize şunları söyledi:

«Biz programımızda şu fikri çıkış noktası yapıyoruz: Yunanistan işçi sınıfı ve bütün emekçi halkı, yerli ve yabancı tekellerin boyunduruğundan, sömürden ve emperyalizme bağımlılıktan ancak kapitalizmi alaşağı etmek ve sosyalizmi kurmakla kurtulabilir ve ancak böylece refah ve özgürlüğe kavuşabilirler. Partimizin kendi deneyi ve uluslararası komünist hareketin diğer kollarının başarı ve yenilgilerinin nedenleri üzerindeki çözümleme bizi şu sonuca vardiıyor: Devrimin üstün gelmesi ve yerleşip kökleşebilmesi için, işçi sınıfı başta olmak üzere emekçi halkın egemenliğinin, Marksizm-Leninizm klâsiklerinin proletarya diktatörlüğü adını verdikleri iktidarın kurulması gereklidir. Bizce, Yunanistan iki dönüşümler safhasını (demokratik, anti-monopolist, anti-emperyalist safha ve sosyalist safha) kapsayan tek devrimci süreçten geçerek sosyalizme ulaşacaktır.

İlk safhada, memleketin dışa bağımlılıktan kurtarılması ve egemenliğinin güçlendirilmesi gibi, bütün ayrıcalıkları geri alma ve bölümsel millileştirme yoluyla yerli ve yabancı tekellerin egemenliğinin sınırlanması, memleketin politik ve toplumsal yaşamının demokratikleşmesi gibi demokratik sorunlar çözülecektir. Bu sorunların çözülmesiyle, sömürü rejimine ağır bir darbe indirilmiş olacak ve böylece ikinci, sosyalist safhaya yol açılacaktır.

Zeytin dalı

Atina'nın «Kesariani» semti belediye başkanı eski komünist Panajiotis Makris bizi yemeğe çağırırdı. Önümüzden yürürken, bu kısa boylu, tıknaz adam, faşistlerle daha Atina göklerinde ve ELAS saflarında savaşmış olan, sonra da çeşitli rejimlerin zıندانlarında ve toplama kamplarında 20 yıl geçirmiş olan bu eski pilot, yönettiği semtin yoksul, ama temiz ve düzenli sokaklarında her rasladığı adamla selâmlaşıyor, kâh yayakaldırma yanaşmış bir kamyonun şoförüyle, kâh pencereden bakan bir ev kadınıyla, kâh okuldan dönmekte olan çocuklarla konuşuyor, şakalaşıyordu.

Şehrin kenarında bizi götürdüğü küçük meyhane de yine öyle temiz ve düzenli, semtin kendisi gibi de yoksuldu. Dar ve uzun, kaba saba boyanmış meyhanede bir tek uzunca masa vardı. Duvarlarda çocuk fırçasından çıktığı bir bakışta anlaşılan nice resimler: Yatağın köşesine büzülmüş, babalarını askerlerin nasıl öldürdüklerine dehşetle bakan çocuklar ... Sonra göstericilere ateş açan askerler, ateşe verilen evler ... Tipik çocuk resimleriydi bunlar: Her birinde gök mavi mavi, çimenler yeşil yeşil, askerlerin yanakları pembe pembe güneş altın altın, yangın dumanları kara kara ve kırmızı kırmızı da kan ... Çocukların bu dünyası, hiç de çocuklar için olmiyan acı şeyler açıklıyordu.

Belediye başkanı da buradan başladı söze:

«Ne diye savaşı ve zorbağı çiziyor bu çocuklar? Çünkü, artık otuz yıl var ki, otuz yılı da geçiyor hattâ, Yunan hükümetleri emperyalistlerle, önce İngiltere'yle, sonra Birleşik Amerika'yla birlikte Yunan halkına karşı gerçekte ilân edilmemiş bir savaş yürütüyorlar. Halen hükümet, askersel gereksinmeler için bütçeden 40 milyar, döviz yedeklerinden de 10 milyar drahmi ayırıyor. Çocuklarımız elbette okulların değil, askerlerin resmini yapacaklar böyle, ve bizim mahallenin su tesisatı olmayacak ve burada da sürgit doktor sıkıntısı çekilecek. İnsanlarımız, ancak askersel bloklarından çıkmış bir Yunanistan'da, NATO'suz ve Amerikan üslerinden arınmış bir Yunanistan'da daha iyi, daha özgür ve daha mutlu yaşayacaklarını günden güne daha açık anlıyorlar. Bundan ötürü Birleşik Amerika Elçiliği önünde yapılan gösteriye mahallemizden o kadar çok insan katıldı ...»

Bu gösteriyi Atina'da birçokları bize anlattılar. Politeknik Enstitüsü

önünde ve «Omonia» Alanı'nda grup grup gençler, işçiler ve Atina aydınları temsilcileri toplanmışlar. Yolda yeni yeni göstericilerle büyüyen yürüyüş kolları, Yunanistan'daki Amerikan savaş üslerinin kaldırılmasını, memleketin iç hayatına CIA'in karışmasına son verilmesini istemek üzere Amerikan Elçiliği'ne doğru yürümüşler.

Açıktan açığa sosyalist ve anti-emperyalist nitelik taşıyan bu gösterilerden söz eden Amerikan basını, hiç de gizliyemediği bir endişeyle, «Atina sokaklarında kızıl bayraklar dalgalanıyordu!» demekten kendini alamamıştı.

YKP Atina Bölge Komitesi Sekreteri Christos Logaras, kendisiyle konuşmamızda şunları söyledi:

«Memleketimizde ABD üslerine karşı savaşım yürütürken, bizler, bütün Yunan halkının ulusal çıkarlarını savunuyoruz. Bu davada yalnız halkın takatini aşan askersel harcamalar sözkonusu değildir. Topraklarımızdaki ABD hava ve askersel deniz üsleri, Girit'teki nükleer üs, Yunan ulusunun varlığını tehdit eden bir tehlikedir. Sonra biz bu üslerin her şeyden önce Sovyetler Birliği'ne karşı, sosyalist topluluk ülkelerine karşı, Arap memleketlerindeki ilerici rejimlere karşı yöneltilmiş olduğunu unutmuyoruz. Biz yabancı askersel üslerin kaldırılmasını istemekle bir yandan enternasyonal ödevimizi de yapıyor, dünya devrimci hareketiyle enternasyonal dayanışmamızı, Sovyetler Birliği'yle ve sosyalist topluluk ülkeleriyle dostluk hislerimizi dile getirmiş oluyoruz . . .»

Memleketin ağır endüstri merkezlerinden biri olan Eleüsis'i de görebildik. Burada, limandan Amerikan gemilerinin çıkması isteğiyle yapılan gösterilere bütün halk katılmış. Bu savaşıma, birçok komünistin de katıldıkları belediye ve işçi kurulu (sendika birliği) önyak olmuşlar. Bunlar yığinsal miting ve gösteri örgütlemişler, kararlar almışlar ve yabancı savaş gemilerinin limandan uzaklaştırılması isteğiyle devlet yetkililerine mektuplar yağdırmışlar. Yetkililer bu eylemleri polis ve jandarma gücüyle bastırmaya girişmişler; iktidar partisi milletvekilleri, parlâmentoda, bu Eleüsis belediye başkanı komünist Mihalis Laveris'in devlet politikasına karşıtlığı gerekçesiyle görevinden uzaklaştırılmasını istemişler. Ama komünist basın sayesinde Eleüsis olayları geniş yankılar uyandırmış. Şehir emekçileri Yunanistan'ın bütün anti-emperyalist güçleri tarafından desteklenmiş. Ve ABD filosu Eleüsis sulatını terketmek zorunda kalmış . . .

Atina Akropolis'inde bize üç bin yıllık olduğunu söyledikleri bir zeytin ağacı gösterdiler. Haklı olarak da öğündüler: Yunanistan zeytin ağaçları ülkesidir. Öyküsü de şöyle: Birkaç bin yıl önce, Giritli bir bahçıvan, birtakım yaban fidanlarından yağlıca meyvalar veren bir ağaç elde etmiş. Bu zeytin ağacı filizleri Girit'ten bütün Akdeniz çevresine yayılmış. Bunlar ticaret gemileriyle taşınıyormuş. Ve insanların bu besleyici meyvalı ağaca saygısı o kadar büyükmüş ki, zamanla bu zeytin dalı simgeli gemiye de

aynı saygı beslenir olmuş. Barış gemisiymiş bu. Küpeşterleri ardında, bordasında, silâhli askerler gizlenmiyormuş bu geminin. Böyle gemiye saldırı kahpelik sayılıyormuş. Ve işte o zamanlardan beri, zeytin dalı barış simgesi olmuş . . .

Bugün görüşme olanağı bulduklarımızın hepsinin söyledikleri gibi, Yunan halkının çoğunluğu, Yunanistan'ın böyle bordası zeytin dalı simgeli bir gemi, barışçı ve insanlara barış getiren bir gemi olmasını istiyor. Yoldaşlar Sovyet Barış Programı'nın hayata geçirilmesinin, gerginliği azaltma politikasının böyle bir Yunanistan'ın varlığı için elverişli reel koşullar yaratmakta olduğunu söylediler. Görüştüğümüz arkadaşların belirttikleri üzere, YKP'nin barışçı ve bağımsız bir Yunanistan uğrunda özerili savaşımı, SSCB ve sosyalist ülkeler konusunda komünistlerin takındıkları açık ve ilkesel tutum, memlekette partinin durumunu sağlamlaştırıyor, yığınlar arasındaki saygınlığını artırıyor. Biz, gizlilikten çıktıktan sonra parti örgütünün 12 defa büyüdüğünü Eleusis'de, seçmenlerin parlâmentoya bir komünist milletvekili gönderebildikleri Pire'de bunun inandırıcı kanıtlarını görmüş bulunuyoruz.

Hemen bugünden daha iyi yaşam için

«Halk için hemen bugün daha iyi bir yaşam!»

«Tekellerin egemenliği daha bugün sınırlanmalıdır!»

«Yunan yurttaşları daha bugün memleketin politik ve toplumsal yaşamında daha geniş haklara sahip olmalıdırlar!»

Bu sloganlar partinin hazırladığı «Yeni demokrasi programı»nda ifadesini buldu. Program özellikle politik düzenin demokratikleşmesi için somut öneriler ileri sürüyor. İşçi gündeliklerinin ve memur aylıklarının, evlerde çalışanların ve esnafın, aydınların, kadınların ve gençlerin çıkarlarını savunan istekler ileri sürüyor, daha iyi bir yaşam garantileyecek ve emekçi halkın sosyal güvenliğini daha bugün artıracak olan tedbirlerin gerçekleştirilmesini öneriyor.

Parti, bu program hedeflerini gerçekleştirme hareketini yaygınlaştırmaya çalışırken, bir yandan yığınlara bugünkü savaşımın başarısının, demokratik dönüşümler isteklerinin hayata geçirilmesinin ancak memleketin bütümlerici güçlerinin sağlamlaşması ve ana sosyal gelişme doğrultusunun açıkça seçilmesi, yani sosyalizm yolunun tutulması sayesinde sağlanabileceğini açıklamaya çalışıyor. İlerici güçler bu savaşım süreci boyunca özel sorunların çözümünü deneyi temeli üzerinde, yığınları, köklü dönüşümler gerekliliği anlayışına, kendi fikirlerini benimsemeye günden güne daha çok yaklaşıyorlar.

Biz bu geniş cephenin çeşitli kesimlerinde komünistlerin çalışmaları üzerinde gözlemler yapma olanağı bulduk. Bize her fırsatta çok ilginç olaylar anlattılar, örnekler verdiler.

Bunlardan biri şu: Kesariani'de yeteri kadar okul yokmuş. Merkez yetkilileri okul yapımı için şehire ödenek vermeye uzun süre yanaşmamışlar. Gerekçe olarak da, şehirde okul yapımına elverişli serbest yer olmadığı, özel mülk sahiplerinden arsa ve arazi satın almanın çok pahalıya oturacağı gibi bahaneler ileri sürmüşler. Ama şehirde işgal yılları boyunca Gestapo'nun binden fazla komünist ve anti-faşist yurtseveri kurşuna dizdiği bir atış poligonu varmış. Burjuva hükümeti; bu poligonu, bazı ayrıcalıkları olan Atış Klübü'ne bırakmış. Klübün zengin mensupları, burada, her gün, hemen hemen Gestapo'nun yurtseverleri kurşuna dizdiği mesafelerden nişan alarak karton hedeflere atış denemeleri yapıyorlarmış. Bu durum halk arasında büyük bir hoşnutsuzluk uyandırmış.

Kesariani belediye kurulu, komünistlerin çoğunluğu kazanmasından sonra, sözkonusu Atış poligonunun kapatılması ve kapladığı arazinin (burada kurşuna dizilen kahramanlar için en güzel anıt olarak) okul yapımına hasredilmesi isteğiyle hükümete başvurmuş. Hükümet bu öneriyi de reddetmiş. Bunun üzerine, komünistler semt sakinlerini bir toplantıya çağırmışlar. Toplantı, parlâmentoya ve bakanlar kuruluna doğru bir yürüyüş düzenlenmesini kararlaştırmış. Böylece, aşağıdan baskı sonucunda, hükümet gerilemek zorunda kalmış. Arazi okul yapımına bırakılmış.

«Bu olay,» dediler yoldaşlar, «Kesariani ahalisinin gözünde komünist belediyenin ve tüm YKP'nin saygılığını iyice artırdı.»

Komünistler benzeri bir direnişle bir bölge kültür merkezi kurulması için arsa sağlamayı da başarmışlar. Şimdi de, Büyük Atina'nın diğer üç komünist belediyesiyle birlik olarak, Kesariani'de yeni bir Atina Üniversitesi kompleksi kurulması, göstericilere karşı kullanılan hazır ekip polisi özel birlikleri kışlalarının buradan kaldırılması, şehrin diğer memleketler şehirleriyle dostane ilişkiler kurmasına izin verilmesi için savaşım yürütüyorlarmış.

YKP, Kesariani Semt Komitesi Sekreteri Kostas Nikolakopoulos şunları belirtti:

«Biz yerel yönetim haklarımızı savunarak, bir yandan yerli sorunların çözümüne çalışıyor, halkın demokratik hak ve özgürlüklerinin genişletilmesi için savaşım yürütüyoruz, öte yandan emekçi halkın problemlerini burjuva demokrasisinin hiç bir zaman çözmiyeceğini ve emekçilere tam haklar tanımayacağını herkesin anlamasına yardım ediyoruz. Emekçilere, iktidarı ellerine alarak bu işi kendilerinin yapmaları gerektiğini söylüyoruz.»

Komünistler fabrika ve işletmelerdeki çalışmaya özel bir önem vererek

ve hele işçi sınıfı üzerinde dikkatle durarak, buradaki savaşıma da politik nitelik kazandırmaya çalışıyorlar. Örneğin Pire'de, FAC ve ABD tekelleriyle sıkıca bağlı «Pitsios» firması fabrikaları işçilerinin grevi sırasında, grevcilerin mitinginde, «YKP (iç örgüt)» adı altında eylem gösteren grubun önderlerinden biri ortaya çıktı ve demokrasi için güya tehlikeli olduğu ve cuntanın geri gelmesine yardım edebileceği gerekçesiyle bu olaylara politik karakter verilmesinden sakınılmasını öğütlemeye başladı. Bunun üzerine kürsüye komünist Mordzikis çıktı ve şöyle dedi:

«Bizden cuntayı veya Karamanlis'i, büyük veya küçük sopayı, büyük veya küçük tankı seçmemiz isteniyor. Biz de bağırıyoruz: Hayır! Biz her türlü sopaya, tankın büyüğüne de, küçüğüne de karşıyız. Biz çocuklarımız için süt, kendimiz için iş kaygısındayız ve memlekette emekçilere sopa ve tank değil, süt ve iş sağlayacak bir düzen ve iktidar istiyoruz . . .»

İşçiler uzlaşmacılık öğütleyen öteki sözcüyü elbette mitingten kovdular. Grev elli gün devam etti. Bütün memleketin ilgisini çekti ve geniş bir destek gördü. Sonunda işçiler başarıya ulaştılar.

Yoldaşlar şöyle dediler: Yunanistan Komünist Partisi, kararlarını ve siyaset hattını üyelerinin ve yandaşlarının bütün fabrika ve işletmelere, bütün işyerlerine, bütün işçi ve köylü evlerine, bütün emekçilere ulaştırıp benimsetmelerini, böylece YKP Programı'nın bayrak haline gelmesini, işçi sınıfının ve tüm emekçi halkın daha iyi bir yaşam, sosyal ilerleme, demokrasi, barış ve sosyalizm savaşımında bu bayrak altında ilerliyerek utkuya ulaşılmasını sağlamaya çalışıyor. Bu yolda komünistler büyük bir metanet, özveri ve yaratıcılık kabiliyeti gösteriyorlar.

«Tabouri» «barikat» demektir

Atina'nın «Plaka» dedikleri bir eski semti var. Bir zamanlar, sözün kötü anlamıyla en Amerikancı semt burasıymış. Askersel üslerin personeli buradaki Amerikan pazarında para ezermiş. Bütün semtte narkotik tiryakiliği, külhanbeylik ve fuhuş gırla gidiyormuş. Ama «Plaka»nın ışıkları ve cümbüşü, bir bölüm emekçilerin, özellikle gençlerin gözlerini kamaştırıyormuş. Bundan ötürü, Komünist Partisi, semtin en hareketli sokaklarından birinde birbuçuk yıl kadar önce «Tabouri» adında («barikat» demek) bir gece klübü açmış. Burada alkol ve narkotik (uyuşturucu madde) yokmuş. Amatör sanatçı bir grup genç komünist, devrimci şarkılardan oluşan konserler veriyormuş. Sınıf çarpışmaları barikatlarını andıran «Tabouri», böylece, kendisi de, «Plaka»ya yönelen gençlerin ve diğer kimselerin yolunda kendine özgü bir barikat haline gelmiş.

«Tabouri»nin bir konserinde biz de bulunduk.

Salon hıncahınç doluydu. Sahne gerisindeki portrelerinden Lenin, Belo-

jannis, Che Guevara bakıyorlardı. Sahneye işçi mahallesi gençleri gibi giyinmiş dört şarkıcı genç ve dört çalgıcı çıktılar. Şarkıcı Matina Moskovi mikrofonu aldı.

«Devrim şarkıları» dedi, «partizan şarkıları, direniş şarkıları, insanlığın enternasyonal kültürünün ve aynı zamanda Yunan ulusal kültürünün altın fonudur . . .»

Salon bu yargıyı alkışlarla karşıladı.

Sonra konser başladı. Her zamanki gibi, Nikos Belojannis şarkısını söylediler önce. Bunu Sovyet ve Bulgar devrimci melodileri, Yunan partizanlarının, Alman komünist-anti-faşistlerinin şarkıları, İtalyan savaşçılarınin ünlü «Bandiera rossa»sı izledi. Salon her birini alkışlıyor, her şarkıya dinleyiciler de katılıyor ve sıraların ardından sıkılmış sol yumuruklar kalkıyordu. Konserin başlamasından önce salondakilere kahve ve meyve suyu taşıyan nazik genç kız ve erkekler, bu defa ellerinde komünist gazete ve dergilerden, bu arada bizim «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergimizden destelerle sıralar arasına dağılıyorlardı . . .

«Tabouri»nin yalnız biri profesyonel müzisyen olan, diğerleri gündüzleri çalışan veya okula giden sekiz amatör sanatçısı her gece birkaç konser veriyorlar. Düşmanlar, çekemiyenler, salonda defalarca rezalet çıkarmaya çalışmışlar. Ama provokatörleri seyirciler kendileri yola getiriyorlarmış. Bir ara «Tabouri» sanatçılarını ayartmayı, onları satın almayı da denemişler. Kendilerine televizyonda daha büyük ücretle iş vermeyi önermişler. Sökmemiş.

Amatör grubun orkestra şefi Georgios Kabanos bize şunları söyledi:

«Hepimiz komünistiz veya Komünist Gençlik Örgütü'nün üyeleriyiz. Konserlerimiz bizim parti çalışmalarımızdır. Biz işimizi böyle anlıyoruz, böyle yapıyoruz.»

Ne var ki, komünist olmak, parti işi görmek bugünkü Yunanistan'da da kolay değil.

«Rizospastis» gazetesi müdürü ve YKP MK Politbüro üyesi Grigoris Farakos şöyle dedi:

«YKP ve ilerici sendikalar konusunda legallik memleketimizde hâlâ oransal bir kavramdır. Birçok kuruluştta ve yer yer bazı taşra şehirlerinde ve köylerde parti örgütlerimiz bugüne bugün açık bir çalışma yapamıyor.»

Yoldaşlar bize bazı rakamlar da verdiler: 1975 yılında çeşitli bahanelerle (ama gerçekten politik kanı ve eylemlerinden ötürü) Yunanistan'da değişik kuruluştardan 1.300 kişi çıkarıldı. Yalnız 1976 Şubatında çıkarılanlar 165 kişiyi buluyor. Bunlar arasında birçoğu sendika örgütü temsilcisi, ya da sekreterleridir ve kanun bunların işten çıkarılmalarını yasak etmektedir. Ama fabrika ve işletmelere parti komiteleri görevlileri ve komünist

gazetecilerin girmesine bile izin verilmiyor. Bazı parti militanlarının dövüldüğü, parti komitelerine tecavüz edildiği haller de oluyor.

Komünistler bu güçlüklerden yılmıyorlar.

Jianina şehriden Nadina Labrini şöyle dedi:

«Bizi komünist diye almadıkları yerlere işçi olarak girmeye çalışıyoruz. Bizim şehrimizde başlıca kuruluş olarak bir mermer işleme fabrikası var. Burada çalışma koşulları çok ağır. Hiç bir sendika örgütü yok. İdarecinin uymak zorunda olduğu her hangi bir kural da yok. Çalışanların çoğu kadın. Zaten Jianina kadınları başkaca nerede iş bulsunlar. Şehirde, dediğim gibi, başka kuruluş yok ve herkes işyerini kaybetmekten korkuyor. Parti, beni, işçi kadınları savaşım gerekliliğini kavratmaya çalışmak, onlara kendi güçlerine güven duygusu aşılamak, bir sendikada örgütlenmelerine yardım etmek üzere bu fabrikada çalışmaya gönderdi. İşçiler biz komünistlerin kendileri gibi olduğumuzu, bizleri de aynı kaygıların, aynı problemlerin düşündüğünü, bu ağır durumdan çıkma çarelerini onlarla beraber aradığımızı gördükçe, bize daha da inanıyorlar...»

Komünistler, halkı daha iyi bir yaşama kavuşturma savaşımında amaca yönelik bir atılım ve savaşkanlık örneği vererek, Yunanistan'ın bütün sol güçlerin, hükümet politikasının şimdiki doğrultusuna karşı olan herkesi geniş bir demokratik cepheye birleşmeye çağırıyorlar. Bu cephe, geçen yılın sonunda YKP MK III. Plenumunun kararında tanımlandığı üzere, «en önemli ekonomik problemlerin çözümü için basamak» olacak, «iktidarın ardıcıl anti-emperyalist ve demokratik politika uğrunda savaşım verenlerin eline geçmesi» koşullarını yaratacaktır.

Saflara katılan yeni güçler

Ziyaret ettiğimiz her yerde, partinin yığın çalışmaları içinde, örgütlerde ve komitelerde, çoğunca genç komünistler gördük. Atina şehir komitesinden yoldaşlar, başkentte komünistlerin hemen hemen üçte ikisinin kırk yaşın altında olduğunu, gizli çalışma koşullarından çıkıldıktan sonra şehir örgütünün daha çok gençlerin katılmasıyla on misli arttığını kivançla belirttiler.

Yoldaşlar, partinin gelişmesini, genç kadrolarla, henüz genç yaşta illegal çalışma ve diktatörlüğe karşı savaşım ateşinden geçmiş kimselerle saflarının dolgunlaşmasını, bu savaşımında politik bakımdan olgunlaşmış ve komünizm ideallerine bağlılıklarını eylemde göstermiş olan yeni güçler kazanmasını gayet olumlu ve önemli buluyorlar. Kimdir bu genç insanlar, onları hangi yaşamsal deney partinin eşğine ulaştırıyor?

Politeknik Enstitüsü'nde bize genç İonna Karistiani'yi tanıtırken Kotoulas yoldaş, biraz da şakalaştı:

İşte bizim küçük Jeanne d'Arc'ımız!» dedi. «1973 Kasımında Politeknik Enstitüsündeki ayaklanma sırasında ⁽¹⁾, bu kızımız radyodan halkı direnişe çağırıyordu. Rica edin kendisine, size o günlerden bir şeyler anlatmasını isteyin . . .»

İonna pek de kendisinden söz etme yanlısı görünmedi. Radyodan bazı çağrılar yaymıştı sadece. Evet ama, ne vardı bunda? En önemlisi bu muydu? En önemlisi, enstitü öğrencilerinin çıkışının işçiler tarafından desteklenmesiydi, üç gün boyunca 5 bin öğrenci ile işçinin enstitüde barikatlar kurmuş olmalarıydı, kara albaylar rejimine karşı direniş ve bu rejimin (bütün kıyıcılığına karşın) zayıf olduğunu göstermiş olmalarıydı. Rejim elbette tutukluyabilirdi, işkence yapabilirdi, sürgüne gönderebilirdi (bunu yapıyordu zaten), ama devrimci süreci durdurabilecek güçte değildi. Politeknik Enstitüsündeki ayaklanma bunu bütün Yunanistan'a gösterdi.

Biz de İonna'nın fikrindeydik, en önemlisi her şeyden önce olayın anlamıydı, tarihteki yeri idi. Ama tarihsel olaylar, ayrı ayrı olaylardan, tek tek kişilerin davranış ve hareketleri toplamından oluşuyor. Bu açıdan bakılınca, İonna'nın üç günü elbette ki üç tuğla gibi tarihten kırırdatılmaz. Evet, İonna, tankların kuşattığı enstitü yapısında, el yapısı küçük bir radyonun başında, üç gün boyunca çağrılar yaydı. Bu çağrıların söylediği gerçek, faşist rejimin duvara dayamaya çalıştığı tüm emekçi Yunanistan'ın kulağına, İonna'nın kendilerini ayaklananlarla dayanışmaya, «yeni.yeni direniş ocakları meydana getirmeye, savaşıma yönelten sesiyle ılaştı. İonna'yı o zaman dinlemiş olanlar, şimdi de kendisini sesinden tanıyabiliyorlar.

«Tanıyorlar.» diye bir görüş geçirdi İonna. «Bu da kendine göre bir güçlük yaratıyor, çünkü geçmişle yaşamak olmaz. Geçmişten yalnız gelecek için ibret dersleri alınabilir.»

İonna'nın geçmişten kendi çıkardığı ibret dersleri neydi?

«Çok.» dedi İonna. «Ama en önemli düşmandan korkmamak ve daima işçi sınıfıyla beraber olmak.»

Ve İonna gülümsiyerek ekledi:

«Politeknik Enstitüsü'nde 1973 Kasımı olaylarına katılanların çoğu bu dersi artık bellediler. Çünkü işçi sınıfı (somut olarak Atina yapım işçileri) dayanışma çağrısına herkesten önce koştular. İşçi komünistler kendileriyle birlikte örgütlülük ve disiplin getirdiler, şehirle bağlantıyı örgütlediler, savunuyu güven altına aldılar, yiyecek içecek sorununu çözdüler, güçlerin oranını değerlendirmeye ayık bir görüş ve ölçülülük getirdiler ve ayaklan-

(1) 1973 Kasımında Atina Politeknik Enstitüsü öğrencileri okul yapısında barikat kurdular ve herkesi faşist rejime karşı ayaklanmaya çağırdılar. Üniversite öğrencilerinin bu aksiyonu askersel polis tarafından gaddarca bastırıldı.

ma birliklerinin (daha ilerdeki sınıf çarpışmaları için korunmak üzere) örgütlü biçimde çekilmelerini sağlayabildiler.»

Ioanna şöyle devam etti :

«İşçiler olmasaydı, üç gün dayanamazdık. Biz onlarla birlikte, ayaklanmanın bastırılmasından sonra bile, yenilmemişlik duyguları içindeydik. Bu olayda yeni savaşım olanaklarını gördük ve yaşamamız artık daha ilginç, daha özlü ve yararlı bir nitelik aldı . . .»

Ioanna cuntanın düşmesiyle hapisten çıkabildi. Şimdi hukuk fakültesini bitirdi ve artık üniversite öğrencileri hareketinde, YKG Örgütünde, partinin ödev verdiği her yerde çalışıyor.

1973 Kasımı ayaklanmasının yöneticilerinden biri ve şimdi parti işçisi olan Dimitros Antrolanis şöyle doğruladı :

«Evet, Ioanna iyi çalışıyor.»

Politeknik Enstitüsü'nden çıktık ve şehir müzesine doğru yürüdük. Müze önündeki bahçede dışarı konulmuş masalar vardı. Oturduk. Oniki yaşında bir garson çocuk bize suyu da yanında birer kahve getirdi.

Ioanna hüznle konuştu :

«Yunanistan'da böyle 250 bin çocuk çalışıyor. Kanun güya bunu yasak ediyor, ama dinliyen kim? Yürekler acısı haller çok . . .» Ve Ioanna sordu : «Siz sosyalist ülkeleri görmüşsünüz. Oralarda çocuk emeği, çocuk konusunda ne gibi kanunlar var? Sonra aile kanunları genellikle . . . »

Ona Sovyetler Birliği'nde ve Çekoslovakya'daki kanunları, diğer sosyalist topluluk ülkelerindeki kanunları anlattık.

«Böyle kanunları biz de yapacağız muhakkak.» dedi Ioanna. «İşçi sınıfı iktidarı ele aldığı zaman . . .»

Gençler, partiye, tıpkı Ioanna gibi, işçi sınıfının, bütün emekçilerin üstün geleceğine inanarak geliyorlar. Ama bu üstün gelme, bu utku için, bekleme değil, savaşım gerekiyor.

. . . Yunanistan'dan bir sabah erkenden ayrıldık. Atina henüz uykudaydı ve sokaklarda ilk otobüsler sefere çıkmış, ilk yolcular belirmişti. Şoförlerin grevi başarıyla sonuçlanmıştı. Kırkbeş saatlik iş haftası, ücret artırımı ve tatil günleri ödemeleri istekleri kabul edilmişti.

Biz düşünüyorduk : Atina taşıt işçileri savaşımı kazandılar. Bütün emekçi Yunanistan'ın önünde daha nice savaşım, gerçek özgürlük ve mutluluğa, sosyalizme götüren yolda daha nice çarpışmalar var. Ve komünistler, memleketin bütün demokratik güçleriyle birlikte şimdi geleceğin utkularını hazırlıyorlar.

Genel'in ve özel'in diyalektiği

Teodosio Varela

Kolumbiya Komünist Partisi
Merkez Yürütme Komitesi üyesi

Hareketimiz tarafından sosyalizm yolları sorunu üzerinde şimdiki kadarki deneyin ışığında yapılan etraflı ve derin inceleme, Marks, Engels ve Lenin'in fikirlerini komünistlerin kendi ülkelerinin somut koşullarına yarattımla uygulama ve böylelikle yeni toplumun görünür çizgilerinde bunları gerçekleştirme çabasında olduklarını gösteriyor. İb Nörlund ve Z. Karkabi yoldaşlar, kanımızca, bu sorunu inceliyerek ⁽¹⁾ birçok ilginç düşünceler ileri sürdüler. Biz de Kolombiya koşullarında güncel önemi olan bazı problemler üzerinde durmak istiyoruz.

Her şeyden önce, devrimci süreçte genel ile özel'in diyalektiğine değinelim. Bilindiği gibi, Marksizm-Leninizm klâsikleri bu problem üzerinde sürekli olarak durmuşlardır. Onlar, genelin, yasalın önemini belirtirken, bu genelin kendi başına, gerçeklikten yalıtık olarak var olmadığına önemle işaret ettiler. V. İ. Lenin, Hegel'in «Mantık bilimi» adlı kitabını özetlerken, «(Kanun evrenin hareketinde esasın yansımasıdır) ... (kanun – bölüm)» diyor. ⁽²⁾ Özel, hem belirli birşeyin ampirik biricikliğini, hem de kanunun teorik gerekliliğini kapsar. «(Olgu kanundan daha zengindir).» ⁽³⁾

Materyalist diyalektiğin bu hükümlerini, Lenin, sınıf savaşımı strateji ve taktiğinin temeli sayar. Son yapıtlarından birinde («Devrimimize dair»), Menşevik N. Suhanov ve yandaşlarıyla polemige girerek şunları yazar: «Onlar, tüm dünya tarihinde genel yasallık üzere gelişmenin, ya biçimde, ya da bu gelişmeler dizisinde kendine özgülüğü temsil eden tek tek gelişme safhalarını hiç de olanaksız kılmadığına, üstelik gerektirdiğine ilişkin her fikre büsbütün yabancıdırlar.» ⁽⁴⁾ Bu konuda Lenin'in düşüncesi apaçıktır: Lenin, özel'i, devrimin akışında olgular arasındaki esas bağlantıyı dile getiren yasalın, genelin bir beliriş biçimi olarak anlama noksanlığını eleştiriyor. Bunların birbirine karşı konulmasını veya birbirinden koparılmasını eleştiriyor. Partimiz genel ile özel arasındaki karşılıklı ilişkiyi dikkate alan Marksist-Leninist düşünceyi hareket noktası yapıyor, devrimin her şeyden önce memleketin iç gelişmesinin sonucu olduğuna ve

(1) İb. Nörlund. Geleceğimizin tablosu, «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi («Yeni Çağ»), sayı 1, 1976. Z. Karkabi. Geçiş döneminde iktidar sorunları. Yine orada, sayı 5.

(2) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, s. 29, s. 137.

(3) Yine orada.

(4) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, s. 45, s. 379.

devrimin başarısını, devrimin genel kanunlarını dikkate almanın belirlediğine inanıyor.

Ne var ki, bu doğal ve gerekli bağdaşımın pratikte gerçekleştirilmesi epeyce zordur.

Biz kendi deneyimizle şu sonuca vardık: Özel'i, özgüyü mutlaklaştırma, genelle olan ilişkisini yitirme, milliyetçiliğe, buradan da oportünizme yol açabiliyor. Örneğin, sözümona «Kolombiya örneği sosyalizm» yandaşları hareketindeki milliyetçi eğilim apaçık ortadadır. Bunu, milliyetçi halk hükümeti ve ulusal hukuk düzeni kurulmasından yana olduklarını açıklıyan Ulusal Halk Birliği (ANAPO) yöneticileri öğütüyorlar. Bu çağrının belirsizliği, bir yandan yayılmaya çalışan «iki emperyalizm»in varlığı fikri fonu üzerinde tamamen meydana çıkıyor. Bununla emperyalizmin gerçek içyüzü örtbas ediliyor ve böylece ulusallık fikrinin halkçı ve anti-emperyalist içeriği boşaltılıyor, zira sosyalizmin sınıfsal politikasıyla bağlı ve dünya devrimci sürecinin bir bölümü olarak yürütmekte olduğumuz kurtuluş savaşımının tarihsel anlamından izole oluyor. Bu yolu tutmuş olan Ulusal Halk Birliği'nin memlekette yaygınlığını ve mevzilerini yitirmesi rastgele değildir.

Ulusal Muhalefet Birliği'nin (UMB) memlekette komünistlerin de katıldıkları ilerici güçler yığmsal hareketinin eski cumhurbaşkanı adayı olan senatör Echeverry Mejía'ya da böylesi bir çürük tahtaya bastı, büyük hata yaptı. Körükörüne milliyetçiliğin kurbanı olan senatör birkaç dostuyla beraber bu hareketi terketti; gerekçe olarak da, kendi deyimiyle, «uluslararası sosyalist senaryolar»ı sahneliyen oyuna katılmak istemediğini ileri sürdü ve böylelikle sonuç olarak, gerçekten anti-sosyalist mevziler alan ve anti-komünizm bataklığına yönelenlerin düzenledikleri bir «uluslararası senaryo» içine düştüğünü belki de kestiremedi.

İşte diyalektiği hafife alma böylesi sonuçlar veriyor.

Geçen yıl Havana'da yapılan Latin Amerika ve Karayip Bölgesi Ülkeleri Komünist Partileri Danışma Toplantısı'nın oybirliğiyle kabul ettiği belge, belki de, genel ile özel arasında sözkonusu diyalektik birlik prensibini olumlu biçimde simgeleme örneği olarak gösterilebilir. Biz bu belgeye büyük bir önem veriyoruz, zira belge (çok karmaşık bir süreç içinde hazırlanmış olmasına karşın), Lâtin Amerika ülkelerinde devrimci savaşımın derin ve etraflı bir analizini içeriyor. İş odur ki, son zamanlarda, devrimci akımlar arasındaki vuruşmada Lâtin Amerika komünistlerinin bertaraf etmeleri gereken iki eğilim belirdi. Bunlardan birinin yandaşları, kıtanın bir bütün olduğunu, problemlerinin de her yerde aynı olduğu koşulundan hareket ederek, her ülkenin ulusal deneyi dikkate alınmadan da kıtada yürütülecek savaşım strateji, taktik ve biçimlerinin işlenebileceği düşüncesine saplandılar. Diğer eğilimin yandaşları, tersine olarak, tek tek ülkelerin özelliğini mutlaklaştırarak, ortak sınıf düşmanına karşı savaşımın

sorunlarını birlikte görüşme ve uyumlaştırma olanağını inkâra kadar gittiler. Biz, bunlara bakarak, güçlükleri başarıyla çözmekle, diyalektik ve yaratıcı bir senteze varmış olmakla öğünüyoruz. Öyle ki, tek tek ülkelerde ekonomik, sosyal, politik durum ve olguların çeşitli oluşunu dikkate alıyor ve aynı zamanda stratejimizin prensipleri ve bunları hayata geçirme olanaklarıyla doğrudan doğruya bağlı olan geneli ayırdediyoruz.

Kitada durumun analizi, emperyalizme karşı savaşım veren ve bu savaşımaya katılan bütün halklarla dayanışma yapan Lâtin Amerika'nın, kendi öz gelişme, ulusal bağımsızlık ve sosyal kurtuluş problemlerini, ancak işçi sınıfının ve bu sınıfın partilerinin yönetmenliği altında, Sovyetler Birliği'yle ve tüm sosyalist toplulukla birlikte hareket ederek ve sosyalizm yolunca yürüyerek kesinlikle çözebileceği sonucunun çıkarılmasına olanak vermiş bulunuyor.

Komünistler, bugün, kendi ülkelerinin toplumsal gelişmesindeki eğilimler konusunda bilimsel görüş ileri sürer ve bunu temellendirirken, yalnız bilimsel komünizm genel sosyolojik teorisine değil, aynı zamanda zamanımızın reel sosyalizme ilişkin reel verileri de içeren tarihsel tablosunun analizine dayanma olanağına sahip bulunuyorlar. Bir başka deyişle, komünistler izledikleri politikada, gelecekle ilgili bir yandan sosyalizm savaşımında biriktirilmiş deneyi, öte yandan birçok ülkede edinilen somut sosyalizm kuruluşu deneyini toplıyan bir bilgiden yararlanabilirler. Kaldı ki, F. Engels'in belirttiği üzere, şimdiki zaman bilgisinde geçmiş zamana ilişkin bilginin de herhalde genellenmiş olması gerekiyor. Geçmiş önemsemezlik, şimdiki zamana olumsuz olarak yansıyabilir. Küba Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri Fidel Castro yoldaş, partinin 1. Kongresi önünde okuduğu raporda bu konuda şöyle dedi: «Gerçekçi olmak, eylemlerini tarihsel ve toplumsal gelişme kanunlarına tabi kılmak, devrimci süreci yönetmek için gereken bilgiyi politik bilim ve dünya ölçüsünde tükenmez deney hazinesinden almak, eldeki kanıtlardan ve reel geçeklikten dersler çıkarmayı becermek bir devrimcinin ödevi, boyun borcudur.» Castro yoldaş, genel yasallıkları dikkate alma konusunda da şunları ekledi: «Marksizm-Leninizm çeşitli ülkelerde sosyalizm kuruluşu pratiğiyle son derece zenginleşen bir bilimdir. Biz Küba devrimcileri de, bu kalıtımı zenginleştirebiliriz, ama başkalarının katkısını küçümsüyoruz.»⁽⁶⁾ Bunlar, geçmişte, Küba'nın sosyalist ekonomisini oluşturma ve geliştirmede yasallıkların iyi değerlendirilmemiş olduğunu gösteren bazı olguların çözümlenmesi vesilesiyle söylenmişti.⁽⁷⁾

Tarihsel deneye dayanmazsak ve geneli küçümsesek, özgüğü doğru biçimde anlayamaz ve değerlendiremeyiz. Bu reel tehlikeye, Şili'li yoldaşlar

(5) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 37, s. 370–371.

(6) «Granma», 20 de diciembre de 1975, p. 9.

(7) Yine orada.

da, özellikle Halk Birliği Bloku hükümetinin eylemindeki bazı hatalara, örneğin «objektif ekonomik kanunların etkisini önemsemezlik ve bunun da pratikte Şili ekonomisinin gelişmesiyle ilgili somut sorunların çözümünde bir hayli iradecilik ve sübjektivizm belirtirlerine yol açması» (6) gibi hatalara değinerek, önemle parmak basıyorlar.

Biz kardeş partilerin kendi deneylerinden çıkardıkları bu sonuçları son derece değerli buluyor, bunları günlük çalışmalarımız ve Kolombiya'da sosyalizmi utkuya ulaştırma bakımından çok önemli sayıyoruz.

«Genel»in hayattan kopuk ve «soyut» bir kavram olmadığı asıl devrim pratiğinde gözle görülürcesine beliriyor. Genel her adımda hissediliyor. Ve bununla beraber, genel gerçek, somut gerçekliğin analizine dayanmadıkça, bir şemaya dönüşüyor, ya da bilgi konusu değil, inanış konusu haline geliyor.

İşte Lâtin Amerika ülkelerinde, sözümona «ulusal sosyalizm»in «ideal modelleri» teranesini tutturana aşırı sol grupların görüş ve tutumu yüzünden buna benzer bir şey oluyor. Ülkelerimizin gerçek temel dilemlerinden (ulusal kurtuluş veya yeni-sömürgeci bağımlılık, tekelci kapitalizm veya bilimsel sosyalizm) anlamsızca yan çizmeğe çalışan «solcular» gerçekten bir ütopyanın esiri oluyorlar. Bunlar sosyalist ülkelerin deneyine dair hiç bir şey bilmek istemez ve sırt çevirirken, sınıf savaşımının, proletarya hegemonyasının, çelişkilerin ve güçlüklerin dışında, bunları hesaptan çıkararak düşündükleri bilimsel sosyalizm teorisi hakkında da bir şey bilmiyorlar.

Biz, her tür ütopyanın karşısında yer alarak, gelecek sosyalist toplum için somut bir savaşım programı öneriyoruz. Partimiz, Kolombiya gerçekliğinin bilimsel, Marksist-Leninist analizine dayanıyor. İşte politikamızın gerçekçiliği de bunda (gerçekten bilimsel bilgiler uygulamada tüm geçmişten çıkarılan derslerin şimdiki zamanı, dolayısıyla de geleceği tanıma-da kullanılmasında) toplanıyor. Şimdi sosyalizme geçişte son derece önemli bazı yasallıkların Kolombiya'da hangi biçimlerde belirdeğini ve *partimiz tarafından bunların nasıl dikkate alındığını birçok somut örnekle göstermeye çalışacağız.*

Bilindiği gibi, ulusal özelliğe karşın, sosyalizm, başlıca üretim araçlarının halkın eline geçmesi (kolektif mülkiyete çevrilmesi) anlamına geliyor; emekçi insana üretimde ve toplumda ilkesel bakımdan başka bir durum veriyor (emekçi insan ücretli işçi olmaktan çıkarak, üretim araçlarının sahiplerinden biri oluyor); halkın yaşam düzeyinin durmadan yükseltilmesini, kültür ve eğitim-öğretim alanında devrim yapılmasını gözetiyor. Biz sosyalizm hakkındaki ütopyacı düşünceleri eleştirirken, yığınlar arasında propaganda ve açıklama çalışmaları yaparken, her şeyden önce,

(6) U. Fasio, Gelecek bakımından geçmişin ibret derslerinin analizi. «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi, sayı 4, 1976, s. 55.

temel üretim araçlarını topluma maletmenin birincil rolünü belirterek, sosyalist toplumun ne olduğunu ve ne olmadığını göstermeye çalışıyoruz. Bu arada şu soru doğuyor: Sosyalizme nasıl gideceğiz?

Partimizin programı iki aşama belirliyor: «Sosyalizme varılması için, ülkemiz koşullarında, ilkönce köklü sosyal dönüşümün, ulusal kurtuluşçu değişikliklerin, yani sosyalist devrime geçişin başlangıç aşaması olarak anti-emperyalist, anti-lâtifundist, anti-oligarşik, demokratik, halkçı devrimin başarılması gereklidir.»⁽¹⁾

Biz daha birinci aşamada başlıca üretim araçlarının toplumsallaştırılmasına özel bir önem veriyoruz. Parti, emperyalistlerin elindeki bütün kuruluşların, büyük endüstri, banka ve ticaret tekellerinin, memleket çıkarlarını satan ve devrime karşı çıkan kapitalistlerin mallarının millileştirilmesinden yana olduğunu açıklıyor.

Toplumsallaştırmaya doğru bir adım olan millileştirme stratejik ve taktik bir karakter alıyor. Millileştirme, özellikle, memleketin yabancı sermayeye bağımlılığını gözönüne alacak olursak, devrimin başlıca düşmanının ortaya çıkarılmasına ve yığınları devrimci savaşla bağliyacık olan zincir halkasının bulunmasına yardım ediyor.

Bununla beraber, bizim görüş ve tutumumuz, «aşırı sol» grupların tutumundan apayrıdır. Onlar, küçük burjuva ümitsizliğiyle «ya hep, ya hiç» sloganına tutunarak aşamaları atlamaya çalışıyor, millileştirmenin henüz kendi başına sosyalizm demek olmadığı bahanesiyle de boş durmayı haklı göstermek, halk yığınlarında anti-emperyalist bilincin uyanışını geciktirmek istiyorlar.

Bizim görüşlerimiz, özellikle Kolombiya hükümetinin bütün millileştirme olanaklarını burjuva düzeninin çerçeveleri içinde sınırlıyan reformist anlayışlarından da ilkele bakımdan ayrılıyor. Bu nedenle, biz, sözgeleşi petrol çıkarım kuruluşlarının «millileştirilmesi»ne, gerçekte halkı aldatmaya indirgenmiş olan bu işleme karşı çıkıyoruz. Çünkü devlet, tükenmiş ve eski teknik donatımlı petrol kesimlerini sahiplerinden aşırı fiyatlarla satın aldı ve üstelik işçilere olan ve «el konulan» petrol kumpanyalarından kapatılması gereken borçlar devlet hazinesinden ödenmek üzere Kolombiya Petrol Kumpanyası'na yükletildi. Biz yabancı sermayenin sözümona «Kolombiyalaştırılma»sını (buna ulusal ve yabancı sermayenin «birleştirilme»si de diyorlar), yani gerçekte halkı sömürerek elde edilen gelirleri yeniden bölüşme demek olan işlemleri de olanca içyüzüyle açığa vuruyoruz.

Bizim sosyalizme doğru bir adım olabilecek gerçekte millileştirme için yürüttüğümüz savaşım gitgide büyüyen bir atılım kazanıyor. Bu savaşım

(1) «Programa del Partido Comunista de Colombia», Ed. Colombia Nueva, p. 34.

yiğınlar üretim araçları üzerindeki özel mülkiyete son vermenin anlamını yavaş yavaş kavramaya başlıyorlar.

Sosyalizme geçişin diğer önemli bir yasallığı demokrasi için savaşımdır. Kolombiya koşullarında bu yasallığın belirmesinin de özelliği olsa bile, işin önemli yanı, Lenin'in belirttiği üzere, proletaryanın, demokrasi savaşımı yoluyla hazırlanmadıkça sosyalist devrimi başaramıyacağı gerçeğidir. (10)

Memleketimizde büyük, uzlaşıcı burjuvazi iktidardadır. Bu burjuvazi, köy ekonomisinin kapitalist gelişmesini hızlandırmaya teşvik ettiği latundistlerle işbirliği yapıyor ve emperyalizme yaranmaya çalışıyor. Lenin tekel ile demokrasi arasındaki ilişkilerin karakterini çizerken şuna işaret ediyordu: «Emperyalizm finans sermayenin ve her yerde özgürlüğe değil, egemenliğe can atan tekellerin çağıdır. Bütün politik rejimlerde her yandan tepki, çelişkilerin alabildiğine keskinleşmesi bu alanda da sözkonusu eğilimlerin sonucudur.» (11) İşte memleketimizde tekeli eğilimlerin gelişmesi Lenin'in işaret ettiği bu karakter çizgisinin açıkça belirmesiyle atbası gidiyor. Liberal-tutucu hükümet «ortanın solu» bir politika güttüğünü savlıyor ve cumhurbaşkanının ağzından «Biz bürokratik Stalinizmden sosyalizmi korumalıyız,» (12) diyor. Fakat bu deklârasyon gerici eğilimi değiştirmiyor.

Memleketimizde ilk göze çarpan şey, yığınsal savaşımın hızını kesmek, halk örgütleri yaratılmasını önlemek ve büyük burjuvazinin güttüğü politikanın bütün zararlı sonuçlarının ağırlığını emekçilerin sırtına yüklemek üzere yavaş yavaş bir «sıkıyönetim durumu» yaratılmakta olmasıdır. Bu eğilimin bir diğer karakteristik belirtisi de, yüksek askersel komuta heyetinin devlet işlerine gitgide artan ölçüde karışmasıdır. Ordunun artık cezalandırma işlevlerini üstlendiği, komuta heyetinin kendine göre bir «adalet aygıtı» olmaya özendiği ve giderek diğer yüksek memurlarla birlikte zaten varolan ölüm cezasının «kanunlaştırılma»sını önerdiği görülüyor.

Bugün cumhurbaşkanının kendisi «anayasal reform»un bayraktarı olarak ortaya çıkıyor. Bu reform, memleketin yönetsel-politik bölüntüsünü, emperyalizme yaklaşmış çeşitli finans gruplarının düpedüz egemenlik alanları olan sözümona «gelişme kutupları»nın işleviyle uygun hale getirecektir. Bu suretle, şehir-belediye kurullarını (halkı temsil eden organlar) halkın çıkarlarını gerçekleştirme olanağından yoksun etme denemesi yapılmaktadır.

Bu koşullarda demokrasi için savaşım başlıca ödevimiz oluyor. Bu konuda bir de şunu belirtmek istiyoruz: Hükümetten ve reformistlerden farklı

(10) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 30, s. 128.

(11) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 27, s. 419.

(12) «El Tiempo», Bogota, mayo 3, 1976.

olarak, biz, son hedefi, sosyalizm görüyoruz ve ona ulaşmak için artık demokratik aşamada savaşım yürütüyoruz, zira asıl bu savaşım, Lenin'in belirttiği gibi, «yığınların yoksulluğunu gidermenin de, bütün demokratik dönüşümleri tam ve etraflı biçimde başarmanın da» zorunlu koşuludur. (13)

Bunun içindir ki, biz sözkonusu çabamızda, memleketin en yığınsal partisi olan Liberal Parti kamarillerinin gerici manevralarını görmezlikten gelemeyiz. Onlar, 1974'te güya şimdiki cumhurbaşkanı tarafından ileri sürülen «demokratik alternatif»e oy vermiş olanlara «hoşgörülü» davranır gibi görünüyor, bir yandan da halka karşı zorbalık ve terörü kışkırtıp körüklüyorlar.

Lâtin Amerika deneyi bu oligarşiden türeme sözde demokratların gerici ve faşizm için engel olamayacağını iyice ortaya koydu. Tam tersine, bunlar, işi oraya vardırabilecek olan sürecin bir bölümünü oluşturuyor. Faşizme karşı biricik savunu çaresi, yığınların seferberlik ve birliği temeli üzerinde kurulan güçlü devrimci cephedir. Bu cephe, memleketi demokratik biçimde temeli yenililebilir.

Öte yandan, biz, sosyalizm için savaşım yürütürken, bugünkü demokrasi savaşımını da yerinde ve gerekli buluyoruz. Kolombiya'daki «aşırı sol» elemanlar bunu birtürlü anlamıyor, ya da anlamak istemiyorlar. Hayat, bize, demokratik özgürlükler için savaşım yürütmenin gerekli ve bu savaşımın politik bakımdan güncel olduğunu öğretiyor. Ne var ki, politik miyop «aşırı solculuk» bunu hafife alıyor. Dogmatikler, Lenin'in tekel hakkında ileri sürdüğü hükmü, yani bunun «bütün hatlarda gericilik» olduğu hükmünü mutlaklaştırarak, savaşımın demokrasiyle değil, devrimle hızlandırılması gereğini savlıyorlar.

Şimdi bunların nerede ve neden ötürü haksız oldukları üzerinde duralım.

Haksızdırlar, çünkü her şeyden önce bu «gericilik», Lenin'in belirttiği üzere, sadece eğilimdir, kaçınılmaz, yazgısal bir güç değildir. Yoksa başka türlü olsaydı ve eğer «solcular»a inansaydık, biz işçilerin ve köylülerin demokratik haklarını savunamaz, politik tutuklu ve hükümlülerin serbest bırakılmaları için direnemez, üniversiteye karşı girişilen sert resmi saldırılara karşı koyamazdık; yazarlar ve sanatçılar da kendi yaratıcılık, birlikler kurma özgürlüğü, toplanma ve basın haklarını savunamazlardı. Bir başka deyişle, keyfilik ve zorbalığın her hareketi karşısında boyun eğmek zorunda kalırdık.

Sonra, büyük burjuvazinin tekbaşına yöneticilik yapmadığını, memlekette politik egemenlik sistemini tekbaşına belirlemediğini de dikkate almamız gerekiyor. Geleneksel partiler, din adamları ve askerler arasında anlaşmazlıklar çıkıyor, politik yapılaşma üzerinde daha birçok güçler az veya çok etki gösteriyorlar.

(13) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 27, s. 62.

Ensonunda, yığınların geniş bir anti-monopolist cepheye dönüşebilen direnişinin de dikkate alınması gereklidir. Zira bu direniş yeterince yığınsal olduğu takdirde, burjuvaziden (pratikte de görüldüğü üzere) hak ve özgürlükler koparılabildiği bir gerçektir. Bunlar henüz devrim değildir, amma devrimci savaşımlı kolaylaştırdığı ve yardımcı olduğu söz götürmez.

Demokratik özgürlükler savaşımlı halk yığınlarının politikaya aktif katılımından doğuyor ve bunun en geniş karakterli olması gerekiyor. Bununla ilgili deneyden örnekler verelim.

1975 yılı sonunda, partimiz, çeşitli politik ve ideolojik akımların temsilcileriyle birlikte bir demokratik ve yurtsever güçler forumu tertipledi. Forum, işçi sınıfına, köylülere, üniversitelilere ve aydınlara, sol gazetecilere, memleketin yerli ahalisine yapılan çeşitli baskıları kınadı. Ve oybirliğiyle kabul edilen şu çağrıyla yayımlandı: «Eğer toplumun yeni baştan kurulması için çalışanların enerjisini birleştirmeye muvaffak olamazsak, sekterlik uçurumunu aşamazsak ve geniş bir diyalog plâformu meydana getiremezsek Kolombiya'da devrimci çözüm çaresi bulunamaz. İşte bundan ötürü, bizler, yurttaşlarımızın vicdanına, çeşitli politik partiler, demokratik karakterli hareket ve akımlar temsilcilerine, hiç bir parti kanadıyla bağlı olmasalar da olayların akışını endişeyle izliyenlere, kısıcılığa son vermeye ve yurttaş özgürlükleri düşmanının karşısına dikilmeye hazır olan bütün Kolombiyalıları sesleniyoruz.» (14)

Söz götürmez olan gerçek şudur: Yığınlar, sosyal özgürlükleri savunmada bizzat deney edinmeye koşut olarak, burjuva demokrasinin sınıfsal ve eksik karakterini gitgide daha açık olarak kavrayacak, demokrasinin ancak sosyalizmde gerçek demokrasi olacağını ve dolayısıyla böyle yüce bir amaç için savaşım yürütmek gerektiğini anlıyacaklardır.

Biz yığınların eylemlerine, temel sınıfsal, ekonomik ve politik çıkarlarının gerçekleştirilmesi savaşımında belirecek olan seferber olma ve örgütlenme olanaklarına inanıyoruz. Anarşizm, serüvencilik ve terörizm halk savaşımına zararlar veriyor. Deney, Lenin'in, eylemleri son çözümde yalnız düşmanın işine yarıyan akımlar hakkındaki hükümlerinin doğruluğunu ortaya koyuyor.

İşte memleketimizde, emekçilerin demokrasi uğrunda savaşımlı, genel yasallığı ve aynı zamanda devrimimizin çeşitli aşamalarında bunun gözetilmesi gerekliliğini belirten özel problemleri bunlardır.

Her devrimin ana sorunu iktidar sorunudur. Bu, komünistleri, iktidar sorununa isabetle yaklaşmak, her günkü sorunlarla sosyalist perspektifin diyalektiğini doğru kavramakla yükümlüyor. Yığınların devrim ve sosyalizm utkusuna açık yoluna ışık tutan daha geniş ve kapsamlı sorunu çözme-

(14) «Voz Proletaria», Bogota, noviembre 27 de 1975, p. 5.

den, yalnız günün, şimdiki zamanın sorunları üzerinde durmamız doğru olmaz.

Partimiz, sosyalizmin işçi sınıfının ve bütün emekçilerin egemenliği olduğunu, alaşağı edilen ve zora başvurabilecek olan sınıfların karşı-devrimine karşı savunulacağını açıkça söylüyor. Biz gerçekçiler olarak, ana hedefe ulaşmak için somut yollar arıyoruz ve zamanımız dünyasında bu hedefe doğru ilerlemeye, proletaryanın ve diğer devrimci güçlerin süratle güçlenmelerine elverişli koşulların meydana geldiğini gözönünde bulunduruyoruz.

Biz daha 1974 yılında, bu görüşlere dayanarak, Kolombiya'da yeni durumlara ve yeni bir egemenliğe yol açabilecek yeni bir politik sürecin başlamış olduğuna işaret ettik. Kolombiya Komünist Partisi XII. Kongresi (1975) şunları belirtti: «Şimdi yeni yönetim strüktürü, demokrasi ve anti-emperyalist bağlaşma perspektifi söz konusudur. Bu durum, yığınların gitgide artan ve başlıca isteklerinin yerine getirilmesini amaçlayan çıkışları, savaşıma can atmaları, bu süreçte işçi ve halk birliğinin olanakları ve geleneksel oligarşik yönetici zümrelerin güttükleri politikanın etkinliğini yitirmesinin günden güne belirginleşmesi, halk hareketinin, gerçek demokratik dönüşümler için, ulusun ve halkın içten özlem ve ümitlerinin dile getirilmesine olanak verecek yeni egemenlik için savaşım bayrağını yükseltmesine elverişli koşullar yaratıyor.»⁽¹⁵⁾

Biz böyle bir geçişin eşiğinde bulunuyoruz. Şimdilik henüz sözün tam anlamıyla yurtsever cephe değil, yalnızca şimdiki koşullardan hareket edilerek bunun yaratılmasına doğru yaklaşma söz konusu oluyor. Bu yönde çalışıyoruz ve artık belirli değişimler hissediyoruz. Yığınlar, aynı derecede olmasa bile, kendi çıkışlarından edindikleri deneyle, sosyalizmin artık uzak olmadığını, aşamaları atlamadan, günlük politik sorunları çözerek ilerleme yoluyla, bu hedefe ulaşmanın tamamen olanaklı olduğunu yavaş yavaş kavıyorlar.

Komünist Partisi, memleketin somut koşullarında, belirlenen devrimci hedefler ile toplumsal güçlerin bu hedefler ve değişimlerle sınıksız bağlı çıkarlarının karşılıklı olarak politik bir birlik ve bağlaşma gerektirdiği kanısındadır. Memleketimizde devrimin stratejik hattı budur.

Parti XII. Kongresi, bu alanda artık yapılmış olan çalışmanın bir bilançosunu sunarak, bunun değişik düzeylerde yapıldığını, her ayrı olayda ve halk hareketinin her aşamasında somut bir karakter taşıdığını, bu işin esneklik ve kıvraklık, ilkesellik, en önemli gereksinmelerinin karşılanması için savaşım veren yığınlarla daimi bir temas gerektirdiğini, ama öncelikle, merkezini işçi sınıfının eylem birliğinin oluşturduğu yığın hareketinin her

(15) «Cuadernos Politicos», Bogota, 8, diciembre 1975, p. 8-9.

aşama ve kesiminde ilerici güçlerin sürekli pratik birliğini gerektirdiğini belirtti.

Politik karar bu hususları şöyle somutlandırıyor: «Birleşme sürecinin çeşitli aşamaları arasında sıkı bir bağ vardır: Görüşlerde uygunluk, birleşik eylemler, program temeli üzerinde anlaşma. Stratejik önem taşıyan bağlaşımlar, belirli bir asgari ideolojik anlaşma gerektiriyor. Deney, bu gibi bağlaşımların, bölücülük, anti-komünizm ve anti-sovyetizm politikası güdenlerle yapılamayacağını gösteriyor.»⁽¹⁶⁾

Komünist Partisi bu hattı ardıcıl biçimde uygulayarak bağlaşımlarıyla daima anlaşma çabası gösterdi ve gösteriyor. Halen parti, Ulusal Muhalefet Birliği'ne (UMB) aktif olarak katılıyor. Bu birlik, önceki bağlaşımlara kıyasla, hedefler bakımından da (çünkü bir demokratik, anti-emperyalist ve anti-oligarşik eylem plâtfomu hazırlandı) örgütsel bakımdan da (zira artık ulusal düzeyde bir yönetim kadrosu oluşturmaya muvaffak oldu) daha sağlamdır. Birlik esin verici bir örnek oldu ve artık yurtsever Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin çekirdeği sayılıyor.

Devrimin başarıya ulaşması için halkın en çeşitli tabakalarının katılımı gereklidir. Ama, komünistlere göre, yığınsal hareket karmakarışık ve omurgasız olamaz. İşçi sınıfının görüşlerini benimseyen ve Marksist-Leninist teoriyle donanmış bulunan devrimciler pratikte harekete öncü olmaya çalışıyorlar. Utku, ancak parti bu rolü oynamaya ve savaşıma ardıcıl bir devrimci karakter kazandırmaya muvaffak olduğu takdirde sağlanabilir.

Bağlaşma söz konusu olurken kavramları karıştırmaktan sakınmak gerekiyor: Bağlaşma birbirine benzer, ama ayrı görüşlerin yakınlaştırılmasını ister. UMB'nin genişletilmesi yönünde ümitli perspektifler ve diğer «non-conformist» (uzlaşmayan) örgütsel biçimler ve aynı zamanda biz komünistlerin hükümete ve onu destekleyen oligarşik guruplara karşı devrimci-demokratik muhalefetteki öncülüğümüz dikkate alınırken bunun önemle belirtilmesi gereklidir. Devrimci savaşım bağlaşma ve karşılıklı anlayış biçiminde, öncelikle komünistlerin proleter olmayan diğer demokratik güçlerle eylem birliği halinde yürütülebilir. Bu Yurtsever Cephe'nin temelidir. Gelecekte bu güçler arasında daha sıkı birliğe ulaşılması, aynı zamanda devrimci hareketin (sadece Komünist Partisi'yle değil) üstün gelmesi ve yeni toplumu kurması olasıdır. Bunu savaşım süreci gösterecektir. Ama biz politik hattımızı ardıcıl olarak sürdürmeliyiz. Biz başkalarını kendi görüşlerimizi benimsemeye zorlamıyoruz ve hiç kimse de bizi başkalarının görüşlerini benimsemeye zorlayamaz. Önemli olan, birliğe ulaşmak veya devrimi yapmak için peşinen somut bir tarih belirlemeden, elbirliğiyle hareket edebilmemizdir.

Ancak böyle bir bağlaşma anlayışı, bizleri, devrim saflarında tarihin

(16) «Voz Proletaria», diciembre 11 de 1975.

bildiği bütün kötücül sonuçlarıyla belirebilecek küçük burjuva ümitsizliğinden koruyabilir. Bu anlayış, güçlükler çoğaldıkça, geleceğe ilişkin karamsar görüşlerden de bizleri koruyacaktır.

Sözümüzü bitirmeden, şu noktayı bir kez daha belirtmek isteriz: Tek cephe işçi sınıfı tarafından yönetildikçe kesin utkuya ulaşabilir. Bu en iyi örgütlü ve savaşkan sınıftır. Yalnız kendi çıkarlarını ve halkın çıkarlarını savunmakla kalmayıp, memleketin ısrarla istediği büyük dönüşümlerin yapılmasını da savunan bu sınıfın tarihsel ödevi, partimizin programında belirtildiği üzere, gelecekte sosyalist ve komünist toplumu kurmaktır. Devrimin başarıyla gelişmesi, partinin izlediği politikada, devrimin genel kanunları hakkındaki bilgisini bu devrimi gerçekleştirme somut koşulları hakkındaki bilgisiyle diyalektik biçimde bağdaştırma hünerine bağlıdır.

Çağdaş aşırı solculuğun kökenleri

Robert Steigerwald

Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu üyesi

Çağdaş aşırı sol akımlar 1960'larda ve başlıca birkaç emperyalist ülkede birden hemen hemen aynı sıralarda belirginleşti. Bu akımlar, sosyal plânda, daha çok, o zamanlar burjuva demokrasisinden sağa değil, sola; faşizme doğru değil, aşırı solculuğa doğru sapan genç aydınlardan oluşuyor. Aşırı solların ideolojisi, ütöpik sosyalizm, anarşizm, Troçkizm, Maoizm, sosyal-demokratizm, burjuva-liberal akımları ve aynı zamanda Marksizmin çeşitli yorumları gibi en çeşitli fikirlerden oluşan bir kırpıntılar bohçasıdır. Aşırı sol gruplar hiç de eşit olmıyan ve bazen de büsbütün karşı politik mevzilerde yer alıyorlar. Teorik bakımdan daha doğru olan «sol» oportünizm kavramını kullanmaktansa, «aşırı sol akımlar» demeyi tercih ediyorum. Bunun nedenleri var: Oportünizmin özlüğü sınıfsal işbirliğidir, sınıfsal bakımdan kendini kapitalizme uyarlamadır. Objektif olarak aşırı sol sekteklik işçi yığınlarının sınıf savaşımından geri çekilmesine yardım ediyor. Ama önemli olan şudur: Eğer sağcı oportünizm sınıfsal «uyum» politikası öğüliyerek emekçilerin kapitalist sistem içinde harman olmasına yol açıyorsa, aşırı solculuk, sekte yönelim, sınıf savaşımını, çoğu hallerde silâhlı savaşa indirgese bile, genellikle reddetmiyor.

Biz bu yazımızda, FAC deneyine dayanarak, aşırı solların örgütsel biçimlerine, ideolojilerine ve somut politik eylemlerine değinmeden (zira bu sorunlar dergi sayfalarında şu veya bu vesileyle ele alındı), (!) sadece sol radikalizme sapmanın başlıca nedenleri üzerinde duracağız.

Çağdaş aşırı sol akımların ortaya çıktığı dönemde sosyalizm ile kapitalizm arasındaki vuruşma yeni bir safhaya girdi. «Süveyş» serüveninin suya düşmesi, 1956 Macar karşı-devriminin yenilgisi, ABD'nin Küba'yı ezme denemelerinin başarısızlığa uğraması, NATO'nun DAC konusundaki politikasının 1961'de düpedüz iflâs etmesi, tümüyle, «kuvvete başvurmak politikasının bunalmına yol açtı.

Uluslararası durumda, emperyalizmi, sosyalist topluluğun uyguladığı barış içinde yanyana yaşama politikasını daha çok dikkate almak zorunda bırakan kayda değer değışimlerin belirginleşmesi genç kuşağı bir yere kadar etkiledi. Fakat anti-komünist yönelimli aşırı sollar arasında bu politika «emperyalizmi moral bakımdan red» açısından eleştiriliyordu.

Bugünkü kapitalist gelişmenin karakterindeki değışimlerin, emperyalizmin iç ve dış çelişkilerinin sertleşmesinin, çağdaş aşırı solculuğun neden-

(!) Bak: «Barış ve Sosyalizm Problemleri», sayı 7, 1974.

lerini anlama bakımından büyük bir önemi vardır. Devlet-tekel süreçleri hızlanmakta, işçi sınıfının gitgide şiddetlenen savaşımı koşullarında tekel-lerin egemenliğiyle devlet egemenliği arasında daha sıkı bir bağlaşma oluşmaktadır.

Bundan başka, uluslararası sosyal-demokraside de bir değişme görülüyor. Örneğin, Alman Sosyal-Demokrat Partisi (ASDP) Godesberg Programı'nda (1959), Marksizmi kabul etmiş gibi görünen ikiye bölünmüşlükten vazgeçerek, büsbütün kapitalist mülkiyeti savunma durumuna geçti. 1960'ta, Herbert Wehner, Bundestag'ta (Meclis'te), FAC'nin militarizasyonu ve atomla silâhlanması politikasına karşı ASDP'nin artık direnmekten vazgeçtiğini dile getirdiği ünlü konuşmasını yaptı. Aynı konuşmayla, ASDP, NATO'yu desteklediğini açıkladı ve o zaman iktidarda bulunan Hıristiyan Demokrat Birliği'ne (HDB) emperyalist «anayurt»u beraberce «savunma»yı önerdi. Bu tutum, Alman Sosyalist Üniversiteliler Birliği'nin ilerici bölümünü ASDP'yle ideolojik çatışma durumuna getirdi.

Birkaç yıl daha sonra, Bonn «büyük koalisyon»u kuruldu, ve sosyal-demokratların yardımıyla olağanüstü kanunlar çıkarıldı. Başlıca emperyalist ülkelerdeki sosyal-demokrasiler artık kendisine eskisi gibi anti-kapitalist muhalefet süsü veremez oldu. Dikkate değer bir nokta da şudur ki, aynı dönemde, sosyal-demokrasinin ne kapitalist, ne de sosyalist olabilir dedikleri «üçüncü yol» varyantının yanısıra, örneğin H. Marcuse'nin görüşü gibi, benzeri türden diğer varyantlar ortaya çıktı.

Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerindeki anti-koloniyal ve anti-emperyalist hareket, başlıca emperyalist memleketlerde politik bakımdan aktif bazı çevreler üzerinde önemlice bir etki gösterdi. Ama bu etki eşit anlamlı değildi. Küba, Cezayir, Kıbrıs halklarının kurtuluş savaşımına, örneğin, anti-komünizmin etkisi altında bulunan ve politik deneyi yetersiz güçler tarafından (ki daha sonra aşırı sol akımları bu güçler doğurdular), küçük küçük grupların cesur, atak ve kahramanca çıkışlarıyla emperyalist sistemi devirme olanağı görüşü yararına bir kanıt gözöyle bakılıyordu (oysa sökonusu savaşımın karakterinden hiç de böyle bir kanıt çıkmıyordu).

Şu olaya da dikkatinizi çekmek isteriz: Gelişme halindeki ülkelerin politik yaşamında küçük burjuva çevresinden çıkma kimseler önemli bir rol oynadılar. Gelişmiş kapitalist dünyada aşırı sol akımlar da aynı sosyal çevreden çıktılar. Bu durum artık ikincilerin «üçüncü dünya»ya doğru yönelmelerine yol açıyor ve proleter olmayan tabakaların devrimci olanaklarını idealize eden Fanon, Debray, Marcuse⁽²⁾ gibilerin görüşlerini

(2) F. Fanon, R. Debray, H. Marcuse'nin görüşlerinde farklar olsa da, bunlar, sınıf savaşımına ilişkin Marksist-Leninist öğretiyi reddetmekte, ayrı nedenlerle de olsa, işçi sınıfının yalnız tarihsel ödevini değil, devrimci potansiyelini de inkâr etmekte birleşiyorlar.

benimsemelerine ortam hazırlıyordu. Bizce, bu nedenle, gelişmiş kapitalist ülkelerde genç aydınlar arasındaki süreçlerle, az gelişmiş ülkelerdeki küçük burjuvazinin evrimi arasında belirli bir ideolojik-politik benzerlikten söz edilebilir.

Bu kuşak için Viyetnam olaylarının büyük bir önemi vardı. Bu önem, yalnızca «küçük» bir halkın kahramanlık ve direnç göstererek «koskoca» Birleşik Amerika'yla başa çıkabilmiş olmasından ileri gelmiyordu. Daha önemlisi şuydu: Özgürlüğü, doğruluğu, eşitliği, hümanizmi ve barışı «Batılı yaşam tarzı»nın simgelediği yolundaki fikirlerle eğitilmiş olan kuşak için, Viyetnam olaylarından çıkarılan sonuçların etkisi altında, tam da burjuva ideologlarının sözünü etmeyi pek sevdiikleri değerleri kapitalizm dünyasının kıyasıya çiğnemekte olduğu anlaşıldı.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde ve ulusal kurtuluş savaşımı verilen kesimde aynı zaman içinde gelişen, ama hiç de birbirinin aynı olmıyan iki süreç, bir bakıma «yaklaşan öğeler» oldu. Henüz işçi sınıfının öncü bölümünün ulaştığı anti-emperyalist savaşım düzeyine çıkmamış çevrelerin tipik bazı ideolojik-politik anlayışları vardır. Öyle ki, bunlarda, bir yanda temelli dönüşümler istek ve çabaları, öte yanda, yavaş, bazen çok yavaş ilerlemeden doğan ümitsizlik ve sabırsızlık elemanları; silâhlı savaşım biçimlerini mutlaklaştırma; kaçınılmaz sosyal-tarihsel gelişme safhalarını «atlama»ya iten keyfi istekler; komünizm hakkında bunun bir eşitleme toplumu olduğu yolundaki kabataslak düşünceler; toplumsal gelişme kanunlarını bilmezlik yüzünden emperyalizmi öncelikle moral bakımdan suçlamalar; çilecilik propagandası; yığınların daha iyi yaşam koşulları için yürüttükleri savaşımı küçümseme hep bir arada ve sarmaşdolaş durumdadır. Zaten yığınların desteğini kazanma gerekliliğini hafife almaları, güçbirliği ve bağlaşma politikasına sırt çevirmeleri, devrimsel savaşımı bir avuç öncünün eylemine indirgemeleri ve örgütlü Marksist savaşkan parti fikrinden vazgeçmeleri bundan ileri geliyor.

Genç, öncelikle «hümaniter» (yani toplumsal-hümaniter bilgiye ilgi gösteren) aydınların bir bölümü neden ötürü aşırı sol akımın sosyal illetkeni oldular?

Burjuva sosyologları, her şeyi, sanki sözkonusu durumda »bu karakterde«ki (hümaniter) gençliğin bir protestosuyle, «kuşaklar arasında çatışma»yla karşı karşıya bulunuyormuşuz ve bunların «sosyalizasyon»un (toplumlaştırma) kusurlarıyla, yani savaş sonrası kuşağın kapitalist sistem fikir ve normlarını öğrenme aracı olan sosyal kurumların (okul, aile vb.) yetersizlikleriyle açıklanabilirmiş gibi gösteriyorlar. Ama, sözkonusu fikir ve normların barbar emperyalist gerçekliğiyle dolaysız çelişmesini hissedip görünceye kadar, bu fikir ve normları herkesten iyi bilen ve uzun süre ciddiye alan, benimsiyen aynı hümaniter aydınların ta kendileri değil miydi? Demek ki, sorun, hiç de, burjuva ideologlarının toplumun dikka-

tini bu olgunun gerçek nedenlerinden saptırma çabasıyla telkin etmeye çalıştıkları gibi, «sosyalizasyon» sisteminde, ya da burjuva uygarlığı ideal-lerini yeterince tanıma noksanlığında filân değildir.

1960 yıllarında gelişmiş kapitalizmin yapısında önemli değişimler oldu. Bunlar, aydınların emeğinin, yalnız üretim süreçlerinde değil, aynı zamanda yönetim alanında, burjuva toplumu ideoloji makinesinin hizmet alanında (basın, radyo, televizyon) yeğlilikle kullanılmasını gerektiriyor. Bütün bunlar, emekçilerin savaşımları sonucunda, daha önce sırf egemen sınıfın ayrıcalığı olan öğrenim olanaklarından yararlanmanın genişlemesiyle birlikte, sadece üniversite öğrencileri sayısının hızla artmasına değil, aynı zamanda bunlar arasında işçi, küçük hizmetli ve memur ailelerinden çıkma öğrenciler oranının yükselmesine yol açıyor. (1) Eğitim-öğretim sisteminde çeşitli çelişkiler beliriyor.

Doğal olarak, öğrenimde yetersiz koşullara karşı protestolar, aşırı sol akımın doğuşunun temeli değildir. Ama bunların, Viyetnam'da ABD'nin giriştiği savaşa karşı politik protesto kıvılcımının alevlenmesi için, FAC'de atomla silâhlanmaya karşı, olağanüstü kanunlara karşı çıkışlar için ortam hazırladığı ve içten içe materyal biriktirdiği söz götürmez.

Belirtilmesi gereken bir nokta da şudur: Üretim sürecinin bütün alanlarında çalışmakta olanların durumu gitgide daha büyük bir sorumluluk gerektiriyor. Ama onun hakları gerçek durumuna uymuyor. Bu çelişki en çok «hümaniter» alanda kesinlikle beliriyor. Burada iki eğilim çarpışıyor: Öğrenim, yetişme sürecinde düzenleme kayıtlarının gitgide artması, diğer taraftan üniversite öğrencilerinin bunun özünü ve biçimini seçmede daha büyük özgürlük istemeleri. Bu çatışma, geleneksel burjuva ideolojisinin öğrenim alanında da «seçme özgürlüğü»nü isteyip öğmesi dolayısıyla gitgide sertleşiyor.

Aydın kişi şimdi de burjuva kültürü tarafından «seçme özgürlüğü» ruhunda eğitiliyor. Vaktiyle, burjuvazinin feodal düzene karşı savaşımları döneminde, bu ideoloji aydınların genel burjuva muhalefet güçleri seline katılmalarına yardım ediyordu. Fakat bugün bu yanlış özgürlük anlayışı bir «özgür meslekler» özel statüsü hayali yaratıyor ve çoğu kez aydın yığınının toplumda kendi reel durumunu anlamasına engel oluyor. Ama şunu da belirtmeliyiz ki, bu çatışma, bir bölüm aydınların, kendi çıkarları ile devlet-tekelleştirilmiş kapitalizminin çıkarlarının bağdaşmaz olduğunu kavramalarına yardım ediyor.

(1) FAC'de öğrenci hareketleri sırasında (ki bunlar aşırı sol sekterliğin bir beliriş biçimiydi), aşırı sollar hareketine katılanların çok önemsiz bir bölümü işçi sınıfı kökenliydi. Çoğu, bağımsız orta tabakalardan ve «ücretli emek kişileri orta tabakalar»dan, yani genellikle küçük burjuva çevresinden geliyordu.

Bu zemin üzerinde bambaşka bir çelişkiler kompleksi gelişiyor. Bir yandan, çağdaş aydınların önemli bir bölümü, olanaklarında, eskisine kıyasla, daha az sınırlı görünüyor. Sözgelisi, şimdi FAC'de öğretim üyesi daha çok ve çeşitli ders kitaplarına, öğretim biçim ve araçlarına vb. sahip bulunuyor. Ama öte yandan, onun daha öğrenim yapmakta olduğu dönemde ideolojik bakımdan kendini uyarlaması, buna ayak uydurması gerekiyor, zira daha sonra mesleğinde çalışma yasağı kendisini genellikle meslek hayatından çıkarılmakla tehdit ediyor. Devlet-tekel kapitalizmi koşullarında, gerek öğrenim sürecinde, gerekse hümaniter aydınlardan mesleksel yararlanmada kesin bir düzenlemeye tanık oluyoruz.

Bize «totaliterlik»in karşıtı olarak «açık toplum»dan söz edip duruyorlar. Ama genç aydın, daha öğrenimi sırasında, sonra da çalışma yeri beklerken, «işin çıkarları»na (kapitalistin kazancı temeline dayanan ekonominin çıkarlarına) boyun eğmek zorunda olduğunu, toplumun karakterini ve bu toplumun yönetsel yapısını asıl bu çıkarların belirlediğini, sözümona «özgürlük»ün içeriğini ve sınırlarını peşinen tespit ettiğini anlamaya başlıyor. Kökleri eğitim-öğretim sisteminde, aynı zamanda burjuva bireyselliği ve kendiliğinden-gelmelik doğuran çalışma ve yaşama koşullarında gizlenen bu çelişki, devlet-tekel eliyle düzenleme ve ayarlamaya karşı yasal bir direnişe yol açıyor.

Gitgide daha çok «hümaniter» (sosyal bilimlerle uğraşan) aydının, politik çarpışmaya ne kadar katılıyorlarsa, bunu artık zamanını yaşamış olan aydın ayrıcalıklarını korumak için yapmadıkları dikkate değer bir noktadır. Bilimsel sosyalizm teorisi ve pratiğinin etkisi altında, bilimin ve bu arada toplumsal bilimin üretim sürecine katılmasının sosyal bir gereklilik olduğu anlayışı ağır basıyor. Bundan ötürü de, savaşım, bu tarihsel bakımdan yasal eğilime karşı değil, üretim sürecinin kapitalist kazanç prensibine yönelmesine karşı yürütülüyor.

İşçi sınıfından ve diğer tabakalardan yetişme üniversite öğrencilerinin çoğu, orta tabakalara mensup ücretli işçiler olarak meslek hayatına giriyorlar. Nitel bakımdan daha yüksek ve pahalı mesleksel eğitiminden ileri gelen eylem karakteriyle, bu tabaka işçi sınıfına mensup değildir; ama geleneksel aydınların ayrıcalıklı durumuna ulaştığı da söylenemez. Bunun sonucu olarak, gözlerimizin önünde, eskisinden ayrımlı bir bireycilik biçimi gelişiyor. Bunun temeli, üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin savunusundan çok, öncelikle devlet-tekel eliyle düzenleme keyfiliğinden korunma oluyor. Ne var ki, buradan da, yalnız aşırı sol muhalefetin anti-emperyalist yönelimi değil, aynı zamanda bunun sosyalizmle ve tüm işçi hareketiyle çelişkisi doğup keskinleşiyor. Büyük sermaye, elbette, proletaryal ve Marksist olmanın sosyal doktrinler yayma yoluyla yeni kuşak aydınlar üzerinde ideolojik etki yapma yeltenişiyile, bundan yararlanma fırsatını kaçırmıyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, burjuva ideologları, halkların anti-faşist savaşına emperyalist devletlerin de katılmaları sürecinde burjuva demokrasinin yeniden kazandığı otoriteyi «burjuva-demokratik» anti-komünizm ve anti-sovyetizmle bağdaştırmaya ve faşizm ile sosyalizmi aynı tahtaya koyma temeli üzerinde emekçi yığınlarını emperyalizmin arabasına koşmaya kalkıştılar. Ama kapitalizmi «özgürlük» ve «demokrasi»nin dayanağı olarak gösterme çabaları, «özgür-demokratik» emperyalizmin Franco'dan Salazar'a, Vorster'den Pinochet'e kadar dünyanın çeşitli gerici ve faşist rejimleriyle bağlaşımlar kurmasıyla, halkların özgürlüğü konusunda düşmanca davranışıyla, aynı zamanda (Viyetnam örneğinin apaçık gösterdiği üzere) hedeflerine varma sözkonusu oldukça emperyalizmin en barbarca silâhları kullanmaya başvurmasıyla çelişiyordu.

Mutlak demokrasi ve mutlak özgürlük lâkırdıları kapitalizmin övgücülerini için bir bumeranga dönüştü. Birçokları «Hani, ne oldu bu özgürlük ve demokrasi?» diye sormaya başladılar. Böylece, elbette, özgürlük ve demokrasi fikrinin kendisi konusunda esaslı bir kuşku doğduğunu söyleyemesek bile, bu fikri burjuvazi açısından anlama ile gerçeklik arasındaki çelişkinin bilincine varıldı. Bundan ötürü de, aydın temsilcilerinin gitgide daha çoğu, bu çelişkiyi giderme çaresi aramaya başladılar.

Genç aydınların muhalefet psikolojisine yatkın bir bölümü «sol» görüşleri büyük ölçüde benimsiyor, ya da «sol» partileri destekliyorlar. Bu aydınlar, Marksizme, ama bunun FAC'de geniş ölçüde yaygın olan burjuva açısından yorumlarına doğru yöneliyorlar. 1960'ların ortalarında öncelikle sözde Marksist kitap ve broşür yayımlarındaki artış bunun bir kanıtıdır. Örneğin, üç yıl içinde (1964–1967) FAC'de Marks ve Engels hakkında 400 kadar kitap yayımlandı (aynı yıllarda Marks ve Engels'in yapıtlarını yayımlayan kitaplar 18'i geçmiyor). Federal Almanya'da o yıllarda «Marksizm»e dair kitap yayımlanmamış olan bir tek büyük kapitalist yayınevi gösterilemez. O yıllar Marksolojinin, en çeşitli anti-marksist görüş ve akımların «yükseliş» yıllarıydı. Bunların kaleşörleri ve yayıncıları, hiç ayıksız, gençliğin sosyalist literatüre ilgisini sömürerek ve elbette onu elden geldiğince yanlış yola yöneltmeye çalışarak, elverişli vurgun fırsatını kaçırmamaya bakıyorlardı.

FAC'de küçük burjuva ideolojisinin gençliği peşine takıp sürüklemesini, önce, Komünist Partisi'nin kanun-dışı ilân edilmiş olması kolaylaştırıyor, zira bu yüzden işçi sınıfının devrimci kanadıyla ilişkiler güçleşiyor ve bu suretle yanlış yönelimlerin yaygınlaşmasına elverişli bir ortam yaratılıyordu. Anti-emperyalist hareketin genç yandaşları «her şeye en baştan başlama»yı kararlaştırmışlardı. İkincisi, üniversite gençliği arasında küçük burjuva ideolojisini yayma ortamı, FAC'nin kendilerini Marksizmin sözcüsü olarak gösteren bazı akademik çevre ünlü temsilcileri tarafından hazırlanmıştı (öncelikle Frankfurt okulunun M. Horkheimer ve T. Adorno gibi

tanınmış temsilcilerini kaştediyoruz). (4) Bu sosyal-politik koşullar ve manevi atmosfer içinde, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki aşırı sol anti-sovyetik radikalizmin, anti-sovyetik Maoist ideolojiyi bütün devrimci palavracılığı, işçi sınıfının savaşımını küçümsemesi ve yığınların anti-emperyalist hareketini örgütlemeye komünistlerin eylemini önemsemeliğiyle çabucak entegre etmiş olmasında şaşılacak bir şey yoktur.

Politik bakış açısından, çağdaş aşırı sol sekterlik ile sağcı oportünizmin çeşitli belirif biçimleri arasında ayırım yapmak ve aynı zamanda bu oportünist akımlar arasında içsel bir beraberlik olduğunu unutmamak önemlidir. Bu beraberlikte en önemli olan, anti-komünizm ve anti-sovyetizmdir; işçi sınıfı ve bu sınıfın komünist partisi konusunda olumsuz ve çoğu kez düşmanca davranıştır. Bu temel üzerinde başka sorunlarda da aralarında yakınlaşma vardır. Örneğin, sağcı oportünistler, sendikaları çağdaş kapitalist sistemin «kamu hizmet servisi» kuruluşu gibi bir şeye çevirmek istiyorlar; sendikalara karşı yönelik bir politika uygulayan «sollar» da bu hususta onlara yardım ediyorlar. Parlâmento eylemi alanında, eylembirliği ve anti-monopolist bağlaşımlar sorunlarında, işçi sınıfının devrimci rolünü değerlendirmede ve daha birçok sorunlarda da böylece benzeştikleri ve yakınlaştıkları görülüyor.

FAC'de sosyal-demokrasi sağcı liderleri, emekçi halkı başlıbaşına sendikal ve politik savaşım alanına sokmama, ona pasif bir seçmenlik rolü dayatmaya ve aynı zamanda işçi çıkarlarının ardıcıl temsilcilerini parlâmenter savaşım alanına genellikle sokmamaya çalışıyorlar. «Solcu» sekterler de gerçekte aynı şeyi yapıyor, işçi sınıfının en önemli savaşım biçim ve örgütlerini «oportünist» sayıyor, parlâmentarizmi suçluyor veya seçimlere katılımı komünistlere karşı savaşım aracı olarak kullanmaya kalkıyorlar; sendikalara devrimci örgüt davasına düşman bir şeymiş gibi bakıyor, sendikalar içinde sosyalist görüşlü kimseleri izole etmeyi gözetken bir taktik uyguluyorlar.

Açık burjuva ve sağcı sosyal-demokratik güçler, işçi sınıfını izole etme çabasıyla, bu sınıf ile bağlaşıkları arasına yeni yeni setler çekmeye çalışıyorlar. İşçi sınıfının diğer emekçilerle ve belirli burjuva çevreleriyle anti-monopolist bir bağlaşıma kurması gerekliliğinin bugünkü aşırı sol sekterler tarafından reddedilmesi de eninde sonunda aynı kapiya çıkıyor.

Sosyal-demokrat liderler, iftiracılığı elden bırakmadan, komünistlerin demokrasiye karşı olduklarını savlıyorlar. Bir yandan aşırı sol sekterler de

(4) 1930'larda Frankfurt/Main Sosyal Araştırmalar Enstitüsü'nde çalışmış olan M. Horkheimer, T. Adorno, E. Fromm gibi temsilcilerinin kişiliğinde Frankfurt okulunun tipik yanı, Marksizmin birçok fikirlerini alıp, sol-hegelcilik ve sübjektivizm ruhunda yorumlamasıdır. Bu okul, insan problemi üzerinde çalışırken, yığınsal kültürü, kişiler-arası ilişkilerde standartizasyonu, çağdaş kapitalizme özgü totaliter yönetim eğilimini şiddetle eleştiriyordu.

demokrasi savaşımının sosyalizm savaşımıyla ilişkisini inkâr ediyor, bu ilişkiyi gören komünistlere davranışlarını revizyonistik sayarak iftira ediyorlar. Sağcılar, bizleri, teorimiz gereğince ancak illegal silâhli örgüt ve savaşım metotlarıyla sınırlı kalan komplocuların gizli dernekleri halinde varlığımızı sürdürürebileceğimizi, bu derneklerin legal koşullarda eylem gösterdikleri takdirde, bu legal biçimleri sırf «bizim illegal hedeflerimizi maskeleyerek» için kullandıklarını söyliyerek yiyorlar. Ama asıl aşırı sollar bu şemaya göre hareket ediyorlar. Pratikte yalnız illegal ve silâhli savaşım ve örgüt biçimlerini devrimci sayanlar onlar değil midir?

Kısacası, sağcı oportünizmin politikası ile çağdaş aşırı sol sekterlerin politikası arasında şaşılacak bir benzerliğe tanık olup duruyoruz. Ve elbette, aralarındaki bu benzerliğin, gerçek anti-emperyalist aktif savaşçılar arasına gerçekten katılmaya çalışan genç aydınlarla yardım edebilmek için, durmadan açığa vurulması gerekiyor.

Dünya değişiyor. Çağdaş aşırı sol sekterliğin değindiğimiz belirli nedenlerinin birçoğu bir yere kadar ortadan kalkmış bulunuyor. Çin-Hindi halkları kurtuluş savaşımından utkuyla çıktılar. Başta gelen kapitalist ülkelerde şimdi görülmekte olan şiddetli bunalım sonucu olarak, reform olanakları sınırlandı, devlet politikasında sağa doğru bir kayma oldu. Sosyal-demokratların başta olduğu hükümetler ve bu arada FAC hükümeti, yüksek öğrenim alanında, protestoları geçici olarak yumuşatan belirli reformlar yaptılar. İşçi sınıfının reel savaşımından kopmuş olan aşırı sol akım temsilcilerinin, emperyalizmin süratle toparlanıp hücumla geçeceği yolundaki beklenti ve umutları gerçekleşmedi. Bu durum, hayalleri geniş ölçüde dağıttı ve üniversite hareketi içinde belirli bir ayrımlaşmaya neden oldu.

Üniversite hareketinin eski «anti-otoriter sosyalizm» fikrinin yeni varyantına sarılan bir bölümü, 1960'ların aşırı solculuğu için tipik olan «temel-demokratik» ve anarşist-komünist görüşler sentezi gibi bir şeye yöneldi. Bunun temsilcileri kâh yaşamdaki sosyalizme yöneltilen iftiraları tutuyor, kâh bu iftiralara karşı itirazlarda bulunuyorlar.

Aşırı sol akım fikirleriyle ilişkisini kesmeye başlayan diğer bölüm sol sosyal-demokratik güçlerle birleşiyor. Şimdi FAC'de yeni bir sol sosyal-demokratik parti kurma eğilimi gelişiyor. Bu yönde, 1960'ların ikinci yarısındaki üniversiteliler hareketi eski yöneticileri, örneğin Rudi Dutschke gibiler, aktif olarak çalışıyorlar.

Anti-sovyetizm ideolojisinin güçlü etkisi altındaki aşırı solculuğun bazı temsilcileri, işçi düşmanı görüş ve tutumları ve burjuva demokrasisi konusunda diyalektik olmıyan, olumsuz davranışları sonucunda, aşırı sağ gericiyle yakın görüşleri kabule daha yatkın oluyorlar. Aşırı uçların birleştiği hakkındaki eski gerçek doğrulanıyor. Bu olay, FAC'de Maoist mezgillerde yer alan aşırı-sollar arasında özellikle göze çarpıyor ve bunlar çoktan gericilerin ve Batı Alman tekelci sermayesi militarist güçlerinin tarafına

geçmiş bulunuyorlar. Ve işte bu çevreden, en gericilerle, emperyalist güçlerle sınıfsal uyum fikirleri daha etkin biçimde propaganda ediliyor. Emperyalist şovenizmin daniskası körükleniyor. Bu gruplar, NATO'nun silâhlandırılmasının artırılmasından, savaş yetenek ve gücü yüksek bir Batı Alman ordusundan yana olduklarını açıklıyor ve böylelikle işçi hareketinin düşmanı haline geliyorlar. Onların gözünde bir tek iç politik düşman var: Komünist Partisi. Artık partimize karşı açık kışkırtılara geçiyorlar. Aşırı sol sekterliğin eski temsilcilerinden oluşan bu gruplar, barış, demokrasi ve sosyalizm davası için artık sonsuz olarak kaybolmuşlardır.

Ne var ki, bütün Maoizm yanlısı aşırı solların bu kadar ileri gittikleri söylenemez. Bunların birçoğu, genellikle Maoist görüşlerde direnmekle beraber, henüz son adımı atmaya, en gerici emperyalist güçlerden yana geçmeye hazır değildirler. Maoist liderlerin Portekiz konusundaki yön şaşırtıcı, emperyalizm yanlısı, karşı-devrimci politikası, Şili'de Pinochet grubu, Angola olayları, anti-komünizm ve anti-sovyetizmin etkisinden henüz kurtulamamış gençlerin önemli bir bölümünün kafalarını iyice karıştırdı.

Şunu da belirtmeliyiz ki, FAC'de eski aşırı solcu sekterliğin bir bölüm temsilcileri, zorlu bir bilinçlenme yolu geçerek, Marksist işçi hareketi saf-larına doğru yaklaştılar. Daha 1967–1968 yıllarında Alman Sosyalist Üniversiteliler Birliği'nin küçük, ama etkili bir militan grubu komünist görüş mevzilerine geçti. Bu grup, Alman Komünist Partisi'nin kurulup örgütlenmesi savaşımında aktif bir eylem gösterdi. Grubun en genç yandaş ve takipçileri, bir yere kadar Marksist yönelimli üniversiteliler hareketinin, yani «Spartakus» Marksist Üniversiteliler Birliği'nin temelini attılar. Bu birlik şimdi FAC'de binlerce üniversite öğrencisini çatısı altında topluyor ve işçi sınıfının Marksist partisi olan AKP'nin sadık bağlaşığı olarak çalışıyor. Bu, elbette ki, üniversite hareketinin bir bölüm temsilcileri tarafından deney biriktirme sürecinin, bu kendiliğinden-gelme genel sürecin sonucu değildir. Her şeyden önce, memleketimiz komünistlerinin yorulmak bilmez ideolojik-teorik çalışmalarıyla açıklanabilecek olan bu olay, bizim ilkesel görüş ve tutumumuzun doğruluğunu ortaya koyuyor. FAC komünistleri, aşırı sol sekterliğin yörüngesine sürüklenmiş olan gençleri kazanabilmek için, hiç bir ödün vermeden, sürekli olarak dirençli ve ardıcıl bir ideolojik savaşım yürütüyorlar.

Bu savaşım, AKP'nin, işçi sınıfı saflarında komünistlerle sosyal-demokratların eylembirliği yapmalarına yönelik ilkesel siyaset hattıyla ayrılmaz biçimde bağlıdır. Biz, Komünist Partisini biraz daha güçlendirmeye ve onun eylembirliği isteğini daha iyi gerçekleştirmeye muvaffak olduğumuz takdirde, başarıya ulaşabileceğimiz kanısıyla hareket ediyoruz.

Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti

Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti (VSC) dünya sosyalist sisteminde oluşan yeni bir devlettir. VSC, 1976 yılı 25 Nisanında tüm Viyetnam topraklarında yapılan genel halk seçimleri yoluyla seçilen Ulusal Meclis tarafından ilân edildi. Ulusal Meclisin yayımladığı deklârasyonda şunlar belirtiliyor: «Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti ülkeyi tümüyle kapsayan proletarya diktatörlüğü devletidir. Bu devlet, işçi sınıfının yönetici rol oynadığı işçi-köylü bağlaşmasına dayanıyor.»

Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin yaklaşık 50 milyon nüfusu var. Başkenti Hanoy'dur. Devlet bayrağı kırmızı olup, ortasında beş köşeli bir altın yıldız vardır. Cumhuriyetin arması, ortasında altın yıldız, iki yanında birer pirinç demeti, dişli yarım çark ve «Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti» sözleri yazılı kırmızı fonlu bir halkadır. «Hepimiz Cepheye» şarkısı ülkenin ulusal marşidir.

Ülke Cumhurbaşkanlığına Ton Duk Thang, Ulusal Meclis Daimi Komitesi Başkanlığına Truong Chinh, hükümet Başkanlığına Pham Van Dong seçilmişlerdir.

Ülkenin yönetici gücü Viyetnam Emekçiler Partisi'dir. Parti 1930 yılında kuruldu (1951 yılına kadar Çin-Hindi Komünist Partisi adını taşıdı). Şimdi Viyetnam Emekçiler Partisi'nin 1 milyon 100 bin üye ve aday üyesi vardır. VEP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Le Duan'dır.

Viyetnam Emekçiler Partisi, yönetmenlik rolünü, Sosyalist Partisi ve Demokratik Parti'yle ve aynı zamanda öteki yığınsal örgütlerle işbirliği yaparak gerçekleştiriyor. «Ho Şi Min» Emekçi Gençler Birliği saflarında 3 milyon genç erkek ve kız vardır.

Ülkenin birleşmesine kadar, Viyetnam'ın Kuzey ve Güney kesimleri sosyal-ekonomik düzeyleri, politik gelişmeleri bakımından birbirinden kökten ayrılmıştı. Kuzeyde, yani eski Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti topraklarında sosyalist dönüşümler gerçekleştirilmişti. Özel sermayenin sosyalistçe yeniden kuruluşu yolunda ardıcıl tedbirler gerçekleştirilmişti. 1960 yılının özel üretim kuruluşları % 100 yenileştirildi. Köy ekonomisinde 1960 yılı sonlarına kadar kooperatifleşme işi ana çizgileriyle tamamlandı. Birinci beş yıllık plân dönemi (1961–1965) sonlarında sosyalist sektörün oransal payı sanayide % 95'i, köy ekonomisinde % 85'i buluyordu.

Kültür alanında yoğun çalışmalar yapıldı. Sömürge olduğu dönemde, Viyetnam'da ahalinin % 95'i okuma-yazma bilmiyordu; bazı ulusal azınlıklar ise genellikle yazıdan yoksundu. Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti halkın yüzde yüz okur-yazar hale getirildiği bir ülke oldu. Daha 1960 yılında okul çağındaki bütün çocuklar öğrenim görüyordu.

Amerikan saldırısı Viyetnam'ın gelişimini on yıl, daha da fazla gerilettiler. Gerikalmışlığın sonuçlarını gidermek için 1974–1975 yıllarında ekonominin yeniden kuruluşunun hızlandırılması, 1976–1980 yılları yeni beş yıllık plânın gerçekleştirilmesine geçilmesi hedef tutularak 1965 ve 1971 yılları en yüksek üretim düzeyinin aşılması öngörüldü.

1975 yılı sonlarında Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti'nin ekonomik potansiyeli 1965 yılı düzeyini epeyce aştı. Örneğin, elektrik enerjisi üretimi 2,4 defa, makine yapımı 2,5 defa, geniş tüketim malları üretimi de % 75 oranında arttı. Tarım ürünleri hacmi % 11,5, hayvansal ürünler % 21,4 çoğaldı.

Güney bölgelerinde durum başkaydı. Buraları saldırganın eline düşüncüce, Saygon yöneticilerinin de gerici bir uşaklık siyaseti gütmeleri yüzünden, sanayi durgunlaştı, yollar, kanallar bozuldu, köprüler yıkıldı . . . Kurtuluş sırasında Güney Viyetnam zindanlarında ve toplama kamplarında 260 bin siyasal hükümlü vardı. Tam olmayan verilere göre, ülkede 3 milyon işsiz, yaklaşık 1 milyon öksüz, tedavi görmesi gerekli 250 bin sakat ve 500 binin üstünde toplumun tortusuna dönüşmüş insan bulunuyordu. Verem, firengi, sıtma ve benzeri hastalıklar alabildiğine kol geziyordu.

Böyle boyutlar almış olan felâketler doğallıkla bir yıl içinde silinip süpürülemezdi. Ne var ki, devrimci halk yönetimi bu süre içinde de kargaşalığı yenebildi, toplumsal düzeni canlandırabildi, yurttaşların güvenliğini sağlayabildi. Karşı-devrimcilerin nice büyük birlikleri zararsız hale getirildi; gerici parti ve örgütler dağıtıldı; yeni, ilerici yasalar çıkarıldı, halk mahkemeleri ve savcılıkları oluşturuldu. Halk geniş demokratik haklar ve politik özgürlüklere kavuştu. Açlık ortadan kaldırıldı. Bir milyon dolayında işsiz yeniden çalışmaya koyuldu. Köylüler, toprak ağaları ve feodal aristokrası çevrelerince terkedilen toprakların sahibi oldular. Sanayide kuruluşların yaklaşık % 70'ini birleştiren devlet sektörü kuruldu. Yedi bin sanayi kuruluşu yenilendi, 12 bin kilometre kanal ve set kuruldu ve onarıldı.

Güney bölgelerinde oturan köylüler, terkedilen ve işlenmeyen 500 bin hektar araziye benimsediler. Daha kurtuluştan sonraki ilk aylarda 5 milyon öğrenci için 10 binin üstünde okul açıldı. Bu ilkbaharda yaklaşık 1 milyon kişi okuma-yazma ve öğrenimlerini artırma kurslarına devam ediyordu.

Viyetnam halkı tüm Viyetnam'da sosyalizmin maddi-teknik temelini kurmaya başladı.

Halkımıza çağrı

Devlet Güvenlik Mahkemeleri Tasarısı Meclis gündemine alındı. Böylece Demirel hükümeti faşist tırmanmada yeni bir adım daha atmış oldu. Bu hükümeti destekliyen emperyalizm, özellikle Amerikan emperyalistleri, NATO'ya egemen çevreler ve bunların yerli işbirlikçileri DGM tasarısının yasallaşması için çaba harcıyorlar. Bu tasarı yasalaştığı zaman, bu aşırı gerici, sömürücü ve faşist çevreler, işçi sınıfına, emekçi halka hattâ burjuvazinin yurtsever kesimine karşı daha kanlı, daha çıplak bir faşist tırmanmaya girişmek, eldeki zayıf demokratik hakları da ortadan kaldırmak olanaklarını bulacaklardır.

Bu yeni saldırıyı engellemek ulusal bir ödevidir. TKP ta baştan beri bu faşist tırmanmayı önlemek için bütün ulusal güçleri eylem ve savaş birliğine çağırdı. Ancak başta işçi sınıfı olmak üzere bütün halk yığınlarının, ulusal burjuvazinin, parlamento içi ve parlamento dışı yığınsal ortak eylem ve savaşımı ile bu tırmanmanın önlenebileceğini belirtti. Hükümet, tasarının yasallaşmasını parmak çoğunluğu ile Meclisin dört duvarı arasında oldu bittiye getirmek çabasındadır. Savaşımı, özellikle bu parlamento içinde vermekle tasarının yasallaşması, faşist tırmanma önlenemez. Durum, parlamento dışında yığınsal eylemleri, direnişleri zorunlu kılıyor. Bütün ulusal, demokratik güçler DİSK'in aldığı genel grev kararını desteklemelidir. Türk-İş'e bağlı olan, olmayan bütün sendikalar, gençlik, kadın örgütleri, meslek birlikleri, aydınlar, bilim adamları, yurtsever subaylar ve basın, işçisi ile köylüsü ile bütün emekçi halk somut eylemlerle bu yığınsal direnişi desteklemelidir. Bütün legal sosyalist partiler, CHP'liler, Demirel kliğinin kurbanı olan, onun tuzağına düşen AP'deki emekçiler, yurtseverler, AP, MSP yöneticileri tarafından dinsel inançları halk düşmanı düzenin ayakta tutulması amacıyla sömürülenler yığınsal direnişleri, genel grevi desteklemekle, onlara katılmakla, faşizme karşı çıkmakla demokratik haklarını savunur, yurdun demokratik gelişmesine yardım ederler.

TKP, işçi sınıfımızın, halkımızın emperyalizme, faşizme karşı demokrasi, barış ve sosyalizm için savaşımını her zaman destekledi, bundan böyle de destekleyecek ve elindeki bütün araçlarla bu savaşımı örgütleyecektir.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

17. 9. 1976

Çağrı

Memlekette yeniden sert bir terör dalgası kabardı. Hükümet DİSK yöneticilerini, binlerce işçiyi, sendikacıyı tutukluyor, zindanlara atıyor, sorguya çekiyor, bunlara karşı kovuşturma, soruşturma açıyor. Patronlar direnen işçileri yığın yığın işten atıyor.

Bu terör, bu baskı neden? Sendikacılar, işçiler Anayasa hakları, demokratik özgürlükleri savunuyor, hükümetin, egemen çevrelerin faşist tırmanmasına karşı çıkıyor. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yasallaşmasına karşı direniyor. Tutuklanan sendikacılar, işçiler, işten atılanlar, terör ve işkence görenler, bütün halkın demokratik haklarını, işçi sınıfının sendikal ve politik haklarını, ekmek ve özgürlüklerini savunuyorlar.

Gerici faşist karması hükümet, işbirlikçi burjuvazinin, memlekette ağılık süren emperyalist tekellerin çıkarlarını savunan İbrahimioğlu, Narin gibi büyük patronların basında açıkladıkları gibi işçi sınıfına, halka karşı terör ve baskı politikasını uyguluyor. Büyük patronların bu sözcüleri, demokratik hakları için direnen sendika yöneticilerinin, işçilerin tutuklanmasını, işten çıkarılmasını, grevlerin durdurulmasını önerdiler. Sendika ağaları Tunç'lar, bu en gerici, en sömürücü çevrelerle işbirliği yapıyorlar. Bazı CHP yöneticilerinin yana çekilme, direnmeyi yalnız parlamento içinde uygulama tutumları, ortak hükümeti, egemen çevreleri yüreklendirdi.

Bu terör bütün demokratik, anti-faşist güçleri, hattâ CHP'yi bile kapsıyacaktır. Bu durumda DGM'lere karşı savaşımı gevşetmemek, tutuklanan sendikacıların, işçilerin serbest bırakılmasını, direnen sendikacılara, işçilere karşı bütün kovuşturma ve soruşturmaların durdurulmasını, işten çıkarılanların tekrar işlerine alınmasını istemek, hükümetin, egemen çevrelerin terörüne, faşist tırmanmalara karşı savaşmaktır. Demokratik, yurtsever bir ödevi yerine getirmektir.

Terörü önlemenin tek çıkar yolu bu savaşa ulusal çapta katılmaktır. Emekçi halk, orta tabakalar, aydınlar, yurtsever subaylar, öğrenciler, gençler hepsi işçi sınıfının bu savaşımının yanında yer aldığı zaman faşist saldırılara karşı demokratik haklarını savunmak ve onları genişletmek olanağını sağlayabilirler.

TKP, demokratik haklar uğrunda parlamento içinde yurtsever sayılabarın yürüttüğü ve yürüteceği savaşımı küçümsemiyor. TKP, parlamento içi savaşım la yığınsal savaşımın birbirine bağlanması için çaba harcıyor.

TKP, faşist saldırıların durdurulması, DGM'lerin yasallaşmasının engel-

lenmesi, tutsak edilen işçi ve sendikacıların serbest bırakılması, işten çıkarılanların işlerine alınması, demokratik hakların savunulması ve bunların genişletilmesi için savaşımını sonuna kadar sürdürecektir. Bütün komünistlerin, bütün parti örgütlerinin ödevi partinin bu politikasını uygulamaktır.

22 Eylül 1976

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

TÜSTAV

Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Todor Jivkov yoldaşa

Değerli T. Jivkov yoldaş!

65. doğum yıldönümünüzü partimiz ve bütün Türkiye komünistleri adına candan kutlarız.

Bulgaristan'da sosyalizmin başarıyla kurulması ve gelişmesi için, dünya komünist ve işçi hareketinin birliği için, proleter enternasyonalizminin güçlenmesi için, Türkiye ve Bulgaristan halkları arasında iyi komşuluk ve dostluğun gelişmesi için, dünyada ve ayrıca Balkanlarda, bölgemizde barış ve güvenliğin sağlam temellere oturtulması için gösterdiğiniz Dimitrofçu çabaları bundan böyle de sürdüreceğinize inanıyoruz. Bu yolda Size yeni yeni, büyük başarılar, Size sağlık ve uzun ömürler dileriz.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri:
İ. Bilen*

6. 9. 1976

TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın, TKP'nin kuruluşunun 56. yıldönümünde «TKP'nin Sesi» radyosuna demeci

Soru: Bilen yoldaş, kaç yıldan beri Türkiye Komünist Partisi'ne üyesiniz?

Yanıt: 54 yıldan beri. Daha öncesi Ulusal Kurtuluş Savaşı'na silâhla katıldığım da gözönüne alınırsa, devrim hareketine girişim, parti ile yaşdaş sayılabilir.

Soru: Bilen yoldaş, demek ki Partinin doğuşuna da tanık oldunuz?

Yanıt: Aşağı yukarı öyle. Ama o zamanlar daha çok gençtim.

Soru: Böyle olmakla beraber, partinin kuruluşuna tanık oldunuz. İlkelere bellediniz. Belki de kurucularından kimilerini tanıdınız. O dönemi canlandırabilir misiniz?

Yanıt: TKP'ye girişimle ondan önceki dönem birbirinden ayrılır. Bilindiği gibi, Türkiye Komünist Partisi'nin kuruluşu halkımızın ulusal kurtuluş savaşı ile içiçedir. Yine bilindiği gibi Partimizin doğuşu, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin doğrudan doğruya etkisi altında olmuştur.

Parti daha kurulmadan komünist guruplar memlekete dalan emperyalizme karşı savaş boylarında, halk ceteleri ile birlikte Ulusal Kurtuluş Savaşı'na katıldılar, ve halk güçlerinin örgütlenmesine katkıda bulundular.

Soru: Bilen yoldaş, bu konuda örnekler verebilir misiniz?

Yanıt: Bunun en tipik örneklerinden biri partimizin kurucularından Affan Hikmet yoldaşın girişimidir. Daha 1919'da, bu yoldaşımız Bandırma'da liman işçilerinden, demiryolcularından ve fabrika işçilerinden bir gerilla kuruyor. Bu gerilla Maydos'ta İngiliz'lerin eline geçen silâh depolarını basıyor, aldığı silâhları savaşa savaşa Balıkesir, Afyon üzerinden taa iç Anadolu'ya götürüyor ve çeteleri silâhlandırıyor. Onun gibi, o zaman, Anadolu'nun değişik yerlerinde sonra işgal altında olan İstanbul, İzmit, Düzce taraflarında da komünistlerin kurduğu silâhlı guruplar vardı. Bunların başında Oktobr Devrimi'ne katılmış Maraş'lı Süleyman gibi, Ardışen'li Abdullah gibi, makinist Ahmet gibi komünistler vardı. Bizim gerilla gurubumuz da İstanbul'da, Tersane fabrikaları işçilerinden kuruldu. Anadolu'nun değişik bölgelerinde Anzavur haydutlarına karşı, İngiliz, Fransız, Yunan birliklerine karşı savaşlara girdik.

Soru: Anlattıklarınıza göre Bilen yoldaş, işçi sınıfı ve komünistler Ulusal Kurtuluş Savaşımına taa baştan beri silâhlı olarak katılmışlardır. Size göre bu katılma Partinin kurulmasında ne gibi bir rol oynamıştır?

Yanıt: Bu katılma komünistlerin, emekçileri, halkı örgütlemelerine ve

kendilerinin de örgütlenmesine yardım etti. Bilindiği gibi komünistler yalnız cephelerde çarpışmaya değil, çok önemli olan cepheye silâh sağlama, İstanbul'dan Anadolu'ya silâh aktarma, silâh fabrikalarında çalışmaya da önem verdiler. Bu işin örgütlenmesine omurga oldular. Örneğin: O zaman Ankara'daki İmalâtı Harbiye Fabrikasını, diyebiliriz, işçiler kurdular. Bunun örgütlenmesine komünistler önyak oldular. Komünistler ve onlardan yana olan işçiler İstanbul'da fabrikalardan tezgâhları, makineleri söküpten Ankara'ya götürdüler. O zaman komünistler, çapına uymayan obüsleri tapasını çıkarmadan, torna tezgâhlarında işlediler. Şaban yoldaşlar, sonradan Partinin Merkez Komitesi üyesi olan Seyfi yoldaşlar, Osman yoldaşlar, böylesi kahramanlıkların örneklerini verdiler.

Soru: Bu konuda tarihsel belgeler var mı?

Yanıt: Vardır. O zamanki Batı Cephesi Komutanı Ali Fuat paşa (Cebesoy) anılarında komünistlerin yiğitliğini, cephelerdeki savaşını anlatmadan geçememiştir. Başka bir örnek. Tarihiçi Uzunçarşılı İsmail Kütahya kenti üstüne yaptığı bir incelemede, çok önemli bir olayı belirtiyor. O zaman Kütahya'da bir Halk Kurtuluş Alayı kuruldu. Bunun komutanı sonradan TKP'nin kurucusu Mustafa Suphi yoldaş ile birlikte Karadeniz'de boğdurulan TKM Merkez Komitesi Politbüro üyesi Topçu İsmail Hakkı idi. Bu alayı komünistler kurdu. Halk, silâhına varıncaya kadar herşeyini sağladı. Bu alay ve bunun gibileri, Cebesoy'un da belirttiği gibi ateş boylarında düşmana karşı kahramanca savaştilar. TKP ta baştan, Türkiye'nin geniş bir köylü ülkesi olduğunu gözönünde tutarak, işçi-köylü bağlaşıklığını ulusal-demokratik cephe politikasının temeline koymuştur. Kurtuluş savaşında, cephelerde savaşanların çoğunluğu köylüydü. Bu köylü toprak ve özgürlük istiyordu. TKP böylesi büyük bir gücü işçi hareketiyle birleştirmeyi, onların omuz omuza vermesini kaçınılmaz, tarihsel bir zorunluk olarak ele almıştır ve almaktadır. Bunsuz ileri demokratik düzene ulaşılamaz, sosyalizme yol açılmaz. Partinin tarihsel savaşı ona, bu gerçeği öğretmiştir.

TKP işte böylesi bir gelişme süreci içinde kuruldu.

Soru: TKP'nin kuruluşu somut olarak nasıl gerçekleşti?

Yanıt: Yukarda anlattığımız süreç içinde, memlekette ve memleket dışında komünist kollar, gruplar, örgütler oluştu. Bir dal Almanya'dan Spartaküs hareketinden geldi. Birinci Dünya Savaşı'nda Almanya'da çalışan işçilerden ve öğrencilerden oluştu bu grup. Bunların başında partinin kurucularından Ethem Nejat vardı. Öteki ve daha büyük dal, Sovyetler Birliğinde oluştu. Bunların ana yığını, Birinci Dünya Savaşı'nda Rusya'ya esir düşmüş olanlardı. Bunların çoğu Büyük Ekim Devrimi'ni gördüler. Kimileri buna katıldı. Kimileri bu uğurda can verdi. Bu grubun başında da Mustafa Suphiyi görüyoruz. Hem Sovyetler'den, hem Almanya'dan dönen devrimciler, memlekette gelişen ana kolla birleştiler. Böylesi bir gelişme,

örgütsel bütünleşmeyi de gerektiriyordu. Birinci Kongrede bunlar bir çatı altında, Leninci ilkeler temelinde birleştiler. Bu birleştirici kongre, işçi sınıfının, halkımızın, geniş yığınların yazgısında köklü tarihsel bir dönüşümdü.

İşçi sınıfı böylece eline en güçlü bir silâh alıyordu.

Soru: Bilen yoldaş, birleştirici Birinci Kongrede onaylanan programın kabul edilen sosyal politik temel ilkeleri nelerdir?

Yanıt: En başta emperyalizmi anyurdamuzdan söküp atmak. İkincisi, onunla yurda dalan yabancılarla bütünleşen padişahlığı, işbirlikçi hükümeti söküp atmak. Demokratik bir devlet düzeni, bir Cumhuriyet kurmaktır. Böylesi demokratik bir cumhuriyetin temel dayanağı, köklü, demokratik bir toprak reformu yapmak, geniş köylü yığınlarını ağaların, beylerin, büyük toprak sahiplerinin ezgisinden kurtarmak, onları özgürlüğe, toprağa, aydınlığa kavuşturmak. İleri demokratik bir düzen kurmak. İşçi sınıfının sendikal, politik haklarına kavuşmasını sağlamak. İşçi sınıfının, köylünün, emekçi halkın egemenliğe ağırlığını koymasını, erke, hükümete gelmesini sağlamaktır. Bütün ulusal çıkarları savunmak. Halktan bir ordu kurmak. Böylece halkın kanı ile elde ettiği kazanımları güvence altına almak, memleketin, ekonomik, kültürel, sosyal kalkınmasını sağlamak.

Memleketi böylesi demokratik bir yoldan sosyalizme yöneltmek.

Soru: Bilen yoldaş özetle, anlattığınız, TKP'nin Birinci Kongresinde kabul edilen programın temel ilkelerine karşı burjuvazinin tutumu ne oldu?

Yanıt: Burjuvazinin tepkisi sert oldu. Egemen çevreler, anti-emperyalist kurtuluş savaşının demokratik köklü bir devrime dönüşmesinden korktular. Bu gelişmeyi kanla, silâhla durdurma yoluna gittiler. Mustafa Suphi ve arkadaşlarını boğdular. Halk gerillalarını arkadan vurdular. Böylece, burjuvazi Osmanlılardan kalma devlet düzenini kökünden kırıp atmadı. Onu kendi çıkarlarına göre oluşturdu. Padişahlığın, hilafetin ve daha sonra da aşarın kaldırılması, cumhuriyetin kurulması ileri adımlardı. TKP bu ileri adımları destekledi. Ama köklü dönüşümlere gidilmesine bir ayak olarak destekledi.

Burjuvazi kapitalist yola girmekle halkımızın dinmeyen azabına, acılarına ve bugünkü kanlı sömürü ve terör düzeninin sürüp gitmesine sebep oldu. Memleketten kovulan emperyalistler, yeniden anayurdumuza girdiler. Memleketin ekonomik, politik kilit yerlerine yerleştiler. Memleket atom harmanı, emperyalizmin saldırganlık için atlama tahtası haline geldi. Emperyalizmle bütünleşen işbirlikçi burjuvazi anayurdumuzu bu hale soktu.

Soru: Bilen yoldaş, işbirlikçi burjuvazinin bu hiyanet politikasına karşı Türkiye Komünist Partisi'nin tutumu ne oldu?

Yanıt: Birinci Kongreden altı ay kadar sonra TKP ağır bir yara aldı:

Mustafa Şüphiler öldürüldü. İstiklâl Mahkemeleri kuruldu. Komünistler bu mahkemelere verildi. Bu yaraları sarmak, bu kayıpların yerini doldurmak kolay olmadı. 15 Ağustos 1922'de Ankara'da Partinin İkinci Kongresi yapıldı. Partinin politik ana çizgisi değişmedi. Ana sorun emperyalizmi ana-yurttan atmak olarak kaldı. İşçileri, köylüleri, bütün demokratik, anti-emperyalist güçleri, baş düşmana, emperyalizmin ortaklarına karşı savaşta birliğe çağırırdı. Hemen hemen bütün kadrolarını cepheye, ateş boylarına gönderdi. Birinci Kongrenin demokratik dönüşümler kararlarını doğruladı. Bunlar üzerinde ayak diredi.

TKP'nin bu anti-emperyalist, sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzen için savaşımı bugüne kadar devam ediyor.

Soru: Bilen yoldaş, dünya işçi ve komünist hareketi tarihi şu gerçeği gösteriyor: Burjuvazi işçi hareketine, komünist partilerine karşı yalnız kaba kuvvete başvurmamış, aynı zamanda bu partileri içinden vurma, ideolojik şaşırma yollarını da aramıştır. TKP'de bu konuda durum nedir?

Yanıt: Burjuvazi TKP'ye karşı her zaman yalnız kaba kuvvete başvurmuştur. Kaba terörle, ideolojik saldırıyı, provokasyonları, partiyi içten vurma eylemlerini bir arada yürütmüştür. Böylesi bir durumda partinin kongreleri, konferansları, Merkez Komitesi'nin plenumları çok çetin koşullar altında geçmiştir. Bundan ötürü partinin gelişmesi öyle tereyağından kıl çeker gibi olmamıştır. Ters oportünist akımlara karşı savaş süregelen olmuştur. Üçüncü Kongrede bu durum iyice belirmiştir. Dördüncü Kongrede, yürütülen savaşın olumlu sonuçları görülmüştür. Dememiz şu ki, partinin gelişmesinde git geller var. Yükselip alçalmalar var, gerilemeler var. Partinin gerçek gelişmesini görebilmek için bütün bu iniş çıkışları, hatalarını da görmek gerekir. Parti tekkecilikle, oportünizmle, likidatörlükle boğuşagelmiştir.

Burjuvazinin başta gelen amaçlarından birisi Partiyi yığınlardan, yığın hareketinden koparmak, öteki bütün demokratik, devrimci güçlerden ayırmak, tek başına bırakmaktır. Bu nedenle egemen çevreler likidatörleri dolaylı dolaysız yollardan TKP'nin üzerine sürmüştür.

Parti militanlarının yaratıcı gücünün bir kısmı bu eğilimlerle savaşmakta harcanmıştır.

Türkiye'deki koşullarda, özellikle illegalitede bu kaçınılmazdı.

Soru: Bugün Avrupada yalnız İspanya'da ve Türkiye'de Komünist Partileri yasaklanmıştır. İspanya'da gevşeme var, Partinin legale çıkması söz-konusudur. Türkiye'de ise geniş bir kamuoyu TKP'ye konan yasağın kaldırılmasını istiyor. Bunlar arasında bazı burjuva politikacıları da vardır. Ama aşırı gerici, büyük sermaye çevreleri, hükümeti oluşturan politikacılar buna karşı koyuyor. Anti-komünizmi, TKP düşmanlığını daha da körüklemeye çalışıyor. Bunun nedenini açıklar mısınız?

Yanıt: Aşırı gerici, sömürücü, emperyalizme bağlı çevreler doğrudan doğruya emperyalizm, özellikle Amerikan emperyalizmi, NATO'ya egemen çevreler TKP'ne özgürlük vermezler. Onlar, demokratik gelişmeden, Türkiye'deki anti-emperyalist, demokratik hareketin gelişmesinden ve egemen olmasından korkuyorlar. Hükümetin, işbirlikçi burjuvazinin bütün çabası, bütün bu ileri hareketi, işçi hareketini ezmektir.

Bu geniş yığınları kuşaklayan ve biteviye gelişen atılımlar vardır. İşçi sınıfı, köylü yığınları, geniş orta katmanlar memlekette köklü demokratik değişim ve dönüşümler için savaşıyor. Böylesi bir dönüşümü gereğince başarabilmek için ileri, demokratik bir hükümetin erki ele alması gerekiyor. Anayurdumuzun ulusal çıkarlarını, barış ve özgürlükleri savunacak, saldırganlık bloklarından yurdumuzu çekip çıkaracak bir hükümet işbaşına gelmedikçe bütün bu sorunlar zor çözülür. Kurulacak, gelecek böylesi demokratik bir hükümette işçi sınıfı kendi temsilcilerini görmedikçe istenilen gelişmeler olamaz, istenilen kurtuluş yolu açılamaz. Bütün bunlar için de, bütün ilerici güçlerin ve örgütlerin elele vermesi gerekiyor. Gerici, işbirlikçi, emperyalist tekellere bağlı egemen sınıfların hükümeti, özellikle bugünkü gerici faşist karması hükümet memleketin başından atılmadıkça, Türkiye, halkımız istediği özgürlüklere, uğrunda savaştığı ileri demokratik düzene kavuşamaz, işçi sınıfı sosyalizme yolu açamaz. İşte bu nedenle ki, Komünist Partisi Türkiye'nin kurtuluş yolunu, bağımsızlık yolunu, Türkiye'nin barış ve güvenlik yolunu, onun NATO'dan, SENTO'dan, Ortak Pazar'dan çıkmasında görüyor. Anadolu'daki atom harmanları, Amerikan saıdırı üsleri kaldırılmalıdır. Kölelik anlaşmaları bozulmalıdır. Ordumuz NATO'nun komutasından geri alınmalıdır. Somut güncel olaylar da gösteriyor ki, Türkiye NATO'da, saldırganlık bloklarında kaldıkça, emperyalistlerin özellikle Amerika'nın dümen sularında yürüdükçe halkımızın başı her zaman belâya girmiş ve girecektir. Bugün Ege'deki durum bunun en taze örneğidir. TKP, halkımızın istem ve isteklerini savaşla dile getiriyor. Türkiye bağımsız, başına buyruk, tarafsız bir dış politika yürütmelidir. Böylesi bir hükümet işbaşına gelmelidir. Türkiye bütün komşularıyla, özellikle Sovyetler Birliği ile karşılıklı yarara dayanan ekonomik, politik, kültürel ilişkileri geliştirmeli, bu yolda geniş ve uzun süreli bir program uygulamalıdır.

Türkiye eski Türkiye değildir. Ne elli yıl, ne de yirmi beş yıl önceki Türkiye değildir. Bir kere hızla nicel ve nitel örgütlenme bakımından gelişen bir işçi sınıfı var. İşçi sınıfının yanibaşında geniş yığın hareketleri, direnişleri gelişiyor. Büyük burjuvazi halka, işçi sınıfına, işsizliğin, yoksulluğun, pahalılığın, iç ve dış göçlerin artmasından başka birşey vermiyor. Köylerde derin bir ayrışma, yıkım ve köyden kente gittikçe kabaran bir göç var. Emekçi yığınları, halk çıkış yolları arıyor. TKP bu çıkış yollarını milyonlara gösteriyor. Partinin legale çıkması, etkenliğinin, saygınlığının kat kat artması ile sonuçlanacaktır. Büyük burjuvazi, emperyalizm bu gibi bir

sonuçtan dehşetle korkuyor. TKP'yi yasaklamakta direnmesinin nedeni budur.

Soru: Partinin anti-emperyalist, demokratik güçler arasında eylem birliği politikasının esasları nelerdir?

Yanıt: Partinin yeni programında ulusal demokratik cephe sorunu genişçe ele alınmıştır. Parti doğuşundan bugüne kadar hiç bir zaman ilerici güçlerin ulusal, demokratik tek cephe sorununu elden bırakmamıştır. Tek parti döneminde de sözde çok partili dönemde de.

Yalnız bu sorun TKP'nin tek başına çözümleyebileceği bir sorun değildir. Öteki demokratik, anti-emperyalist, anti-feodal güçlere ve örgütlere de bu konuda tarihsel sorumluluklar, görevler düşmektedir. Büyük burjuvazinin, emperyalizmin kışkırttığı anti-komünizm bu ulusal sorunun çözümünü bir hayli zorlaştırmıştır. Bugün anti-komünizmin gide gide kırıldığını görüyoruz. Birçok yığınsal gösterilerde, grevlerde TKP'ye özgürlük, 141. ve 142. maddelerin kaldırılması haykırıışlarını duyuyoruz. Bu olay, ulusal, demokratik cephe sorununun olgunlaşmakta olduğunu gösteriyor. Partimiz bütün demokratik, anti-emperyalist güçlerle diyaloglar kurmaya hazırdır. Onlara el uzatıyor.

Soru: Bilen yoldaş konuşmanızın başında Parti kurucularından tanıdığınız yoldaş olup olmadığını sormuştuk. Araya başka konular girdi. Bu konuda aydınlanamadık. Tanıdığınız kurucu yoldaşlar hakkında bilgi verir misiniz?

Yanıt: Ben partimizin kurucularından Mustafa Suphiyi, Ethem Nejad'ı görmedim. Kurucular arasında yakından tanıdığım Salih Hacıoğlu, Affan Hikmet var. Vanlı makinist Kâzım var. Partinin ilk kadrolarından bazılarını gördüm tanıdım. Kimileri ile çalıştım. İyi savaşçılar vardı içlerinde. Partimizin bugünkü kadrosu ile eski kadrosu, bugünkü kuşaklarla eski kuşaklar birbirinden çok farklıdır. Parti gençleşiyor. Güçleniyor. Yepyeni kadrolarla savaşların içinde gelişiyor.

TKP MK Politik Büro üyesi A. Saydan yoldaşın TKP'nin kuruluşunun 56. yıldönümünde «TKP'nin Sesi» radyosuna demeci

Soru: Son zamanlarda gerek iç gerekse dış politikada faşist, saldırgan ve anti-komünist tırmanmada hızlanma var. Hükümet ve egemen çevreler bu tırmanmanın başını çekiyor. Bunun nedenlerini ve TKP'nin tutumunu açıklayabilir misiniz?

Yanıt: Hükümetin iç ve dış politikası birbirinden ayrılmaz. Gerek iç gerekse dış politikada aşırı gerici bir program uygulayacağını, sömürünün, baskının, faşist tırmanmanın daha da yoğunlaşacağını Demirel ortaklığının kurulduğu gün TKP Merkez Komitesi bir bildiri ile halka duyurmuştu. Aradan aşağı yukarı bir buçuk yıl geçti. Olaylar TKP'nin halka doğruyu söylediğini ve gelişmeleri doğru olarak nitelediğini gösterdi.

Geçen bir buçuk yılda faşist tırmanmanın nasıl yoğunlaştığını hep biliyoruz. TOB-DER'in verdiği bilgiye göre, yalnız geçen bir yıl içinde 126 öğrenci 6 da öğretmen polisin himayesinde olan faşist çeteler tarafından öldürüldü, binlercesi yaralandı. Göz altına alınanların, tutuklananların, Devlet Güvenlik Mahkemelerine verilenlerin tam sayısı belli değildir. Ama bunlar binleri buluyor.

Daha bu son günlerde hükümetin kanadı altında örgütlenen faşist çeteler Elazığ'ı kana boyadılar. Faşizme, emperyalizme karşı demokratik haklardan yana olan her kese, her akıma saldırdılar. CHP, TİP, TSİP, TKP, ayrımı yapmadılar. Bu olay, bir de burjuvazi içindeki ayrışma sürecinin hızlandığını, burjuvazinin en gerici, işbirlikçi en sömürücü kolunun, öteki, yani tekeller dışında kalan kesimine karşı, orta katmanlara karşı saldırıyı gittikçe yoğunlaştığını gösteriyor. Bu saldırı kanlı bir nitelik kazanıyor. İşbirlikçiler körükledikleri anti-komünizmin kapsamına orta tabakaları da alıyorlar.

Soru: Bu saldırının başta gelen amacı nedir?

Yanıt: TKP her zaman şu görüşü savunageldi: Ordunun Kıbrıs'a sürülmesi ve son zamanlarda Ege sorununda beliren saldırgan dış politika ve içerdeki faşist tırmanmanın başta gelen amacı, Türkiye'de hızla gelişmekte olan işçi hareketini parçalamak, frenlemek, ezmek ve emekçi halkın dikkatini başka yönlere çekmektir. Bu saldırgan politika, emperyalizmin, NATO'ya egemen çevrelerin, güçlenmekte olan barışı, güvenliği baltalamak, gerginliği silâhlanma yarışını artırmak, Türkiye'de anti-emperyalist, ulusal, demokratik gelişmeyi bastırmak politikasına da uygundur.

İçte ve dışta sürdürülen bu saldırı politikasının ardında, büyük sermaye

çevreleri işçi sınıfının eldeki demokratik haklarına saldırıyorlar. Hükümetin son zamanlarda grevlere, toplu sözleşmelere karşı hazırladığı tasarılar bu amaca yöneliktir. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yeniden kurulması için Demirel ortaklığının, en gerici sömürücü çevrelerin harcadığı çabaların da başta gelen amacı, birçok sendikacının belirttiği gibi işçi hareketini ezmehtir.

Soru: Bu saldırı aynı zamanda bütün halkın demokratik haklarına da yönelik değil mi?

Yanıt: Doğrudur, halkın demokratik haklarına da yöneliktir. Ne var ki, büyük burjuvazinin, egemen çevrelerin, ilk amacı işçi sınıfıdır. Onu vurmaktır. Çünkü işçi sınıfı kendi sınıfsal haklarını savunurken bütün halkın demokratik haklarını, ulusal bağımsızlığını, anayurdun çıkarlarını da savunuyor. Bunun en son örneklerinden birini Yol-İş Federasyonunun grevinde gördük. Bu grevde beliren başlıca nitelik nedir? Yol-İş işçileri bir yandan faşist baskılara karşı grev haklarını savundular. Baskıların sona ermesini istediler. Bir yandan da en gerici, faşist ve şeriatçıların devlete el koymasına karşı çıktılar. Anayasadaki laiklik gibi demokratik ilkeleri savundular. Demirel hükümetine karşı sonuna kadar savaşıacaklarını açıkladılar. Demokratik bir hükümet ilkesini savundular. Gerekirse 67 ilden Ankara'ya akıp sorunu çözümleneceklerini belirttiler.

TKP her zaman işçi sınıfının, emekçi halkın bütün direnişlerini savunduğu gibi Yol-İş'in bu grevini de elindeki bütün araçlarla destekledi.

Soru: Yol-İş Türk-İş'e bağlı bir federasyondur. TKP Yol-İş'in grevini destekliyor dediniz, bu davranışınız, Türk-İş'e karşı tutumunuzla bağdaşır mı?

Yanıt: TKP, hiç bir zaman Türk-İş'in başındaki Tunç-Şide grubunu Türk-İş'in yığını ve ona bağlı sendikalarla, işçilerle karıştırmamıştır. Türk-İş'e bağlı işçiler de, DİSK'e veya öteki sendikalara bağlı işçiler gibi sömürülüyor. Amansız baskı, terör, demokratik haklara yapılan saldırıların ağırlığı Türk-İş'e bağlı işçilerin de omuzlarına biniyor. Bundan ötürü Türk-İş yığını da devrimci sürecin dışında kalmıyor. Türk-İş'te iki akım geliyor. Biri Tunç-Şide grubunu, Amerikan sarı sendikacılığının dayattığı sendika ağalarını Türk-İş'in başından atmaktır. Ötekisi ise Türk-İş'ten ayrılıp DİSK'e girmektedir.

Soru: Bu durumda en doğru taktik nedir?

Yanıt: Bu sorunuza doğru cevap verebilmek için bir noktayı iyice aydınlatmak gerekir. Bu nokta devrimci süreç içinde işçi sınıfının birliği sorunudur. Bugün Türkiye'de işçi sınıfının sendikal plânda birliğinin sağlanması önünde başta gelen engellerden biri Türk-İş başında Tunç-Şide grubunun bulunmasıdır. Bu grubu Türk-İş'in başından atmak, işçi sınıfının birliği yolunda çok önemli bir adım atmaktır demektir. TKP'nin sendikal politikasının başta gelen ilkesi işçi sınıfının birliğidir.

Soru: İşçi sınıfının birliğinin tarihsel önemi nedir?

Yanıt: İşçi sınıfı toplumsal gelişmede başı çeken devrimci ana güçtür. Lokomotifdir. Bundan ötürü onun birliği çok önemlidir. İşçi sınıfının birliği, bütün demokratik, ulusal, yurtsever akımları, örgütleri derleyecek, onları emperyalizme, işbirlikçilere, bugünkü hükümete ve ona destek olan büyük sermaye çevrelerine ve toprak beylerine karşı demokratik amaçlara yöneltecek başlıca güçtür.

Böylesi ulusal sorunların üstesinden gelebilmek için işçi sınıfının müttefiklere ihtiyacı vardır. İşçi sınıfının başta gelen müttefiki de geniş köy emekçileridir. İşçi sınıfı bu bağlaşıklığı kurmak zorundadır. TKP buna büyük bir önem veriyor, bunu başarmak için çaba harcıyor. Demokratik bir toprak reformu için harcadığı çabalar bu ittifakın temel dayanağıdır.

Soru: Legal sosyalist partilere ve CHP'ye karşı tutumunuz nedir?

Yanıt: TKP'nin ulusal demokratik cephe politikası vardır. Bu demektir ki, TKP, anti-emperyalist, demokratik ve sosyalist büyük akımlarla diyaloglar kurmayı, ortak amaçlar etrafında savaş birliği kurmayı, emperyalizme, işbirlikçilere, faşist yöntemlere, bugünkü hükümete karşı birlikte savaşmayı önermektedir. TKP her zaman bir araya gelmekten, ortak bir savaş platformu oluşturmaktan ve bunu uygulamaktan yanadır. Şüphe yok ki TKP ile öteki legal sosyalist partiler arasında görüş ayrılıkları vardır. TKP ayrıncı noktalar üzerinde değil, birleştirici noktalar üzerinde durmaktan yanadır. Düşün ayrılıklarına gelince, onların dostça ve dürüst bir tartışma konusu olmasından yanadır. Fakat bu yolda bugüne kadar olumlu adımlar atıldığı söylenemez.

Soru: Neden böyle oldu?

Yanıt: Bir kere TKP'nin yasaklanmış olması, illegal çalışmaya zorlanması bu alanda önemli bir engeldir. Bu engel rahatça karşı karşıya oturup konuşmayı zorlaştırıyor. Ama bunun yanında başka bir engel daha var. Dar görüşlü, bencil, tutucu görüşlerin, karşılıklı hataların varlığı. Öylesine ki, legal sosyalist partiler, ortak eyleme girişmek, ortak bir dil bulmak olanakları ellerindeyken bunu bile başaramıyorlar.

Şunu iyice bilmek gerek ki, TKP'nin önerdiği ulusal, demokratik, anti-emperyalist ve anti-faşist bir eylembirliğinin kurulması Türkiye'de devrim hareketi için büyük bir kayıptır.

Soru: CHP'ye karşı tutumunuzu belirtmediniz?

Yanıt: TKP Leninci bir partidir. Bundan ötürü nereden gelirse gelsin, burjuvazinin bütün ileri adımlarını tutar, destekler.

CHP yöneticileri burjuva demokratik bir yönetimin uygulanmasından, TKP'ye konan yasağın kaldırılmasından yanadırlar. TKP bu tutumu ileri

bir adım sayıyor. Bunun gibi yine aynı yöneticiler, faşist yöneticilere, şeriatçılara, padişahçılara karşı çıkıyor. Bu da ileri bir adımdır. Ama aynı CHP yöneticileri hükümette iken orduyu Kıbrıs'a sürdürdükleri zaman TKP onlara da karşı çıktı. Hâlâ da karşıdır.

TKP hiç bir zaman unutmuyor ki, ulusal burjuvazinin de iki yönü vardır. Bunlar birbirlerine terstir. İlerici yönü ile sömürücü yönü yanyanadır. Bundan ötürü de politikası zaman zaman tutarsızdır.

Soru: Böylece TKP'nin legale çıkması sorununa geldik. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Yanıt: TKP legale çıkmak savaşını kendi gücü ile kazanacaktır. Bu bir sadaka olmayacaktır. Ne var ki, TKP'nin legale çıkması geniş bir kamuoyu tarafından artık benimseniyor. Burjuvazinin ilerici kolu bile buna yanaşiyor.

Demirel hükümeti anti-komünizme bindirdikçe bindiriyor. Ama bir yandan da dizginlerin elinden gitmekte olduğunu görüyor.

Genellikle bu duruma düşen burjuvazi, Portekiz'de Yunanistan'da olduğu gibi komünist partilerinin legale çıkmasını engelleyemediği zaman onu parçalamayı deniyor. Bir çok partiyi komünist adıyla legale çıkarmak istiyorlar. Bu konuda TKP legale çıkmadan bile girişimler var. Bir ara TKP-R diye bir şey ortaya attılar. Bu tutmadı. Son günlerde kendilerine Ortodoks komünist süsü veren bazı kişiler el altından sağa sola bir belgeyi yayıyorlar. Partiyi içerden vurmak istiyorlar. Ve her zaman olduğu gibi adlarını da gizliyorlar. Kendilerinin demaske edilmesinden korkarak polislikle suçlanacaklarını ilân ediyorlar. Likidatörler, bozguncular her zaman böyle, bu yöntemlerle çalışmışlardır. Hâlâ da çalışıyorlar.

Soru: Maocu, goşist, Troçkist akımlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Yanıt: Maoculuk, bugün artık yalnız anti-marksist, anti-leninist bir akım değil, aynı zamanda emperyalizmin, halkların ulusal kurtuluş savaşına ve işçi hareketine karşı kullandığı vurucu gücü haline gelmiştir. Bunlar 12 Martın hazırlanmasında yardımcı oldular. Bugün de bütün anti-emperyalist, demokratik harekete soldıranlar, TKP'yi arkadan vuranlar, polis ajanlığı yapanlar, işçi hareketini Ülkü Ocakları ile elele vurmaya kalkışanlar bunlardır. Perinçek, Belli grupları hâlâ bu yolda yürüyorlar.

Soru: TKP'nin dış politika görüşünün ana ilkeleri nedir?

Yanıt: TKP dış politikanın Türkiye'de sosyalizme açılan ileri demokratik bir düzen kurulması perspektiflerine göre ayarlamasını öneriyor. Bu, ancak barışı, güvenliği sağlayan ve güçlendiren bir politika izlemek olur. Bunun başlıca amaçlarından biri de dünya devrim sürecinin temel dayanağı olan Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle içten dostluk, politik, ekonomik ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesidir. Emperyalizme karşı savaşan halk-

ların desteklenmesidir. Türkiye herşeyden önce komşuları ile, en başta büyük komşumuz Sovyetler Birliği ile yakın ve içten dostluk bağları kurarak ve Sovyetler Birliği'nin politik, ekonomik karşılıklı yarara dayanan yardımlarını sağlamak zorundadır. Büyük komşumuzla saldırmazlık ve karşılıklı dayanışma paktının imzalanması, bölgenin barış ve güvenliğini güçlendireceği gibi, Türkiye'nin de kalkınmasına, emperyalizm yararına yapılan silâhlanma masraflarından kurtulmasına, bir atom harbinde hedef olmak tehlikesinden kurtulmasına yarıyacaktır. Bu gibi yakın ilişkilerin Bulgaristan ve öteki sosyalist ülkelerle de kurulmasında ulusal yarar vardır.

Komşularımız arasında ulusal bağımsızlığı için savaşan Arap ülkeleri de var. Onların anti-emperyalist savaşımını desteklemek Türkiye'nin dış politikasının temel ilkelerinden bir olmalı.

Kıbrıs'tan silâhlı kuvvetlerimizi çekmek, Adadaki göçmenlerin yerlerine dönmelerini sağlamak, Adanın bağımsızlık ve toprak bütünlüğüne saygı göstermek, Ege sorununu barışçı yollarla çözmek, barışçı bir dış politikanın ilk adımlarını, aynı zamanda temel dayanaklarını oluşturacaktır.

Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı savaşın gösterdikleri

A. Saydan

Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı yürütülen savaşıma katılan değişik güçlerin tutumu ve uygulamak istedikleri programların incelenmesi, Türkiye'de toplumsal gelişmenin genel yönünü gösterdiği gibi, değişik devrimci güçlerin tutum ve programlarını ortaya koyması bakımından sınıf savaşımını önemli ölçüde açıklığa kavuşturdu.

Hükümeti oluşturan politik gurupların ve bunların destekleyicisi durumunda olan büyük sermaye çevrelerinin, emperyalizmin tutumları Anayasa dışı, demokratik haklara karşı sömürü düzeninin devamı için faşist yöntemlerden şaşmadıklarını, emekçi halkın demokratik haklarını çiğnemekten bir an bile geri durmadıklarını açıkça gösterdi. Bu bakımdan geniş emekçi yığınları önünde bugüne kadar olduklarından daha fazla ve daha hızlı bir biçimde demaske oldular.

DGM'ne karşı direniş, demokratik, anti-emperyalist savaşımı ve bu savaşımın omurgasını teşkil eden işçi sınıfını, büyük burjuvaziye ve emperyalizme karşı sürdürdüğü sınıf savaşımında daha yüksek bir aşamaya ulaştırdı. Bir yandan da solcu, ilerici, yurtsever güçlerin sosyal-politik savaşımındaki yerlerini billurlaştırdı, onların program ve politikasını iyice açıklığa kavuşturdu.

İşçi sınıfının DGM'ne karşı savaşımının başını çekmesi uzun, devrimci bir birikimin sonucu olmakla beraber tek bir olay, yahut bu gelişmenin başlangıç noktası değildi. Tamamen tersine, yarım yüzyılı aşan bir süre içinde işçi sınıfının öncü rolünün daha da açıklığa kavuşma zincirinin halkalarından biriydi. Bazı yazarlar ve düşünürler işçi sınıfı hareketinin 1960'larda, özellikle de 27 Mayıs'tan sonra belirmediğini, tarih sahnesine çıktığını ve bu belirmenin grev, toplu sözleşme, sendikalar yasalarının çıkmasıyla pekleştiğini iddia etmektedirler. İşçi hareketinin sürekli bir gelişme içinde olduğuna şüphe yoktur. Ama bu gelişmenin hareket noktasını, dürrüst ve tarihsel gerçeklere uygun bir biçimde saptamak gerekir. İşçi sınıfı Türkiye'de tarih alanına politik, devrimci, öncü etken olarak, politik örgütüne, Marksçı-Leninçi partisine, TKP'ne ulaştığı an çıkmıştır. 10 Eylül 1920'de TKP'nin kurulmasıyla ve onun öncülüğünde işçi sınıfı başta emperyalizme karşı, onun yerli ortaklarına karşı savaşını başlıca amaç edindiği gibi Türkiye'nin devrimci, sosyal dönüşümlerle demokratik ve sosyalist düzene geçmesi için de savaşmıştır. Bu savaşımın 56 yıl boyunca sağladığı birikimi gözönünde tutmadan, onun tarihsel ödevini dürrüst bir şekilde kıymetlendirmeden Türkiye'deki toplumsal gelişmeleri sağlıklı olarak anlamaya,

yorulamaya ve ilerdeki gelişmeler için program ve perspektifler çizmeye imkân yoktur. Şüphe yok ki, bu tarihsel gelişme, işçi sınıfının nicel, nitel bakımlardan gelişmesiyle yakından bağlıdır. Bu gelişmenin sağladığı birikimler zaman zaman patlamalar şeklinde kendini göstermiştir. Milli Kurtuluş Savaşı'ndaki patlamadan sonra yabancı şirketlere, özellikle tramvay ve demiryolu şirketlerine karşı grevler bu birikimin işçi sınıfının nicel, nitel bakımlardan gelişmesinin paralelinde oluştuğunu gösteriyor. Grev, sendikalaşma, toplu sözleşme haklarını işçi sınıfı uzun, kanlı, sabırlı bir savaşım sonucunda elde etti. 15-16 Haziran patlaması, bu yılın 1 Mayıs'ı ve en son DGM'ne, işten çıkarmalara, lokavtlara karşı savaş, bu zincirin gittikçe gelişen, güçlenen ve büyüyen halklarıdır. Bu gelişme, ancak TKP'nin kuruluşu, işçi sınıfının ideolojisine, Marksçı-Leninci devrimci teorisine kavuşmasıyla mümkün olmuştur. Bu gelişme paralelinde TKP'ne karşı içten dıştan saldırılar, onu likide etmek, politik savaş alanından silmek eğilimleri de almış yürümüştür. Burjuvazi TKP'ni yasaklamakla ve bu yasağı sürdürmekle işçi sınıfının beynine vurmak istemiştir. Parti saflarına likidatörler sokmak, burjuvazinin işçi sınıfına karşı yürüttüğü sınıf savaşımının bir yönüdür. Illegal şartlarda savaşmak, parti saflarına sızmış olan ajanlarla, likidatörlerle, provokatörlerle savaş kolay olmamış, Partiyeye, işçi sınıfına büyük zorluklar yaratmıştır. Fakat TKP ve işçi sınıfı bu zorlukların üstesinden gelmiş, ulusal bağımsızlık, sosyal kurtuluş savaşımı yönünden başarılar kaydetmiştir. TKP, komünist militanlar DGM'ne karşı savaşımında fabrikalarda örgütlenmekte, devrimci disiplini kurmakta, sömürü düzeninin faşist yöntemlerle yürütülmesine karşı direnişte ön saflarda yer almaktadırlar. TKP MK, hem parlamento içinde, hem de parlamento dışında iki yönlü bir savaş taktiği benimsedi. Yığınları harekete geçirmeden, işçi sınıfını bu yığınsal hareketin öncüsü haline getirmeden, onu bu savaşta eğitmeden, sınıfsal bilincini daha yüksek bir aşamaya ulaştırmadan yalnız parlamento duvarları içinde yürütülecek bir direnme taktiği ile DGM'nin önlenmesi zor, belki de imkânsızdır. Bu yöntemlerle işçi sınıfının bilinç düzeyinin yükselmesi oranında TKP de güçlendi.

Burjuva muhalefetinin başını çeken CHP yöneticileri tam bir birlik halinde DGM'ne karşı çıkmadılar. Partinin sağcı yöneticileri halktan gelen baskının etkisiyle DGM'ne karşı direnmiyor gibi göründüler. Örneğin Genel Sekreter Eyüboğlu, DGM'ni Anayasaya uygun buluyor, yalnız yargıçların tayininin Yüksek Yargıçlar Kuruluna verilmesi gibi, bazı ayrıntıların DGM tasarısına alınmasını istiyordu. Partinin sol kanat yöneticileri ise, DGM tasarısının tümüne karşı çıkıyor, hattâ 12 Mart döneminde DGM'nin kurulmasını sağlamak maksadıyla Anayasaya konan 136. maddedeki değişikliğin kaldırılması için Anayasa değişikliğini öngören bir tasarıyı Meclise vermeye hazırlanıyorlardı. Fakat, CHP'nin sağlı-sollu yöneticileri savaşımı Meclis dışına aktarmamakta, yalnız parlamenter direniş yolunda kalmakta birleşiyorlardı. Savaşımı parlamento içinde hapsetmeyi öngören CHP

yöneticilerinin iddiası şuydu: Hükümet çevreleri, özellikle başbakan Demirel ve bazı yandaşları sıkıyönetim için bir vesile aramaktadırlar. Hattâ bazı sokak saldınlarını da bu maksatla kendileri örgütlemektedirler. Bundan ötürü sokağa taşınılacak her hareket hükümetin baskı ve sıkıyönetim ilân etme istemlerine yarıyacaktır. TKP Merkez Komitesi bu taktiğin eksik ve DGM'ni engellemek amacı için yetersiz olduğu fikrini savundu. Yiğinsal hareketler zayıf ve gerçek bir yığın tabanından yoksun olduğu zaman, özellikle Maoçu'ların ve anarşist gurupların da yardımıyla, saldınlara hedef olabiliyor, sıkıyönetimlere basamak teşkil edebiliyordu. Aksine yiğinsal hareketin güçlü olduğu, geniş bir işçi, emekçi tabanına oturtulduğu her yerde, hükümetin, aşırı gerici gurupların ve onların yandaşı Maoçu gurupların saldınları geriliyor, boşa çıkıyor, hattâ tamamen siliniyor. Türkiye'deki sosyal gelişmelerin gösterdiği bu gerçeği görmeden devrimci bir taktik ve stratejinin çizilmesi imkânsızdır. Esasen DGM'ne karşı yiğinsal direnişler (grev, gösteri, mitingler) TKP'nin bu görüşünü doğrulamıştır. Demirel ortaklığı bütün çabalarına rağmen güçlü yiğinsal direnişleri vesile ederek sıkıyönetim ilânına cesaret etmek şöyle dursun, bu güçlü yiğinsal hareket karşısında ordunun başını tutan bazı paşalarla birlikte bu ay içinde sıkıyönetim sevdasından vazgeçmek zorunda kalmıştır.

CHP yöneticilerinin DGM'ne karşı parlamento içindeki direnişlerinin bu faşist tırmanmayı önlemede önemli sayılacak bir rolü oldu. Fakat, hareketi yığınlara indirmemekte ayak diremeleri, DISK'in başlattığı «ulusal, genel yas direnişi»ne katılmamaları, bu direnişe karşı iktidarın saldınlarına gereği kadar karşı çıkmamaları CHP yöneticilerinin yığınların kendilerini aşmasında korktuklarını bir daha sergilemiştir.

DISK'in DGM'ne karşı başlattığı «genel yas direnişi» memleket içinde olduğu gibi yurt dışında uluslararası dayanışma gibi geniş yankılara sebep oldu. DISK'e bağlı sendikalar, Türk-İş'e bağlı sendikaların bir kısmı bu harekete katıldıkları gibi yurtsever basın, aydın, meslek örgütleri, Barolar Birliği, Tabib Odaları, kadın ve gençlik örgütleri, TMMOB, bilim çevreleri DISK'in başlattığı bu direnişe ya katıldılar, ya da onu desteklediler. Böylece işçi sınıfının, memleket ölçüsünde emekçi halk yığınlarının çekici gücü olduğu bir daha doğrulandı. Maden, petro-kimya, ulaşım iş kollarında direniş, işi bırakma şekline dönüştü. Hükümet ve büyük patronlar işçileri hiçbir sosyal hak tanımadan işten çıkarma, yargılama, fabrikaların işlemezmesinden doğan zararları onlara ödetme tehditlerine başvurdular. Bu tehditleri uyguladılar da. DISK yöneticilerinden bir kısmı, birçok sendika militanı, işçi temsilcileri tutsak edildiği gibi, binlerce işçi işten çıkarıldı, bunların yerine komandolar yerleştirildi. İşten çıkarmalar, baskı ve terör en çok hükümet ortaklığının, AP'lilerin, MSP'lilerin, MHP'lilerin egemen olduğu işletmelerde oldu. Aliağa, İrpaş'ta olduğu gibi. Hareket başlama-dan DISK yöneticileri, Türk-İş yöneticilerine demokratik hakların, Anayasanın savunulması yönünde işbirliği teklif ettiler. Türk-İş yöneticileri, özellikle

Tunç-Şide gurubu bu teklifi reddetti, Türk-İş'e bağlı sosyal-demokrat sendikalar öneriyi kabul ettiler.

İşçi hareketi bu şekilde gelişirken DGM'nin yasallaşması için olağanüstü toplantıya çağrılan Mecliste, işçi hareketinin, kamuoyunun bu direnişinden de güç alan CHP yöneticileri DGM tasarısının yasallaşmasını engelleyici eylemlere başvurdu. Böylece Meclisin gerici çoğunluğu Eylül dönemindeki olağanüstü toplantısında DGM'ni yasallaştırmadan dağıldı. Hükümeti oluşturan partiler Ekim ayında Meclisi yeniden olağanüstü toplantıya çağırma kararı aldılar.

DGM tasarısının yasallaşması bu şekilde tavsadiktan sonra işten çıkarılan işçilerin tekrar işe alınması kampanyası başladı. Bu işçilerin maddi yükünü DISK üzerine aldı. Ama bir yandan da işten çıkarılan işçilerin işe alınması savaşımı gelişti. Birçok yerlerde uzman işçilerin yokluğu üretimin azalmasına, durmasına, hattâ donatımın bozulmasına bile sebep oldu. Dayanışma grevleri patronları ve resmi çevreleri de etkiledi. Bundan ötürü işçileri geri alma savaşımı önemli ölçüde hedeflerine ulaştı. Fakat bu hedefe ulaşmak için yer yer hükümetin polisine, jandarma birliklerine, sarı sendikacılara ve bunların saldırılarına karşı zor ve kanlı bir direnme savaşımı vermek kaçınılmaz oldu. Bu savaşımın doruk noktası, Profilo'daki işçilerin, sendikacıların yiğitçe direnişi oldu. Polis ve jandarma birlikleri, patronun daveti üzerine 18 arkadaşlarının işe alınmasını isteyen işçilere karşı panzerlerle, göz yaşartıcı bombalarla saldırdılar. Ele geçirdikleri işçilere meydanlarda ağır işkenceler yaptılar. Polis ve jandarma birlikleri işçilere baş edemeyince jandarma albayı Ömer Öziskenderoğlu'nun gaddarca bir plânına kurban giderek teslim oldular. Jandarma albayı 500 kadar işçiyi evlerine götürmek bahanesiyle bindirdiği askeri kamyonlarla Fikirtepe Polis Müdürlüğüne götürdü ve işçileri polisin kanlı terörüne teslim etti.

Gerek DGM'ne karşı, gerekse işten çıkarmalara karşı sendikaların, işçi sınıfının savaşımının esas niteliği politiktir. Yani, demokratik hakları, aşırı gerici, faşist politikacıların kurulu bu hükümete, büyük sermayenin saldırılarına karşı korumak niteliğindedir. Bu anlamıyla gerek DGM'ne, gerekse işten çıkarmalara karşı savaşım ve bunun en uç noktalarından biri olan Profilo direnişi işçi sınıfımızın büyük burjuvaziye karşı verdiği sınıf savaşımının parlak sayfalarından biri ve gelecek kuşaklara kurtuluşun yolunu gösteren meşalelerden biri olarak kalacaktır.

Türkiye'de bugün artık işçi sınıfı için, gerçek sınıfsal sendikalar için ekonomik ve politik savaşımı birbirinden ayıran sınırlar hemen hemen ortadan kalkmıştır. Bunun nedeni de iktidarın büyük sermaye, yerli yabancı tekeller, NATO'ya egemen çevreler ve emperyalizmle iyice kaynaşmasıdır. Türkiye İşverenler Sendikası, yani büyük patronların örgütün yöneticileri İbrahimoğlu ve Narin gibi patron politikacılar, işçinin sendikal, grev ve öteki demokratik haklarını kısıtlamak, elden geldiği kadar ucuz

işgücü sağlamak için hükümeti daha ağır bir teröre ve baskı yöntemlerine zorlamaktadırlar. Esasında hükümetin bu yöntemlere başvurması için büyük patronların zorlamasına da ihtiyacı yok. Ne var ki, yığınsal direniş karşısında emperyalizmin güvendiği adamlardan kurulu hükümet bile birçok yerlerde gerilemek zorunda kalıyor, tereddütlere düşüyor. Tutsak edilen DISK yöneticilerinin ve öteki sendikacıların, işçilerin kısa zamanda serbest bırakılması, TOB-DER'in kapatılması, Ankara Belediye Başkanı Dalokay'ın görevinden alınması kararlarının Danıştay tarafından bozulması, devlet organlarına egemen olma yönünde yoğun bir çaba harcayan MC ortaklığının bunu gereği gibi başaramadığı, bu alanda bile yenilgiye uğratılabileceğini göstermektedir. Ayrıca bildiğimiz gibi, hükümet hiç olmazsa Eylül ayının sonuna kadar DGM tasarısını yasalaştıramadı. Bunda CHK'nin parlamenter direnişinin rol oynadığına şüphe yoktur. Ama, MC partilerinin Mecliste elde tuttıkları çoğunluğu DGM konusunda her zaman bir araya getiremedikleri, nasilki 240 oyla Meclisi olağanüstü toplantıya çağırmalarına rağmen bu çoğunluğu DGM tasarısının yasallaşmasında sağlamadıkları bir gerçektir. Bu demektir ki, işçi sınıfının başlattığı yığınsal hareket, AP, MSP saflarında bile etkisini göstermiş, buralarda tereddütlere sebep olmuş, yarıklar meydana getirebilmiştir.

DISK'in başlattığı «Genel yas» hareketine katılan TOB-DER, Barolar Birliği, TMMOB gibi aydın, uzman örgütleri genel direniş hareketini desteklemek üzere aralarında bir Dayanışma Komitesi kurdular. Bu komite, protesto yürüyüşlerinin, mitinglerinin, genel direniş hareketlerinin örgütlenmesinde olumlu bir rol oynadı.

Böylece DGM'ne karşı savaşımın hükümete, büyük sermayeye ve emperyalizme karşı bütün demokratik, anti-emperyalist güçlerin eylem birliğini daha yüksek, daha ileri bir aşamaya ulaştırdığı bir gerçektir. TIP, TSİP gibi legal sosyalist partilerin de bu savaşıma katıldıkları gözönünde tutulacak olursa, anti-emperyalist, anti-faşist, demokratik güçler arasındaki eylem birliğinin çok geniş boyutlara ulaştığı daha açıkça görülür.

Ne var ki, burjuva, küçük burjuva akımlarıyla (bunlardan bazılarının sosyalist adıyla hareket etmeleri bu gerçeği değiştirmiyor) işbirliğinin sınıf savaşımını durdurmadığını bundan önce defalarca belirtmiştik. DGM'ne karşı verilen ortak savaşımın bunun gerçekte uygulanmasına bir daha tanık olduk. Savaşımın en kızışık zamanında TIP yöneticileri, sınıfsal, ideolojik tepkilerin etkisiyle DISK yönetimine karşı saldırılarını daha da yoğunlaştırdılar. Yığını yönetime karşı çıkarmak için ellerinden geleni yaptılar. TIP yöneticilerine yakınlığıyla tanınan «Yürüyüş» dergisinin 77. ve 78. sayılarını okuyanlar, «oyun içinde oyun aramak» oyunları ile, dedektif kafasıyla, DISK'in başlattığı direniş hareketini yozlaştırmaya koyuldular. Makatları DISK yönetimini bir takım entrikalarla yıkmak, konfederasyonu ele geçirmek ve böylece kendilerine bir işçi tabanı sağlamaktır. Büyük ser-

maye çevrelerinin, Demirel hükümetinin başta gelen amaçlarından biri de DİSK'in tabanıyla yönetimini birbirine karşı çıkarmak, DİSK yöneticilerini konfederasyonun başından atmaktır. Böylece TİP yöneticileri bir yandan DGM'ne karşı çıkarken, bir yandan da DGM'ni yasalastırmak için çaba harcayan hükümet ve büyük sermaye çevreleriyle, Tunç-Şide gurubuyla DGM'nin yasallaşmasını engellemek için savaşan DİSK yöneticilerine karşı birleşiyorlardı. Bu savaşım sırasında ortaya attıkları «sosyalist sendika», «DİSK'e sosyalist bir yön vermek» gibi parlak görünen sloganlar esasında burjuvazinin işine yarıyordu.

Sendikalar parti değildir. Partiler için geçerli yöntemler sendikalara uygulanamaz. Sendikalar, işçi sınıfının bağımsız, yığınsal ve sınıfsal örgütü olarak kalmalı. Bu niteliğini korudukları sürece sendikalar burjuvaziye karşı işçi sınıfının iktidar ve egemenliğine yardım etmektedirler. Burjuvaziden ekonomik, politik alanda sınıf sendikalarının kopardığı her hak, işçi sınıfını güçlendirmekte, burjuvaziyi zayıflatmaktadır. Kuşkusuz işçi sınıfının sınıfsal sendikalarıyla, politik öncü örgütü, partisi arasında yakın bir işbirliği ve dayanışmanın varlığı doğaldır. İşçi sınıfının egemenliğini sağlamak, sosyalist düzeni korumak için bu bir zorunluktur. Ama bu zorunluk, sendikaların, işçi sınıfının bağımsız yığınsal ve sınıfsal örgütü olmak niteliğini ortadan kaldırmaz. Hattâ sosyalist düzen kurulduktan sonra bile, sendikalar bu düzenin kurulmasına, güçlenmesine yardımcı olmak gibi doğal ödevlerini yerine getirdikleri zamanlarda bile işçi sınıfının bağımsız, yığınsal örgütü olma niteliğini kaybetmezler. DİSK'de komünist, sosyalist olan işçiler bulunduğu gibi, CHP veya AP gibi burjuva partilerine şu veya bu ölçüde bağlı, onlara oy veren işçiler de vardır. Ayrıca büyük bir partisiz yığın da vardır. Ama gerek partisizler, gerekse AP'ne oy verenler bile, işçi sınıfının demokratik veya ekonomik hakları için olduğu gibi, politik olan DGM'ne karşı savaş konusunda da oy verdikleri AP yöneticilerinin kurduğu hükümete karşı öteki işçilerle omuz omuza savaşa girişmişlerdir. Böylece işçi sınıfının egemenliği ve demokratik bir düzen için, sosyalizme doğru bir yolun açılmasına yardımcı olmuşlardır. Bu durum, işçilerin kendi sınıfsal örgütlerinde yürütülen savaşım ile eğitilmesini, sınıfsal bilinçlerinin yükseltilmesini öngören Leninci ilkenin uygulanmasının canlı bir örneğidir. AP demagojisine aldananların önemli bir kısmı, bilmek gerek ki, yarınki seçimlerde, veya başka politik bir savaşım sırasında AP yöneticilerine değil, kendilerine kurtuluşun, demokratik bir düzenin, sosyalizmin yolunu gösteren kendi öz partisine oy verecek, veya onun yol gösterdiği yönde hareket edeceklerdir. Böylece, sınıfsal sendika, işçi sınıfının eğitildiği savaş okulu niteliğini başarıyla yerine getirmektedir.

Bunun aksine, TİP yöneticilerinin önerdiği gibi DİSK'e açık, sosyalist, politik bir yön verildiği takdirde sosyalist olmayan, burjuva partilerinin demagojisine aldanmış veya partisiz işçi yığınının önemli bir kısmının DİSK'den ayrılmasına, konfederasyonu zayıflatmasına, Türk-İş yöneticile-

rine bağlanmasına, sarı sendikacılığı kuvvetlendirmesine, yani büyük burjuvazinin, egemen çevrelerin yararına bir devreye girmesine yardım eder. Bunun da Türkiye'nin bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm davasına büyük bir zarar vereceği açıktır.

DİSK bağımsız bir örgüttür. Bağımsız olan bir örgütün iç örgütlenme biçimlerine müdahale sayılacak şekilde eleştiriler yapılamaz. Kuşkusuz bütün örgütlerin, politik veya sendikal akımların programları, politik tutumları ilkesel ve ideolojik plânda kalmak, şahsiyete dökmek şartıyla eleştirilebilir. Fakat, sol yurtsever güçler arasında meydana gelen acıklı çatışmalar, yukarda da belirttiğimiz gibi, bir örgütün iç örgütlenme ilkelere eleştirmek, bu eleştiriye bağımsız örgütün içişlerine karışmaya kadar vardır, birbirine yakın olabilecek, hattâ baş düşman emperyalizme, büyük burjuvaziye karşı eylem birliğine girebilecek akımlar arasında sürekli dalışmalara, çatışma ve kavgalara sebep olabileceğini göstermektedir. Düşmanın da istediği budur. Anti-emperyalist, yurtsever, devrimci güçler arasında ideolojik ve ilkesel eleştirinin sınırı aşarak sürekli çatışma ve boğuşmaların geliştirilmesi emperyalizmin ve burjuvazinin değışmez amaçlarından biridir. Düşmanın bu taktiğine alet olanlar yığınlardan yalıtılmaya, tekkeleşmeye mahkûmdur. Çünkü bugün artık işçi sınıfının önemli bir kısmı kısır boğuşmaların devrim sürecine zarar verdiğini, tersine düşmana yaradığını görüyor. Devrimci bir program, taktik ve strateji ile hareket eden akımlara eğilim gösteriyor. Yani, hakem durumunda olan işçi sınıfı, ilerici, yurtsever ve sosyalizm adına hareket eden bütün güçlerin tutumunu, savaşımını yakından izliyor ve onları sınıf savaşı açısından niteliyor, kıymetlendiriyor.

TİP'in programında mevcut anti-emperyalist, demokratik ve sosyalist ilkeler ancak içten ve yapıcı bir uygulamayla amaçlarına ulaşabilir. TİP yöneticileri, programlarındaki amaçlarına, hiçbir zaman öteki anti-emperyalist, demokratik ve sosyalist güçlerle çatışarak, boğuşarak hareketi bölerek, parçalayarak, düşman karşısında zayıf düşürerek ulaşamazlar.

İşçi sınıfının devrimci eylemi gittikçe güçlenerek gelişiyor. Bu gelişme süreci içinde oportünistler, küçük burjuva egoizminden kurtulamayanlar büyük devrim akınının kıyılarında takılıp kalacaklardır. Ve durgun sular gibi yosunlaşmaya, çürümeye mahkûm olacaklardır.

TKP, devrimci, yurtsever ve legal sosyalist akım arasında ilkesel ve ideolojik eleştirilerin dışındaki çatışma ve boğuşmalara son vermek, sınıfsal ve ulusal hedefler etrafında bütün devrimci güçler arasında bağlaşıklıklar diyaloglar kurmak, emperyalizmin ve büyük burjuvazinin elinden solu parçalıyarak egemenliğini sürdürme olanağını alma, işçi hareketine yarının gelişme ve savaş perspektiflerini açacak taktik ve stratejilerini çizme politikasına şaşmadan devam edecektir. TKP'nin program ve tüzüğü bu ilkeler üzerine oturtulmuştur.

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini ve TKP'nin diğer yayınlarını, listesini yayınladığımız kitapçılardan satın alabilirler.

1. «Yeni Çağ» 1,- DM
2. «Atılım» 0,50 DM
3. L. İ. Brejnev, «Lenin'in 100. yıldönümü, SBKP'nin XXIV. Kongresi, SSCB'nin 50. yılı» 5,- DM
4. Nazım Hikmet, Bütün Eserleri (8 cilt) cildi 7,50 DM
5. Bilimsel komünizm 7,- DM
6. Lenin (biyografisi) 5,- DM
7. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin Programı 3,- DM
8. Büyük Ekim 50 yaşında 3,- DM
9. S. Üstünel, «Savaş Yolu» 10,- DM
10. S. Üstünel, «Günümüzde TKP» 5,- DM
11. S. Üstünel, «Güneşli Dünya» 5,- DM
12. S. Üstünel, «Türkiye Olayları – 1973» 1,- DM
13. A. Saydan, «Sınıf savaşında yeni aşama» 5,- DM
14. A. Saydan, «Alman Demokratik Cumhuriyeti» 3,- DM
15. A. Saydan, «Yedi Sosyalist Ülkede Dün-Bugün-Yarın» 3,- DM
16. A. Saydan, «Sovyetler Birliğinde 12 Gün» 2,- DM

Ayrıca dergimize abone olmak ve TKP'nin diğer yayınlarını edinmek isteyenler aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 BERLIN 10
Postfach 100229
Berlin (West)

Batı Berlin adresine ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Buchhandlung
Postscheckkonto 342 441
Berlin (West)

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçıılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhegraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

4000 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebnecht-Buchhandlung
4300 Essen 1
Viehofer Platz 14
Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56
Buchzentrum in der Goethestraße
6000 Frankfurt/Main
Goethestraße 56
Buchhandlung Walter Herbster
7800 Freiburg
An der Mehlwaage 2
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3400 Göttingen
Burgstraße 24
Internationale Buchhandlung GmbH.
2000 Hamburg 13
Johnsallee 67
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3000 Hannover-Linden
Limmerstraße 106
Buchhandlung kollektiv GmbH.
6900 Heidelberg
Plöck 64a
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5
Kollektiv-Buchhandlung
2300 Kiel 1
Falkstraße 16
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31
Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West

6500 Mainz

Bilhildisstraße 15

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6800 Mannheim

U 2, 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.

3550 Marburg

Am Grün 56

Buchhandlung Libresso

8000 München 40

Türkenstraße 66

Karl-Liebknecht-Buchhandlung

4400 Münster

Steinfurter Straße 15

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8500 Nürnberg

Weinmarkt 12 a

Dein Buch Volksbuchhandlung

2900 Oldenburg

Am Damm 26

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8400 Regensburg

Glockengasse 7

Lenchen Demuth-Buchladen

6600 Saarbrücken

Nauwieser Straße 13

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5900 Siegen

Freudenberger Straße 18

Buchhandlung Hornung und Steinbach

7000 Stuttgart

Wilhelmsplatz 1

Buchhandlung W. A. Bastigkeit

5500 Trier

Lindenstraße 10

Friedrich-Engels-Buchhandlung

5600 Wuppertal-Elberfeld

Gathe 55–57

«Yeni Çağ» dan Okurlara

İngiltere'deki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitaplardan satın alabilirler:

Central Books Ltd.
37 Gray's Inn Rd.
London W.C.1.

Collet's London Bookshop
64-66, Charing Cross Rd.
London W.C. 2

Key Books
25, Essex St.
Birmingham B 5

TÜSTAV

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

Sayfa

<i>İb Nörlund, Betty Sinclair, Dimitr Stanişev, Valis Venetsanopoulos</i> Avrupa komünistlerinin ortak davası	745
<i>Aziz Mohammed</i> Irak'ta devrimci güçlerin sorunları	753
<i>Jose Lava</i> Viyetnam'ın tarihinde yeni çağ	762
<i>Alberto Kohen</i> İşçi sınıfı ve bağlaşıkları	769
<i>H. Safari, A. Didusenko</i> Büyük değişiklikler dönemi	778
<i>Teodosio Varela</i> Genel'in ve özel'in diyalektiği	791
<i>Robert Steigerwald</i> Çağdaş aşırı solculuğun kökenleri	802
<i>xx: Viyetnam Sosyalist Cumhuriyeti</i>	811

ÖZEL SAYFALAR

<i>xx: TKP Merkez Komitesinin halkımıza çağrısı</i>	813
<i>xx: TKP Merkez Komitesinin çağrısı</i>	814
<i>xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın BKP MK Birinci Sekreteri Todor Jivkov yoldaşa mesajı</i>	816
<i>xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın TKP'nin kuruluşunun 56. yıldönümünde «TKP'nin Sesi» radyosuna demeci</i>	817
<i>xx: TKP MK Politik Büro üyesi A. Saydan yoldaşın TKP'nin kuruluşunun 56. yıldönümünde «TKP'nin Sesi» radyosuna demeci</i>	823
<i>A. Saydan</i> Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı savaşımın gösterdikleri	828

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi 30 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.

Fiyatı 5 lira